

SLOVENSKI NAROD

tašina vsak dan popoldne, izvirni nedelje in praznike. — Inserati: do 30 peti 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravišтво: Knaževa ulica št. 3, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knaževa ulica št. 3, 1. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Dr. Fran Windischer:

V resnih časih!

Naša industrija, trgovina in obrt so se v novi državi hitro prilagodile novim prilikam. Prometne težave težavne potovalne prilike, omejitve v priseljevanju, težkoče za nove obratne prostore so bile od preobrata sein za domače podjetnike v toliko ugodine, ker so zadrževale prihod in konkurenco tujega blaga in tujih konkurentov. Povoljne ovire v prometu in dobavljanju blaga pa počasi izginjajo. Predvsem postaja promet gladkejši, tarini dogovori še odločno izpremenen položaj. Dalj časa smo že v trgovsko-političnih razgovorih s svojimi sosedi. Trgovske pogodbe sklepamo in razne druge konvencije, ki nam odpro širok pot v tujino hkratu pa tujemu elementu — robu in osebam — ugrade pot v našo zemljo. Bistvo teh raznih pogodb je olajševati kupčijo in odstranjevati ovire za delo. S temi činjenicami moramo računati in se dosledno pripravljati za nov položaj, ki se hitro bliža. Na jasnem si moramo biti o tem, da v doglednem času dobimo tudi konvencijo o razseljevanju, katera bo omogočala prihajanje in nastanjanje tujih profesionalistov, kupcev in posredovalcev. Velika produkcijska in trgovinska središča na razvitem zapadu in severu koprne po svobodi in velikih neoviranih razporeditvah. Svet jim je pretesen. Premajhno domače tržišče jemlje sapa njih in industriji in trgovini, ki je bila zasnovana in urejena na vse večji delokrog. Oj časa do časa se oglašajo misli o gospodarsko-carinski skupnosti držav na ozemlju razpadle monarhije. Ta ideja ima za našo produkcijo, osobito novo po prevratu nastelo, nedogleden pomen in pri nas se je malo prelako sprejelo to idejo, katere uresničenje bi pomenilo neizprosno gospodarski pogin za celo vrsto naših obratov.

Po svoji izločenosti legi, visoko gori v Evropi ob močnejših prometnih žilah, zaklinjeni med trd pritisk romanske in germanske gospodarske sile, smo mi v Sloveniji v naši državi v prvem redu zainteresirani na ureditvi velikih gospodarsko-političnih vprašanj. Mi smo prvi na vrsti v gospodarski borbi napram inozemstvu, imamo pa vrhunske dolgo in drago pot do jugovzhodnih trgov v naši lastni domovini. Računati moramo z dejstvi, čeprav so neprijetna, in se moramo pripravljati z vso skrbnostjo, da bomo kos zlasti tudi strokovno in kvalitativno novim razmeram.

Naše gospodarstvo v Sloveniji je precej enakomerno razvito, dejal bi nekako zaokroženo. Pri nas ni velikih in nepremostljivih gospodarskih nasprotij. Ob dobri volji se da najti zadovoljivo rezultanto tudi tam, kjer se strdo tre korist od koristi. Ne ravna baš srečno, kdor išče, da bi zanesel v težavnih naših prilikah nesoglasja v staro uhanost. Bolj kakor kedaj so za nas Slovence v Sloveniji gospodarske prilike take, da moramo složno stati v prizadevanju za svoje gospodarske pozicije, sicer nam preti propadanje in obubožanje. Časi so resni in negleda na splošno slabo konjunkturo zadnje leto ne gremo naprej. Budno moramo gledati, da se preživimo, in vedno moramo skrbeti, da se udovršavamo. Konkurenca je trda, zaslužek težaven. Javna bremena, socialna in davčna so težka. Malo je žal izgleda, da popusti davčno breme, o katerem gre po pravici glas, da je pretežko za naša rame. Slaba tolažba je, da ostane davki in taksa stare mere, katera je v Sloveniji vsakogar prebuzila. Ako naj ne omagamo, moramo doslej v dobi slabih zaslužkov ponovno predlagano omejitev, tako zlasti glede hišnega davka, ki je glavna ovira primerne ureditve stanovanjskega vprašanja, nadalje osebne dohodnine s svojo obsešno skalo, posebne pridobitine, ki izpodieda najvažnejša podjetja, ter davka na poslovni promet, osobito v kolikor zadeva rokodelce in mala obrtne gospodarje.

Moderni davek na poslovni promet je v naši državi v celoti močno zastal za projektiranim letnim zneskom 250 milijonov Din. Tvor pa važno postavko v državnem gospodarstvu pri nas.

Volilna situacija.

Volilni kompromis med radikali in samostojnimi demokrati. — Nova seljačka stranka na Hrvaškem.

— Beograd, 15. novembra. (Izvir.)

Politični krogi pripisujejo hitremu povratku kraljevi poseben politični značaj. Spravljajo ta povratek v zvezo z važnimi in nujnimi vladinimi odredbami in pa z imenovanjem ministrov za sedaj še neizpolnjeni mesti za socialno politiko in agrarno reformo. Dalje vlada namerava pričeti, kakor je že Vaš dopisnik javil, odločno akcijo proti vsem razdiralnim elementom.

Ni. Vel. kralj Aleksander je včeraj privikal po daljšem odmoru sprejel v daljši avdienci ministrskega predsednika Pašića. Poročal je kralju o političnem položaju, o vladinem poslovanju in o odredbah, ki se imajo uporabiti proti elementom, vršečim protidržavno propagando. V avdienci je bil včeraj popoldne sprejet minister za šume in rude dr. Gregor Žerjav, dalje vojni minister Dušan Trifunović.

Po končanih avdiencah je bil v ministrskem predsedstvu kratek sestanek ministrov. V ministrskem svetu je sestavljen poseben volilni odbor, v katerega so delegirani Svetozar Pribičević, dr. Edo Lukinč, Večeslav Wilder, Marko Trifković, Boža Maksimović in Nikola Uzunović. Vlada je začela zelo intenzivno razpravljati o volilni kampanji.

Včeraj je bila zelo pomembna seja izvrševalnega odbora radikalne stran-

ke. Odbor je obširno in živahno razpravljaj o glavnem vprašanju, to je o sklenitvi volilnega kompromisa med radikali in samostojnimi demokrati. Odbor je sestavljen temeljne točke tega kompromisa, ki bo veljaven za vso državo. Odbor je sklenil, da se prično takoj definitivna pogajanja z vodstvom samostojne demokratske stranke. Načeloma je sklenjeno, da bodi jedro sporazuma točka, da se skupno nastopi pri volitvah. Na Hrvaškem in v Sloveniji se postavijo skupne kandidatne liste in se bosta obe stranki medsebojno podpirali. V radikalno stranko so bili zopet sprejeti bivši somišljeniki Stojana Protića. Tako je bil sprejet univ. prof. Aleksa III ić iz Subotice. Radikalna stranka namerava začetkom meseca decembra pričeti s polno paro volilno agitacijo.

Vodstvo radikalne stranke je tudi včeraj prejelo poročila iz Zagreba, la se na Hrvaškem pojavlja novo kmetsko gibanje, ki je naperjeno proti Stjepanu Radiću. Javni delavci in politiki nameravajo ustanoviti seljačko stranko na monarhističnem principu. To gibanje vodijo iz Radićeve stranke izstopili voditelji Hajzer, Lovreko vić in Martić. Po teh poročilih prično gori imenovani dobro zasnovano agitacijo med hrvaškimi kmeti in računajo na pozitivne uspehe.

Dr. Korošec se ponaja s HRSS.

Radićevo pismo iz Švice. — Kandidatura dr. Trumbića.

— Zagreb, 15. novembra. (Izvirno) V sredo prihodnji teden pričakujejo v Zagrebu prihoda dr. Korošca. Po informacijah Vaševa dopisnika iz krogov HRSS se dr. Korošec sestane z voditelji HRSS, da bi se z njimi pogajal za skupno volilno akcijo. Istočasno se tudi sestane z voditelji hrvatske ljudske (klerikalne) stranke, ki pripravljajo svojo posebno kandidatsko listo za Hrvatsko, Slavonijo in Dalmacijo. Radićevci poskušajo, da bi hrvatska ljudska stranka na intervencijo dr. Korošca odstopila te svoje kandidate. Ta intervencija najbrže ne bo imela za radićevce povoljnega uspeha, ker so se zadnji čas zelo ohladile zveze med dr. Korošcem in hrvatskimi klerikalci. Zato je gotovo, da postavilo hrvatski klerikalci povsod svoje kandidatske liste.

Kakor poročajo iz Beograda, je dr. Korošec doživel tudi pri Bunjevcih svoj poraz. Bunjevci postavijo lastne kandidate. Sročni listi so objavili prvo Radićevo pismo iz Švice. To pismo je v zagrebških političnih krogih povzročilo veliko presenečenje. Značilno je, da je Radić v tem pismu zelo kratek in pohleven. Radić navaja, da se mu je posrečilo neko novinarsko skupino pridobi

biti za to, da pride v Jugoslavijo ter objektivno smotri razvoj volilne borbe in volitve same. Radića so spraševali, če je res, da bo Nikola Pašić dobil pri volitvah večino, on je to zanikal in dokazoval na podlagi statistike lanskih volitev baš nasprotno. Toliko zanesljivo ve, da se bo njegova stranka znatno ojačila.

Vodstvo HRSS se marljivo pripravlja na volitve. Na glavni odbor prihajajo pisma iz Makedonije in Črne gore (?), ki prošijo vodstvo, da postavi tam lastne kandidate HRSS. Vodstvo timno odgovorilo in postavi tudi v Makedoniji kandidate HRSS. Vodstvo HRSS je dalje sklenilo, da v Sloveniji podpira kandidate Slovenske republi kanske stranke kot federativne stranke. Radićevci so pripravili odstopiti hrvatskim zajedničarjem tri do pet mandator. Na programu HRSS bodo med drugimi kandidirali bivši zunanji minister dr. Trumbić, dr. Lovreko vić in bivši zagrebški župan dr. Srkulj. Radićevci zahtevajo od Hrvatcke zajednice, da mora sprejeti v svoj strankin program republikansko načelo. HRSS je drugače že večinoma sestavila svoje kandidatske liste.

Fašistovski režim v Italiji se maje.

— Rim, 15. novembra. (Izvir.) Najnovejši dogodki v Rimu dovolj jasno kažejo, da preživlja fašistovski režim globoko notranjo krizo. Režim Mussolinijev gre h koncu. Parlamentarni krogi danes živahno komentirajo sestanek, ki sta ga včeraj imela bivša ministrska predsednika Giolitti in Orlando. Pogovarjala sta se zelo dolgo. Vsebinsa tega razgovora ni nikomur znana. Danes je javnost v toliko informirana, da nameravata oba stara in izkušena državnik prestopiti v odločno opozicijo proti sedanjim vladim. Neki novinar je vprašal Giolitti: Kaj se godi na Aventinu? (t. j. kaj dela opozicija?). Giolitti je novinarju glasno in s poudarkom odgovoril:

„Jaz se ne nahajam na Aventinu. Nikakor pa ne morem odobravati dekreta o tisku in nameravani ustavni reformi.“ Za položaj vlade je dalje zelo značilna izjava bivših bojnikov. Danes popoldne bo sklenjeno, da bodo poslanci — bojovníki, glasovali za zaupnico vladi edino le tedaj, če bo predlagana samo glede zunanje politike. Za slučaj, da bi bila zaupnica sestavljena tudi v tem smislu, da se odobrava vladina notranja politika, tedaj so bojovníki odločeni staviti proti zaupnici samostojen predlog, s katerim se ne odobrava Mussolinijeva notranja politika. Ena glavnih fašistovskih glasil „Il nuovo paese“ zelo značilno piše proti fašistovskemu režimu in se vprašuje, kdo postane naslednik fašistovskega režima, če izgine Mussolinijeva vlada.

Parlamentarni krogi tolačijo položaj vlade tako, da fašistovska vlada ne ostane dolgo na krmilu.

Današnje prireditve v Ljubljani:

Kino Ideal: »Tri tedne ljubavi.«
Kino Matica: »Jackie Coogan.«
Kino Ljubljanski dvor: »Orlovo roko.«
Kino Tivoli: »Zlata lobanja.« II. del.

Nove smeri v naši zunanji politiki.

Situacija mirna. — Prvi veliki shodi.

— Beograd, 15. novembra. (Izvir.) V ministrskem predsedstvu je bila danes važna zunanje-politična konferenca, kateri so prisostvovali ministrski predsednik Nikola P. Pašić, zunanji minister dr. M. Ninčić in naš poslanik dr. Miroslav Spalajković. Razmotrivali so nove smernice naše zunanje politike. Poslanik dr. Spalajković je dobil navodila, kako ima voditi našo zunanjo politiko v Parizu. Dr. M. Spalajković danes ponoči odputuje na svoje službeno mesto.

V narodni skupščini vlada mir. Danes dopoldne se je sestel glavni odbor Davidovićeve demokratske stranke. — Jutri se prične kongres demokratov. V politični javnosti je veliko zanimanje za jutrišnji veliki radikalski zbor, na katerem bo imel ministrski predsednik Nikola Pašić svoj prvi veliki volilni govor. Za vsebino tega govora vlada splošen interes, ker bo Pašić gotovo jasno in odločno odgovorjal Davidoviću. Ta shod bo prvi veliki zbor radikalne stranke.

Italijansko - jugoslovenska pogajanja v Benetkah.

Nove italijanske zahteve nesprejemljive.

— Beograd, 15. novembra. (Izvir.) Pod predsedstvom zunanjega ministra dr. M. Ninčića je bila včeraj v zunanjem ministrstvu konferenca o nadaljevanju italijansko - jugoslovenskih pogajanj v Benetkah. Konferenci so prisostvovali: ministrski podpredsednik Marko Trifković, prometni minister Andra Stanić, pooblašteni minister, načelnik delegacije dr. O. Rybač in načelnik prometnega ministrstva Avramović. Konferenca je vzela na znanje izčrpano poročilo delegacije o dosedanjih rezultatih pogajanj v Benetkah. Italijanska delegacija je zadnji trenotek predložila naši delegaciji popolnoma nove zahteve, ki se v glavnem nanašajo na prometne olajšave glede Reke, na razmejitev, odnosno na izvedbo v Rimu sklenjenega reškega sporazuma. Italijanske zahteve so takega značaja, da mora o njih razpravljati in reševati ministrski svet. V naših diplomatskih krogih naglašajo, da vlada ne bo mogla sprejeti teh zahtev, ker kršijo suverenost naše države. Zahteve tudi niso v skladu z rimsko pogodbo, ki je bila sklenjena meseca januarja t. l. glede Reke. Zunanje ministrstvo je odločilo, da se danes predlože vse italijanske nove zahteve ministrskemu svetu. Po končanem ministrskem svetu odputuje nočjo dr. Rybač v Benetke, načelnik Avramović pa šele pozneje, da prinese s seboj definitivna navodila naše vlade.

»SLOVENCEVE« LAZI.

— Beograd, 15. novembra. (Izvir.) Zadnje dneve je začel »Slovenec« objavljati razkritja o milijonskem dolar-skem posojilu, ki so ga baje radikali in samostojni demokrati pobrali iz Narodne banke za dotacijo volilnih fondov. Vlada je baje dvignila iz Bleerovega dolarskega posojila pri Narodni banki tri milijone dolarjev. Te laži je najprej priobčila Davidovičeva »Pravda«, ki stoji, kar se tiče novinarske dostojnosti, na povsem bulevardskem stališču. Vesti o teh milijonih so se skuhale v skupni blokaški kuhinji, ki oddaja take laži vsemu blokaškemu časopisju. — Teh vesti skoraj ni umestno demantirati, samo kratko je treba pripomniti, da kdor izmišlja take fantazije, si mora tako izmisliti, da mu javnost verjame, čeprav laže. Gorostasno neumna je trditev, da bi si upala vlada, ki se zaveda svoje odgovornosti, dvigniti Bleerovo posojilo pri »Narodni banki« za strankarske namene.

LUDENDORFF KANDIDIRA.

— Berlin, 15. novembra (Izvir.) Na narodnosocialni listi kandidirajo med drugim: Ludendorff, von Graefe, Strasser in baron Reventlov.

Ogromna tatvina premoga v Ljubljani.

Senzacionalno odkritje. — Vsa tatinska družba pod ključem. — Preiskava v teku.

Pri nekem velepodjetju s premogom v Ljubljani so že dalj časa opazovali, da izginja premog na nepojasnjen način v ogromnih množinah. Kljub strogemu nadzoru nju skladišč niso mogli tatovom priti na sled. Končno se je odločilo podjetje, da poveri nadzorovanje nad zalagami premoga policiji. Policijski agenti so odšli takoj na posel, nadzorovali so skladišča ter zalogo premoga na ljubljanskem kolodvoru.

Pred dnevi so agenti napravili senzacionalno odkritje, ki je privedlo drzne tatove v roke pravice. Na kolodvoru sta dva agenta nadzorovala delavce, ki so nakladali premog v vagon. Premog je bil last omenjene tvrdke. Čim so delavci končali z nakladanjem premoga in nato odšli, je prišel na kolodvor delavec Anton Babnik, odprl plombrani vagon ter začel premog razkladati. Oba agenta sta ga mirno nadzorovala pri poslu. Kmalu za tem je prišel z vozom prevoznik Ivan Pirc, ki je naložil ves že razložen premog. Nato je Pirc z vozom odpeljal proti Zeleni jami, spremljal ga je Babnik. Odpeljala sta na Babnikov dom in tam premog zložila. Oba detektiva sta sledila vozu in nato aretirala Babnika in Pirc. Babnik je pri aretaciji priznal, da je kupoval premog po primerni ceni od delavca Avgusta Marčeta, zaposlenega pri omenjenem velepodjetju, dočim je Pirc zatrjeval, da ni vedel, da je blago, ki ga prevažal, nepoštenega izvora. Pirc je bil kasneje izpuščen, policija pa je nadaljevala s poizvedbami. Aretirani je bil Avgust Marčeta, stanujoč na Sv. Petra nasipu, ki je po dolgem obnavljanju priznal, da je skupno s hlapcem Karlom Gorenjem že nad eno leto prodajal trdkin premog. Oba sta ga prodajala različnim ljubljanskim trgovcem, ki prodajajo premog na drobno, in sicer sta ga prodala, kolikor je preiskava ugotovila, prevozniku J. T. sedem voz, prevozniku Andreju Zalazniku, ki ma svoje podjetje na Gledališki Stolbi, dva voza; udeleženi so pa tudi drugi in je uvedena obširna preiskava. Karol Gorenjec in J. T. ki sta vedela, da je bil premog last tega velepodjetja, sta bila aretirana ter so bili vsi štirje do sedaj aretirani trgovci in kupčevalci z nepošteno pridobitnim premogom izročeni sodišču. — Pričakujejo nadaljnji aretaciji.

Kakor je ugotovljeno, je bilo ukradeni trdkin tekom enega leta več vagonov premoga in znaša škoda več sto tisoč dinarjev.

STRAHOVIT TEROR NA ŠPANSKEM.

— Pariz, 15. novembra (Izvir.) Po poročilih iz Madrida je po vsem Špankem zavladal strahovit teror. V zadnjih dneh je ukazala vlada brez vsakega procesa ustreliti 100 ugodnih oseb, ki so bile osumljene, da so se udeležile proti vladni naperjene zarote. Pred dvema dnevoma je bilo nadalje aretiranih 200 političnih osebnosti. Položaj na Špankem je zelo kritičen.

POVIŠANJE ŽELEZNISKIH TARIFOV V AVSTRIJI.

— Dunaj, 15. novembra (Izvir.) S 1. januarjem 1925. se povišajo v Avstriji železniski tarifi za povprečno 30%. Povišanje izključno zadeva le osebni promet. Blagovni in prtljažni tarifi ostanejo nespremenjeni. Vožnja na progi Dunaj-Gradec bo po novem tarifu stala 84.000 K osebni vlak in brzovlak 124.000 K. Osebni vlak Dunaj-Celovec 124.000 in brzovlak 180.000 K. II. razred znaša dvojno in I. razred trojno vožnjo.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 15. novembra. Prosti promet.

Danes borza ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 13.36, Pariz 3.66, Praga 206.75, Newyork 69.125, London 320.25 — 321.50, Milan 300.

INOZEMSKJE BORZE.

— Curih, 15. nov. Današnja borza: Beograd 7.50, Milan 22.45, London 24.03, Newyork 5.19, Pariz 27.45, Praga 15.45, Dunaj 0.0073125.

— Trst, 15. nov. Borza: Beograd 33.30 — 33.40, London 106.90 — 107.05, Pariz 121.75 — 122.25, Newyork 23.05 — 23.10, Curih 444.25 — 445, Dunaj 0.0325 — 0.0327, Praga 68.60 — 69.

— Dunaj, 14. novembra. De viz e: Beograd 1024 — 1028, London 329.000 — 330.000, Milan 3074 — 3086, Newyork 70.935 — 71.185, Pariz 3757 — 3773, Praga 2115 — 2135, Curih 13.675 — 13.725. — Valute: dolar 70.460 do 70.860, dinar 1021 — 1027, lira 3040 — 3060, ška krona 2102 — 2118.

KINO IDEAL

6933

predvaja danes - nedeljo zadnji dan prvi film iz „Goldwyn“ reprodukcije

„Tri tedne ljubavi“

Lepa razkošna ljubavna drama iz tvojih krogov. Scenarije krasno, tako da morajo omamiti gledalca. Ne zamudite si ogledati ta prvi film „Goldwyn“ produkcije, ker boste gotovo zadovoljni.

Zagreb ali Beograd?

Kdor bi mislil, da je Radičev seljaški pokret na Hrvatskem res idealno zasnovana borba za zboljšanje gmotnih razmer hrvatskih nižjih in srednjih slojev, bi se temeljito motil. Zgodovina vseh časov pozna lažnjive apostole, ki so vstajali v znamenju zaščite ljudskih interesov, ko so se pa s pomočjo nevednega ljudstva polastili oblasti, je bilo naenkrat konec fraz o demokraciji in suvereni volji. Te vrste demagogije so tipični pojav gotovih faz v razvoju človeške družbe. Na površje političnega življenja jih spravijo od časa do časa dogodki, ki zapuste globoke sledove v gospodarskem in socialnem življenju narodov. Tako smo videli tudi po svetovni vojni malone v vseh evropskih državah apostole popolnega blagostanja na zemlji, ki so ribarili v kalnem, dokler jih mase same niso izrezale kot gnulobo iz svojega zdravega organizma. V povojni dobi poznamo teh tipičnih demagogov zelo mnogo. Od Ljénina, Trockega, Zinovjeva in drugih boljševiških generalov, do MacDonalda, Herriota in hrvatskega seljskega tribuna, vse lahko preštejemo in pregledamo, a če se vprašamo, kaj so storili za one milijone trpinov, v čijih imenu gonijo svojo lajno o preporoču človeštva, moramo objektivno priznati, da je njihovo delo za širše plasti naroda enako nič. Žesto na celo škodljivo. Pogledimo v Rusijo, kjer že sedmo leto vlada tako zvana kmetoskodelavska vlada, ozirno se v Anglijo, kjer je imel ves državni aparat v rokah voditelj delavske stranke, ali pa v Francijo, kjer vodi državne posle kvazi-socialist Herriot, in kaj vidimo? Trpini so ostali trpini, kmet, delavec in uradnik dela od zore do mraka, in vendar trpi pogosto največje pomanjkanje. Z druge strani pa se šopiri na račun ljudskih žuljev peščica kritečev, ki so splavali na površje v imenu skrbi za ljudski blagor.

Jugoslavija je dobila takega apostola v osebi Radiča, ki drži v sebi vse lastnosti povojnega demagoga in političnega spekulanta. Njegov seljaški pokret pa ni samo ponesrečen izraz sedanjih napetosti v našem socialnem življenju, ni samo napačno usmerjena posledica splošne težnje nižjih in srednjih slojev za zboljšanjem gmotnega položaja, temveč tudi politična falanga, za katero se skrivajo važni gospodarsko-financijski problemi. Zagreb je znan kot glavno gnezdo tuje kapitala v Jugoslaviji. Ta kapital skuša v svoji agresivnosti spraviti pod svoj vpliv vsa domača podjetja, in ker se Beograd tem tendencam naravno upira, hoče za vsako ceno omajati in izpodkopati njegovo politično moč. Splošno znano dejstvo je, da stoji za Radičev skupina finančnikov, ki so neposredno zainteresirani na tem, da pride gospodarska centrala Jugoslavije iz Beograda v Zagreb, kjer bi držali tuji kapitalisti v rokah vajeti

Politične vesti.

== Dr. Ravnihar v Beogradu. Iz Beograda nam poročajo: Semkaj je znova prisel Dr. Ravnihar. Imel je več konferenc z voditelji radikalne stranke. Sklepevanje se na to, da je »vodja radikalne stranke« v Sloveniji, je zahteval zase mesto ministra brez portfelja v sedanji vladi. Z ozirom na to, da Dr. Ravnihar nima pooblastila nastopati kot voditelj radikalne stranke v Sloveniji in kot mandat, ki ima pravico staviti pogoje, je bila njegova zahteva odklonjena. Danes dopoldne je Dr. Ravnihar prišel v narodno skupščino in se napotil v Davidovičev klub, kjer je imel daljšo konferenco z Davidovičevim samim in raznimi drugimi vplivnimi člani Davidovičevega kluba. — Z druge strani nas obveščajo. Vodstvo radikalne stranke je odklonilo vse Ravniharjeve zahteve, ki jih je postavil kot pogoj za vstop njegove slovenske skupine v nacionalno fronto. V političnih krogih sedaj zatrjujejo, da je Dr. Ravnihar z ozirom na svoj neuspeh pri radikalnih pomnilni svoje sodelovanje Davidovič-Koroševemu bloku.

== Oblastni odbor radikalne stranke v Ljubljani je imel predvčerajšnjim sejo, na kateri se je posvetoval o strankinem postopanju pri bodočih skupščinskih volitvah. Razpravljali so tudi o po-

celokupnega gospodarskega življenja, če ne za vso državo, pa vsaj za prečanske kraje. Ker pa te velikopotezne transakcije ni mogoče izvršiti, dokler dominira Beograd politično, si je zagrebški velekapital izposodil Radiča, da vzame Beogradu tudi politično moč. To je pravo ozadje hrvatskega republikanizma in nam se samo smili hrvatski kmet, ki igra tako klavno vlogo osla, nosečega tuji tovor.

Človek bi mislil, da se bo Slovenija, ki nima absolutno nobenega interesa gravitirati gospodarsko k Zagrebu, odločno uprla temu načrtu zagrebškega kapitala. Toda usodna razcepjenost naprednega življa je spravila pri nas na površje stranko, ki je v svoji zagrebenosti in nepopisni mrznosti do Srbov vedno pripravljena izdati slovenske gospodarske interese in udinjati se če treba največjemu sovražniku naše gospodarske neodvisnosti, samo da reši svoja podjetja finančnega poloma. SLS se je zvezala z Radičev samo zato, da obdrži svoje pozicije v Sloveniji, da zatre napredni živeli, ker bi mogla potem nemoteno gospodariti in polnu svojo nenasično bisago. Pri obeh zavznikih igra žep glavno vlogo. Radič odnoso njegova finančna okolica bi dala klerikalcem gotove gospodarske koncesije kot odškodnino za premoč zagrebškega kapitala v Sloveniji. In to zadostuje SLS, čije skrb za ubogo slovensko ljudstvo itak ni šla še nikoli preko lastnega žepa. Kaj bi se zgodilo z našim gospodarskim organizmom, kako težak udarec bi bil to za slovensko industrijo, obrt in trgovino, si lahko misli vsak, kdor pozna agresivne metode zagrebških tujerodnih kapitalistov. Slovenija bi postala navadna podružnica tega tuje kapitala, ki bi jo nemoteno izkoriščal in izsesaval, ker bi ne imela nobene zaslonbe v Beogradu. Naše industrijsko in trgovsko uradništvo, naše delavstvo po tovarnah in rudnikih bi se moralo umakniti tujim elementom, proti katerim bi ne bilo več zakonitih določb, ki dajejo prednost domačinom. V hipu, ko zmaga Radič v borbi z Beogradom, je konec slovenske gospodarske neodvisnosti. Naivna je misel, da bi mogla mala Slovenija dolgo kljubovati finančno in gospodarsko močnemu Zagrebu, če bi izgubila glavno orožje proti tujemu vplivu — zaslonbo, ki jo ima v Beogradu.

Ze iz tega narodno-gospodarskega vidika moramo z vso odločnostjo odklanjati Radičev republikanizem, za katerim se skrivajo gospodarsko osvajačni naklepi zagrebških kapitalistov, da ne govorimo o nedoglednih političnih posledicah, ki bi jih nosila Slovenija v slučaju zmagave Zagreba nad Beogradom. Prav tako pa moramo odločno odkloniti in obsoditi politiko SLS, ki hoče spraviti naš gospodarski organizem pod neomejeno eksploatacijo zagrebškega kapitala.

gajanjih za skupno napredno fronto pri volitvah. Načelno je bilo sklenjeno, da se radikalna stranka po svojih zastopnikih udeleži teh pogajanj. Seje se je udeležil tudi bivši minister Dr. Niko Zupančič, ki se je pred par dnevi vrnil s svojega študijskega potovanja po Južni Srbiji in Makedoniji.

== »Strahoviada« v Sloveniji. Nedeljski »Slovenec« je v času, ko ne ve, kako bi priznal žalosten polom takozvane »federalistične« politike, napisal v uvodniku za svoje backe sledeče stavke: »L. Markovič bo vodil volitve. To se pravi, korupcija dobi popolno svobodo, da potvori ljudsko voljo z najnesramnejšim podkupovanjem in krvavim nasiljem. Osebnostna svoboda, vse državljanske svobodščine, svoboda besede in združevanja, vse se bo ukinilo. Oborožile se bodo najete tolpe, strahovalo prebivalstvo, zapiralo in ubijalo. Nad našo domovino se razgrnejo črni dnevi in slovenski narod se podvrže najhujšemu preganjanju.« Človek se mora kar za trebulj prijeti, če čita to fantaziranje o »strahoviadi« v Sloveniji. V resnici gospoda pri »Slovencu« prav tako dobro vedo, kot mi vsi, da se bodo volitve vršile v najlepšem redu, kot so se vedno, da bo vsak državljani lahko vzgel kročilo v svo-

Pride!
Kdo pride?
Ona pride!
Kdo je ona?
M...a C...a!
Kaj je ona?
Kraljica sužnjev
Kdaj pride?
????????

škrinjico, v katero bo hotel, in sicer popolnoma svobodno. To pa ravno klerikalce skeli, ker vedo, da bodo to pot izgubili precej glasov, ker so že najbolj vneti pristaši siti njih slepomišljenja. »Stranko, ki se je pustila neprestano brcati od Radiča in obkladati od njega z najponiževalnejšimi priimki, stranko, ki je pred tedni v »Slovencu« proklinjala Radiča, sedaj pa spet pokleka preden in ga mlo prosljači, naj vstopi v takozvani širši blok, tako stranko voliti, bi me bilo sram, tako je izjavil pred nekaj dnevi pristaš klerikalcev. In koliko jih je, ki tako mislijo. Kako pa se bo postopalo za časa volitev, že kar naprej vemo, saj se je isto že dogodilo. »Slovenec« bo prinašal dolge vesti o strašnih nasiljih na Hrvatskem, v Dalmaciji, v Makedoniji o »zapiranjih, ubijanju in strahovanju«, batinaja seveda tudi ne bo pozabil. Človeku se bode kar ježili lasje, če bo čital vsa ta »balkanska« grozodejstva. Isto bodo Radičevi časopisi poročali o Sloveniji, o pobojih, o batinanju, o »najnesramnejšem podkupovanju in krvavem nasilju«... stvar bo pa v istini taka, kot je enkrat že bila, da bomo namreč mi v Sloveniji z veseljem smehom čitali race, natvezene hrvatskim backom o grozotah v Sloveniji, Hrvate, Dalmatince in Makedonci pa se bodo smejali nad gorostasnimi racami, ki jih je serviral »Slovenec« svojim kimavcem o strahovanju v njih krajih.

== Sovjetski poslanik v Albaniji. Po poročilih iz Moskve je bil imenovan član komunistične stranke Krakovetski za poslanika v Tirani.

== Albert Thomas v Beogradu. Predsednik mednarodnega urada za delo pri Društvu narodov v Zenevi Albert Thomas prispe v kratkem v Beograd, nato poseti še Sofijo in Bukarešto, da se pouči o delavskih prilikah na Balkanu.

O BLEKE
OBROKE
O. BERNATOVIC

Iz Celja.

— Za IV. porotno zasedanje pri okrožnem sodišču v Celju je imenovan za predsednika porotnega sodišča dvorni svetnik in predsednik okrožnega sodišča dr. Jos. Kotnik, za namestnike pa višja dež. sodna svetnika dr. Friderik Bračič in dr. Ivan Premšchak ter dež. sod. svetnik Valentin Levičnik.

— Uradne ure pri sodišču v Celju so v zimskem času od 8.—14. ure, vložnice pa je odprto od 9.—13. ure.

— Mestni kino se je otvoril v soboto 15. tm. v dvorani hotela Skoberne.

— Sestanek JDS za mesto Celje se vrši v ponedeljek 17. tm. ob 20. uri zvečer v rdeči sobi Narodnega doma.

— Izredni občni zbor »Orjane« v Celju se je vršil v četrtek 19. tm. zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Udeležba je bila precej lepa. Udeležila sta se izrednega občnega zbora med drugimi tudi obli. predsednik R. Rehar in obli. članik dr. Irgolič iz Maribora. Bil je izvoljen nov odbor.

— Nočno lekarniško službo ima prihodnji teden lekarna »Pri Marli« pomagala na Glavnem trgu.

— Policijske vesti. Tedensko poročilo od 5. do 11. novembra. Arctacij radi raznih prestopkov je bilo izvršenih 9. Prijav radi raznih kazenskih prestopkov je bilo vloženih 58.

— Esperanto: Ustanovni občni zbor »Esperanta kluba« v Celju se vrši danes v soboto dne 15. novembra tl. ob 20. v gostilniških prostorih hotela »Balkano«.

ZENITOVANJSKA DOGODBICA.

Bilo je Zenitovanje, ne v Kani Galfješki, marveč v Trnovem pri Ljubljani. Soboslikarček je bil poročni svet. Vino je teklo v potokih... Vladalo je prav nebeško razpoloženje, kajti v zakonski jarem sta se vpregla šestdesetletna vdova z nekim ljubljanskim izvoščkom. Lepo je bilo veselje. Junak našega malega romana, soboslikarček France je zelo okajen plaval v višjih sferah ter kolovratil proti domu po šudnih potih in težavah. Bilo je okoli štirih tujtari. Nad mestom so se podile megle, ko je prišel France brez vsake pravilne orientacije na Sv. Jakoba nabrežje ter od tja krenil v Florjansko ulico... Iskal je smeri na Grad. Pred hibo št. 35 se je ustavil. Misli je, da

je doma ter se začel prav komodno slačiti. Najpreje je odložil klobuk, nato zamok suknjo, obleko, ter končno ostal v samem spomnem perilu. Nato jo je odjadral dalje na dom svojega prijatelja na Karlovski cesti.

Tu se je France odpočil. Ko se je prebudil, prav dobro prespan, začel si je meti oči in se tolči po glavi, kje je njegova obleka. Prijatelj mu je dal začasno na razpolago svojo obleko, da jo je France lahko popihal na svoj dom tja na Grad. France doma ni našel svoje obleke, ves zbezan je pohitel na polje ter tam javil, da so mu ukradli obleko in suknjo.

Policija je pričela poizvedovati za tatovi. Uspehi so bili naravnost presenetljivi. Ugotovili so soboslikarjevo dogodbico na Zenitovanju. Vso obleko je našel pošten mizarški mojster zjutraj lepo zloženo v Florjanski ulici. Vrnili so jo soboslikarju, ki sedaj zaklinja, da ne gre nikdar več na Zenitovanje v Trnovo.

Telefon 105

Telefon 108

KINO TIVOLI

Danes v nedeljo zadnji dan

drugega dela

nad vse zanimive pustolovne drame

Zlata lobanja

Od ponedeljka 17. do srede 19.

Ropar žensk

Ljubavna zgodba iz »dežele tisoč jezer in slapov«

Predstave ob delavskih ob 4., 7. in 10. 1/29.

ob nedeljah in praznikih ob 11.11., 3., 10.5., 6., 1/8. in 9.

„Avtonomistu.“

Naj mi ne zamerijo čitatelji »Slov. Naroda«, ako se enkrat spustim v polemiko s tako neznatno pojavo v našem javnem življenju, kakor je list »Avtonomist«. Ne storim to ne radi njega, ne radi sebe, ampak samo radi tega, da ostane zabeleženo kakšne razmere so nekoč vladale in kako se je moglo pisati v slovenskem časopisu.

V uvodnem članku se »Avtonomist« jezi na druge slovenske časnike, češ da odgovarjajo na njegove »skoz in skoz stvarne argumente z osebnimi napadi in z omalovaževanjem« in pravi, da on neče slediti z osebnostmi. Toda takoj potem prinaša v isti številki drug članek kot odgovor na moj članek o drugem ustavnem faktorju v »Slov. Narodu«. Ta »Avtonomist«v članek je poln osebnosti, psovki in zavijanja, tako da spominja na najzlostnejšo dobo naše žurnalistike. Na psovke kakor: neumen, zmešan, slepar itd. seveda ne bom odgovarjal, ker se na tako polje nikdar ne spuščam in za tako polemiko nimam izraza v svojem leksiku.

Konstatiram, da se je članek glavnemu vprašanju katero sem razvil v svojem članku, izogibal. Jedro moje trditve je: Načelnik države (vseeno, če je to vladar ali pa predsednik republike) ima vsaki čas pravico, da odreče vladi zaupanje in razpusti parlament, tudi če je parlamentarna večina za vlado, ako sodi, da parlament ni več pravi izraz ljudske volje...

To je tako jasno, da morajo videti tudi ljudje od »Avtonomista«, tudi če so se začeli še nedavno pečati s politiko. To velja v vsaki parlamentarni državi in to pravico bo imel tudi urednik »Avtonomista«, če postane predsednik ribniške republike. Ni torej res, da mora načelnik države vedno imenovati vlado, ki ima za sabo večino parlamenta. Lahko imenuje vlado, ki nima večine, potem pa razpusti parlament in razpiše volitve. Vlada mora ali imeti večino, ali si mora pa to večino pridobiti na volitvah. Taka je parlamentarna praksa in to rezultira iz bistva parlamentarizma.

»Avtonomist«, imenuje mojo trditve, da je v ustavni državi zadnja in najvišja instanca narod — čenčarije. Nemčija, Rusija, Avstrija — pravi »Avtonomist« — so bile tudi ustavne države, a je najvišja instanca navsezadnje vendarle bil vladar. Narod je najvišja instanca v ustavni in parlamentarni državi — pravi »Avtonomist«.

Morda se bodo ljudje pri »Avtonomistu« spominjali, kako se je neprestano pisalo pred vojno po avstrijskem, nemškem in ruskem časopisu, da je po teh državah ustava samo na papirju, v resnici vlada absolutizem, ker se ne vlada po parlamentarnih načelih. Ustava vključuje parlamentarizem, ustava brez parlamentarizma sploh ni cela ustava. Ako ima narod ustavo sledi iz nje logično parlamentarizem. V Nemčiji so parlamentarne stranke same popuščale od načel parlamentarizma in puščale vladam in vladarjem večjo besedo, kot jim je šla po parlamentarnih načelih, v Avstriji je bil parlament tako slab, da ni mogel braniti svojih pravic in ni bil sposoben za delo. Po teh zemljah ni bilo čistega parlamentarizma, zato pa tudi ni bilo popolnega ustavnega stanja. Če je država popolnoma ustavna, se razume, da je tudi parlamentarna in v naši ustavi bi bili v staku: ustavna in parlamentarna monarhija, lahko izraz »parlamentarna« izpustili. Toda ta izraz se je dodal, da bi kdo ne mislil, da je samo navidezno ustavna monarhija, kakor so na primer bile Nemčija, Avstrija in Rusija. V mnogih v resnici parlamentarnih državah se ta izraz v ustavi ne nahaja.

Nekaj čudnega in novega je pa, kako »Avtonomist« razlaga, kaj je parlamentarna vlada. Doslej smo mislili, da je parlamentarna vlada taka vlada, katera vlada s parlamentom, zakone mora sklepati parlament, upravo mora kontrolirati parlament, izdatke mora odobriti parlament, vlada mora kmeti zaupanje parlamenta. »Avtonomist« pa pravi: »parlamentarna vlada je taka, v kateri so prav vsi ministri izbrani iz parlamentarnih zastopnikov. Češka republika je parlamentarna država in Masaryk se menda razume na parlamentarizem. Toda na Češkem so pred sedanjim švehlovo vlado celo

leto imeli čisto uradniško vlado, a nabeleda Čeh ni rekel, da to ni parlamentarna vlada. Na Poljskem imajo sedaj vlado, v kateri je večina ministrov, ki niso poslanci. Tudi popreje so bili večkrat uradniški kabineti. Toda vsi Poljaki so mislili, da je predsednik njihove republike jako parlamentaren načelnik in da imajo parlamentarno vlado!

Pri nas je sicer navada, da so z izjemo ministra vojne, vsi drugi ministri vedno parlamentarci. Toda k bistvu parlamentarizma to ne spada in vlada je lahko parlamentarna, tudi če nabeleda minister ni parlamentarec, samo da vlada po parlamentarnih načelih, namreč da imajo poverjenje parlamenta, oziroma izvrše apel na narod, da on da vladi poverenje; dalje da parlament sklepa zakone, kontrolira upravo in dovoljuje izdatke. Če pa tega ni, vlada ni parlamentarna tudi če so vsi ministri poslanci.

Mojo trditve: »Predstavnik narodove volje sta dva: parlamentarna večina, kateri stoji na čelu parlamentarna vlada, in pa načelnik ali poglavar države. Ako nastane med njima spor, ga mora rešiti narod, kot najvišja instanca.« — Imenuje »Avtonomist« kratkomo »sleparjo« in »prav posebno neumnost«. On misli, da bi po tej teoriji ljudstvo lahko odstavilo kralja!

Pripominjam, da to kar pišem, velja splošno za vsakega načelnika parlamentarne države, naj bo repu »ka ali monarhija. Vzemimo, da v neki državi vlada predloži parlamentu zakon o varstvenih carinah in parlament jo sprejme. Načelnik države in pa iz različnih simptomov smatra, da parlament ne izraža volje naroda in bi ne hotel dati sankcije. Za vlado je to nezaupanje in ona mora odstopiti. Ker pa stoji za njo večina parlamenta, mora biti parlament razpuščen in vršiti se morajo nove volitve. Parlamentarno načelo pa ne zahteva, da bi stara vlada morala vršiti volitve. Ako bi nove volitve dale isto večino, kot poprej, bo načelnik države v tem vidu jasno izraženo voljo naroda, potrdil bo zakon in spor je rešen. Seveda se lahko parlamentarnim potom izpremeniti tudi ustava na način, kakor je predviden v ustavi.

Čitateljem »Slov. Naroda« bo to gotovo jasno in razumljivo. Če pa ljudje pri »Avtonomistu« mislijo, da je vse to sleparija, zmešanost in neumnost, je to njihova stvar in jim ni pomoči. Meni je to vseeno, ker od teh ljudi ne potrebujem izpričevala.

Dr. Lenard.

Drzen roparski napad na štajersko-hrvatski meji.

Na hrvatsko-stajerski meji se dnevno dogajajo drzni napadi, ki dokazujejo, da so varnostne razmere v teh krajih nezadostne in skrajno pomanjkljive. Pred dnevi je bil v Metribnikih izvršen zopet drzen roparski napad. V hišo posestnika Josipa Petroviča, volgu Plevčaka, je vdrl ob 1. zjutraj 15 maskiranih roparjev. Roparji so otvorili ogenj, streljali skozi okna in vrata in nato vdrl v hišo. Napad je bil izvršen tako nepričakovano in naglo, da so se hišni prebivalci komaj poskrili na podstrešju hiše. V hiši je ostala samo 10 letna deklica, ki je morala roparjem vse razkazati. Roparji so vlomili v posamezne omare in razbili vse pohištvo, isčoč denarja. Ker denarja niso našli, so skušali vdreti na podstrešje, kjer pa je bil kmet na preži. Čim se je na podstrešju pojavil prvi ropar, je kmet silovito zamahnil s pripravljenimi krepicami in ga pobil na tla, nakar so ostali roparji zbežali. Med potjo so našli na Janeza Bratuška, nečaka tamonjšega župnika in ga kratkomo ustrelili. Seje, ko se je jelo dagniti, so si upali hišni prebivalci iz svojega skrivališča. Poslopje je bilo popolnoma demolitirano, vse šipe razbite in pohištvo uničeno. Pred hišo je ležal ustreljen Bratušak. Bil je zadet stitkrat v glavo in petkrat v prsa. Pretresljiv je bil prizor, ko se je vrgla uboga mati nad truplo sina-edina in se ni hotela ločiti od njega. Seje naslednji dan je prispela sodna komisija, da ugotovi dejanski stan. O zločinskem napadu so bile obveščene tudi takoj vse bližnje orožniške postaje, vendar dosedaj roparjev še niso izsledili. Prebivalstvo v obmejnih krajih je skrajno razburjeno in zahteva, da se enkrat za vselej prepreči silni zločinski napadi.

Opekarniški stroji
to kompletno opremo za op
brend, tovarne, glavnih izdelav in izdelav
Kamnelomni stroji
Transportne in razkladalne naprave
za kmetov in mestnih hiš
Terčni, krtiči, vilji za rudnike
(Förderhaspel)
in
Gnilavci naprave in kovinskega litja
vseh vrst
opreme za steklarstvo

LUDWIG
HINTERSCHWEIGER & CO
MASCHINENFABRIK, EISEN-UND
LICHTENEGG, WELSO
št. 17.

Zastopniki za Stajersko, Koroško in Jugoslavijo:
AUGUST LECHNER, GRAZ
Mühlgasse 49, I. Stock

Konzulati v Ljubljani:

Češkoslovaška: Breg 8/I.
Belgija: Urad Ljubljanskega veleposl. na
Avstrija: Turjaški trg 4/I.
Italija: Zrinjskega cesta 3/I.
Portugalska: Dunajska cesta 33.
Francija: Dunajska cesta (Ljubljanske

Na splošno zahtevo še v nedeljo 16. XI. JACKIE COOGAN Kino Matica

Neskrajšani orkester svira pri vseh predstavah

ELITNI

Sokolstvo.

Vsem bratskim župam in društvom!

Z odlokom sabora v Zagrebu se je odredilo, da naj bo prvi december sokolski praznik in da naj se tega dne vrše razne prireditve, od katerih čisti dobiček pripade izključno v korist JSS. V ta namen se odrede sledeča navodila, ki so obvezna za vse župe in vsa društva JSS:

Vsako društvo mora organizirati 1. decembra po krajevnih razmerah zbiranje denarnih prispevkov po javnih prostorih in od privatnikov.

Vsako društvo mora tega dne prirediti akademijo s predavanjem in z zaobljubo novih članov po teh navodilih Saveznega prosvetnega odbora:

Dan 1. decembra naj se proslavi s svečanimi akademijami. Kjer se akademije ne morejo vršiti, naj se priredi predavanje. Akademija obsega sledeče točke: a) sokolsko koračnico, b) nagovor društvenega staroste o pomenu praznika, c) telovadbo, d) predavanje predsednika ali katerega drugega člana prosvetnega odbora o pomenu 1. decembra za državo in sokolsko ujedinjenje, e) petje, glasba, deklamiranje itd., f) zaobljuba novih članov, pri čemer nagovori starosta nove člane in prečita zaobljubo, a novi člani jo ponavljajo za njim ob besede do besede.

Zgoraj navedeni red za akademije ne veže absolutno društvo, posebno glede točk za zabavo, vendar je potrebno, da tudi zabava po vsebini in obliki odgovarja resnosti te svečanosti. V krajih, kjer ni mogoče prirediti akademije, naj se priredi predavanje z minimalnim programom točk b), d), f).

Če se novi člani ne morejo zakleti med akademijo ali pri predavanju, naj se to izvrši posebej istega dne. Zaobljubo je prosvetni odbor formuliral takole:

»Zaobljubljam se, da hočem vestno in zvesto izpolnjevati vse dolžnosti, ki mi jih nalaga svetost in veličina sokolske misli in mojem društvu, zasebnemu in javnem življenju. Izjavljam, da so mi znani predpisi društvenih pravil in da se hočem brezpogojno po njih ravnanj. Zaobljubljam se, da ostanem zvest Jugoslovenskemu državnemu narodu in njegovi pravici.

Kje si, pravica?

Umor slovenskega volilca Štrancarja nezakazan.

Gorica, 11. novembra.

Jugoslovenski javnosti je znan dogodek iz zadnjih državnozborskih volitev, ko je po zborovanju slovenskih volilcev v Ajdovščini, ki so ga razgnali fašisti z gorjačami in samokresi, padel kot žrtev fašistovskega divjaštva slovenski delavec Anton Štrancar.

Državno pravništvo je tedaj dolgo časa odlašalo, preden je uvedlo preiskavo in je bil končno aretiran fašist Anton Bressan. Osumljeni je bilo radi Štrancarjevega umora sicer pet oseb, ki so bile v zmislu kazenskega zakonika vzajemno in enako odgovorne za storjeni zločin, obtožene so bile vse enako, ali kakor rečeno, so zaprli samo Bressana, dočim so ostali štirje ostali v svobodi. Preiskava se je vršila samo proti Bressanu, proti ostalim štirim soosumljenim fašistom pa se je preiskava odložila. Eden teh soosumljencev je, ne da bi se mu bile delale ovire, medtem odpotoval v Ameriko.

Bressana so vtaknili v preiskovalni zapor. Več mesecev je že sedel v zaporu, pa je vedno trdil, da je nedolžen, in je zahteval, da ga izpuste iz zapore, ker je njegova nedolžnost očitna in se mu ne more dokazati niti najmanjša krivda. Ker ga pa le niso izpustili iz ječe — v Rimu je po Matteottijevem umoru zapihal drug veter in v najvišjega mesta je prišel ukaz, da se morajo kaznovati tudi zločinci, ki jih zagrešajo fašisti — je končno Bressan začel pota-goma priznavati. Preiskovalnemu sodniku je izpovedal končno vse, kar je vedel in znal. In ta Bressanova izpovedba je bila taka, da je preiskovalnemu sodniku začela delati resne pregledave. — Bressan je namreč v svojih izpovedbah obtožil kot glavnega krivca ajdovskega zločina samega goriškega podprefekta Nicolottija, svaka bivšega videmskega prefekta in sedanjega državnega poslanca odvnetnika Pisentija. Bressan je obtožil podprefekta Nicolottija, da so fašisti po njegovih navodilih razbili slovenski volilni šlod v Ajdovščini in razgnali slovenske volilce, pri čemer se je po navodilih istega podprefekta ravno-lu popolnoma brezobzirno in se je uporab-

rodnemu edinstvu ter ideji vseslovan-ske skupnosti. — Zdravo!

Po končanih besedah zaobljube po-loži vsak zaobljubljenec svojo desnico v desnico staroste in se dotakne z des-nico društvenga prapora, če ga dru-štvo ima. Pri zaobljubi mora biti na-vzoč ves društveni odbor in vaditeljski zbor z društvenim praporom. Zeleti je, da se te svečanosti udeleže vsi člani in naraščaj.

Po proslavi naj pošljejo vsa društva točna poročila svojim župam, župe bo-do poslana zbrana poročila starešin-stvu JSS. Tem poročilom morajo biti priloženi izkazi o vseh dohodkih in stroških za proslavo. Poedine račune naj društvo shrani. Kakor je omenjeno zgoraj, pripade čisti dobiček, brez ni-kakih odbitkov, izključno JSS in ga morajo poedina društva takoj in nepo-sredno nakazati starešinstvu JSS.

Naloga vseh žup je, da odločno podpro naše težnje.

ZDRAVO!

E. Gangl, l. r. starosta. Dr. R. Fux l. r.

— Sokol I. bratsko opozarja svoje članstvo na današnji »Družabni večer«, ki se vrši ob 8. uri na Taboru. Pridite, da se kaj pomenimo. Zdravo! 377/n

— Spored dela Sokola I. v prihodnjem tednu. Telovadba se vrši po razporedbi hr. načelnika in s. načelnice. V sredo 19. ob 20. je seja prireditvenega, v četrtek 20. ob 20. pa seja prosvetnega ter pevskaja vaja pev-skega odseka. — Orkester vadi po odredbi hr. kapelnika. — Uradne ure v društveni pisarni so od 16. do 19. ure. Ta čas lahko plaša vsakdo še neporavnano članarino. — Sprejemajo se tudi darovi za »Tabor« ter prodajajo loterijske srečke in razne raz-glednice Sokola I.

— Ljubljanski Sokol ponovno opozarja in vabi svoje članstvo in njemu naklonjeno občinstvo ter članstvo ostalih ljubljanskih sokolskih društev na svečano telovadno akademijo, ki jo priredi v soboto 29. t. m. ob 20. uri v proslavo ujedinjenja v svoji telovadnici v Narodnem domu s pri-laznim sodelovanjem ge. Pavle Lovšec-tove ter ge. Julij Betetto, prof. Janko Ravnik, Milan Skrbinšek. Telovadne točke izvalale bodo izbrane vrste članstva in naraščaja. Na praznik ujedinjenja, to je dne 1. decembra, vrši se ob 11. uri v telo-vadnici svečana zaobljuba novega član-stva. 390/n

Julijska Krajina.

— Se deset let narodnega življenja je prisodil Mussolini Neincem v Po-adizju. Po preteku desetih let bodo po njegovem mnenju že vsi poitalijanci. Tako je povedal Nemcem v obraz. Ko-liko let pa pripušča Mussolini Jugoslo-venom v Julijski krajini? Ali deset ali več ali manj? Mussolini se je v svojih napovedih že večkrat zmotil in prav gotovo se moti tudi glede potujčenja Nemcev in Jugoslovenov! Mussolinija in njegovih fašistov že zdavnaj več ne bo, ko bo naš rod v okviru Italije še krepko živel in se udeleževal!

— Rimske kamne, plošče in spomenike iščejo italijanski arheologi po Devinu in okoli Timava. Povod za preiskovanje je dala nova gradba devinskega gradu. Na dan prihajajo po italijanskih poročilih zna-meniti pomniki stare dobe in dobili so tudi monumente, ki pričajo o kultu boga Tima-va. S tem preiskovanjem združujejo Itali-jani tudi politično stran in z rimskimi iz-kopninami hočejo dokazovati, kako so de-vinska tla in druga daleč naokoli staroita-lijanska.

— Draginja v Pulj. Že tako je grenko v Pulj življenje, sedaj pa se vala na ubo-go prebivalstvo še nova draginja namesto

da bi prišla odpomoč, kakor so jo napo-vedovali gospodje iz Rima, ki so zborovali in banketirali v Pulj. Te dni se je povišala cena mesa za 40 centezimov pri kilogramu. Obeta se še drugo povišanje. Delavstvo je obupano.

— Solidarnost med Italijani v Gorici. Na zborovanju fašistov se je konstatiralo, da je politična situacija v goriškem mestu zelo povoljna, ker si ne nasprotujejo faš-isti, komunisti, arditni in drugi, marveč de-lujejo skupno. S shoda so poslali Mussoli-niju brzjavko imenom fašistov, kombatan-tov, invalidov, dobrovoljcev, arditov in in-ternirancev. Gorico stavilo za vzgled dru-gim italijanskim mestom.

— Koncert pri Sv. Jakobu. Pevsko društvo »Ilirija« v Trstu priredi 16. t. m. pri Sv. Jakobu velik koncert, na katerega sporedu so izborne točke iz jugoslovenske glasbe.

— Domačih vohunov in ovaduhov se dobi le prepogostoma po tej ali oni vasi. Nevarno je spregovoriti o politiki kako be-sedo v gostilni. Tudi ako človek ne izreče nič hudega in nič kaznivega, se dobi ova-duh, ki netvezi orožnikom laži in ti takoj zagrabijo Slovenca, pa ga zenejo vklej-ne-za v zapor. Tako poročajo iz Kolskega, kako je neki fant nekaj govoril v gostilni pri Makucu v splošnem razgovoru o politi-ki — drugi dan pa je bil že aretiran. Pozor!

— Narodna čitalnica pri Sv. Luciji pri-redi v nedeljo 16. t. m. v dvorani Mikuzove gostilne veselico z zanimivim sporedom.

— Dantelovi verzi v škocijski jami. Italijani stikajo neprestano po kraških ja-mah in priobčujejo o njih dolge spise. V tržaškem »P. D. S.« so navedeni verzi, ka-tere je menda napisal Dante Alighieri, ki je posetil škocijsko jamo in na to opeval reko Timavo. Pri tem se v laških listih de-lajo norca s Kraševci, o katerih pišejo, da pripovedujejo kakemu italijanskemu po-lzvedovalcu, da dobro poznajo Dantela sa-mo ne vedo natančno, kdaj je bil zadnjič v škocijski jami. Resnosti ni iskati nikjer pri Italijanih in tudi ne na kulturnem polju!

— V St. Petru na Krasi dobe električ-no razsvetljavo. Napeljava je izvršila tvr-dka Mankoč Doslej so imeli električno luč le nekateri industrijalci in pozneje privatni-ki, sedaj pa svetijo obločnice in žarnice po glavnih poteh.

— Športno udruženje. Lepo se razvija šport med slovensko mladino v Julijski kra-jini. Postavila se mu je zdrava podlaga z udruženjem, katero si je postavilo nalogo, da organizira vese sport v deželi. Težka je naloga udruženja, izvesti pa se bo dala s krepkim sodelovanjem vseh športnih klubov.

Naša parola je:

3327

Mirim čokolada!

— Na Brionih pri Pulj so 10. t. m. slo-vesno proslavili šesto obletnico prihoda zmagovalnih italijanskih čet. V hotelu »Car-mena« je bila pojedina, katero je priredil lastnik brionskega otoka Nemeč Kupelwies-er. Povabljeni so bili zastopniki vseh ob-lasti. Lastnik Kupelwieser je pri šampancu govoril o italijanski mornarici in armadi, ki je osvobodila te kraje, napil je Mussoliniju in želel Italiji, kralju in narodni vladi vso srečo. Brionsko otočje je uredil Kupelwieser prekrasno je tam in včasih se je v zgodnji spomladaj ponosno kretal sredi brionske čar-ovne lepote pokojni prestolonaslednik Fran Ferdinand. Takrat so Kupelwieserji proslavljali Avstrijo in Habsburg, sedaj proslavljajo Italijo in Savojo. Vedno po raz-merah.

Teško boste prebili hudo zimo

6520

ako si ne prekrbite pravočasno zimsko oprejo, ki jih ima, kakor znan, elegant ne in iz njega double sukna samo trdka

Fran Lukič, Pred škofijo 19.

Turistika in sport.

— Članstvu S. K. Primorje. V nedeljo dne 30. novembra t. l. ob 9. dopoldne se vrši izredni občni zbor S. K. Primorje s slede-čim dnevnim redom: 1.) Otvoritev. 2.) Po-ročilo odborov in načelnikov. 3.) Volitve. 4.) Slučajnosti. Kraj občnega zbora se ob-ja-vi naknadno. — O d b o r. 391/n

— Klub kolezarjev in motociklistov Il-irija priredi v nedeljo dne 16. t. m. v zgornjih prostorih Narodnega doma ob 14.20. zvečer veliko sporno veselico s plesom, bogatim srečolovom itd. Veselični odsek posluje per-manentno v klubovih prostorih restavracije Novi svet. Predprodaja vstopnic pri g. J. Gorec, palača Ljubljanske Kreditne banke. O d b o r. 385/n

— SK »Slovan« sam poroča? K poro-čilu Slov. Naroda št. 258 z dne 11. t. m. o priateljstvu tekmi Primorje:Slovan vam uljudno sporočamo, da to ni bila nikakr-tekma, pač pa je ta dan nastopila naša rezerva, ojačena s 5 igralci prvega moštva proti SK Primorju. Igra je imela značaj navad-nega treninga. Blagovolite torej zgoraj ime-novano notico v toliko popraviti.

— Klub ljubiteljev sportnih pevov vabi člane in prijatelje kluba k predavanju g. ravnatelja Tepine o »Cistokrvnosti«. — ro-dovniku in openi psa v restavraciji Zvez-d v torek dne 18. t. m. ob 20. zvečer. O d b o r. 384/n

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 15. novembra 1924.

Pod vladno »zakona, reda in pravice«.

Ko je prišla na krmilo Davidović-Koroševa vlada, je hitela, da na ljub-ljanskem magistratu upostavi vpliv klerikalno-komunistične koalicije. Zato je odstavila vladnega komisarja dr. Krejčega in imenovala na njegovo me-sto za vladnega komisarja prejšnjega župana dr. Ljudevita Perića kot re-prezentanta črnoorde koalicije.

Dr. Perić bi moral kot vladni komi-sar voditi posle objektivno in nepri-stransko, pred vsem pa bi se moral iz-ogibati kot oblastveni organ vseh ne-zakonitosti. Toda smatral se je zgolj za ekspozenta klerikalne in komunistične stranke, zato je bil orodje v rokah teh strank, organ, ki je slepo in pokorno izvrševal ono, kar sta mu ukazovala gospoda Stanovnik in Lemež. Ako so bili ti ukazi v skladu z zakonom, za to se jurist dr. Perić ni brigal. K vragu ju-ristarija, ako ne služi strankarskim na-menom in gotovim ambicijam, to je bilo njegovo geslo in po tem geslu se je ravnal z vso doslednostjo.

Ko je bil še dr. Perić pravi župan, je imenoval in nastavljal proti veljavnim predpisom in ne oziraje se na občinski proračun celo vrsto komunistov in kle-rikalcev za mestne uradnike in usluž-bence. Proti temu imenovanju so se, kakor je znano, pritožile opozicijske stranke, in bivši veliki župan Šporn je to imenovanje, dasi ni bil naklonjen opozicijskim strankam, razveljavil. Ta ukrep velikega župana je ministr-stvo v cellem obsegu odobrilo. Proti tej odločitvi vlade se je mestna občina pri-tožila po takratnem županu dr. Periću na upravno sodišče in to je pravomočno razsodilo, da je veliki župan odnos-no vlada upravičeno razveljavila dotič-no imenovanje na ljubljanskem magi-stratu.

Ker je bila torej stvar v vseh in-štancah pravomočno rešena, so bili oni uslužbenci, ki jih je dr. Perić nastavljal proti izrecni prepovedi nadrejene ob-lasti, odpuščeni.

Čim pa se je v avgustu bivši župan dr. Perić vrnil na magistrat kot vladni komisar, je bilo prvo njegovo delo, da je vse te odpuščene uradnike in name-ščence — menda z edino izjemo zaradi komunistične propagande pri okrož-nem sodišču v Celju obsojenega Sedeja — zopet nastavljal v mestni službi. Na-mestil jih je vkljub protivni odločitvi vseh nadrejenih oblasti in vkljub celo razsodbi upravnega sodišča! Kakor v stvari mestnega šolskega sveta, tako je rebeliral vladni komisar dr. Perić tudi v tem vprašanju proti odredbam vseh nadrejenih oblasti!

A ne samo to, dr. Perić je šel v svoji renitenci še dalje. Ne samo, da je, vkljub vsem odločbam treh in-štanec, znova nastavljal odpuščene usluž-bence, dal jim je celo izplačati njihove prejemke z vsemi dražnjivimi dokla-dami za vso dobo, ko niso bili v mestni službi, do časa, ko so bili zopet na-stavljeni. S tem je oškodoval mestno blagajno za težke tisočake. Vzel je iz mestne blagajne denar na svojo pest in ga potrošil v svrhu, za katero bi ga ne smel porabiti, ker mu je to zabranil ne samo veliki župan, marveč tudi mi-nistrstvo in končno tudi upravno sodišče, ki je vrhovna inštanca v vseh sporih in v upravnih stvareh.

Za to oškodovanje mestnih financ je dr. Perić seveda o s e b n o odgovo-ren, in stvar mestne občine bo, da za-hteva od dr. Perića povrnitev vseh onih tisočakov, ki jih je iz mestne bla-gajne protizakonito izplačal protizako-nito nastavljenim osebam zgolj zato, ker so njegovi somišljeniki.

Tako je postopal vladni komisar na ljubljanskem magistratu v eri Davido-vič-Koroševe vlade, ki si je samozna-vo lastila pridevek »vlada zakonitosti, reda, pravičnosti in poštenja«!

Kakor je njen komisar v malem po-stopal na ljubljanskem magistratu, tako so njeni organi v velikem gospodarili v drugih javnih korporacijah!

— Povrtek kraljevske dvojice v Beograd. Nj. Vel. kralj Aleksander I. in kraljica Marija sta se včeraj ob 11. do-poldne vrnila v Beograd s svojega po-tovanja po Južni Srbiji. Na kolodvoru je kraljevsko dvojico pozdravil v imenu vlade prometni minister g. Andra Sta-nič, dalje komandant mesta general Zečević in kraljev adjutant admiral Prica.

— »Panslovenska« gimnazija v Go-rici zaprta. Šolska oblast je zaukazala zapreti prvi razred privatne gimnazije in četrti in peti razred privatne osnov-ne šole v nadškofijskem zavodu v Go-

rici. Italijanski listi pravijo, da je ta gim-nazija imela biti panslovenska s sloven-skimi profesorji in slovenskim učnim jezikom ter da si nadškof ni poiskal pri oblasti potrebne dovoljenja, marveč je otvoril razrede kar na svojo roko. — Resnica je ta, da šolska in politična ob-lasti ne trpi nobenega učnega zavoda med Slovenci, ako nima raznarodoval-nega značaja.

— Dijakom telovadba pri Orliih prepovedana. Prosvetni minister je iz-dal dve važni odredbi, ki se tičeta šol-ske vzgoje in glede udeležbe dijakov pri orlovskih organizacijah odnosno pri se-paratističnem hrvatskem Sokolu. Za-davna odredba glasi: Temeljni člen 16. ustave se v 5. odstavku glasi: »Vse šole morajo dajati moralno vzgojo in razvi-jati državljansko zavest v duhu narod-nega edinstva in verske strpnosti.« — Ker nekateri učenci zahajajo v telovad-no-sportska društva in organizacije, ki slone na separatističnih, plemenskih in verskih načelih in so naperjena proti narodnemu in državnemu edinstvu, od-reja prosvetni minister pod pretnjo naj-strožjih disciplinarnih kazni, da se učen-ci državnih in privatnih šol ne smejo vpisovati in ne smejo biti člani takih organizacij. Na podlagi te odredbe pro-svetnega ministra je prepovedana telo-vadba pri orlovskih organizacijah v Sloveniji in pri Hrvatskem Sokolu v Zagrebu.

— Dijakom članstvo pri Marijinih kongregacijah prepovedano. Prosvetni minister je prepovedal dijakom srednjih šol članstvo pri Marijinih kongregaci-jah. Dotična odredba veli: Ker stoje verske Marijine kongregacije izven nadzorstva pristojnih šolskih oblasti, se načelno ne more dovoliti in ni tudi v skladu z ustavo, ki zahteva, da morajo vse šole dajati moralno vzgojo in razvi-jati državljansko zavest v duhu narod-nega edinstva in verske strpljivosti, se-stojanje učencev v organizacijah z ver-skega in plemenskega osnovu, odreja prosvetni minister, da učenci državnih šol v kraljevini ne smejo vstopati v Marij-ne kongregacije odnosno da morajo ta-koj iz njih izstopiti. Naredba stopa takoj v veljavo.

— Zalostna zapuščina prejšnje vla-de je med mnogimi drugimi zadevami tudi naše trgovsko šolstvo, ki je po-drejeno trgovinskemu ministrstvu. Sicer se mora dr. Korošcu priznati, da je nje-gov prosvetni resort posloval zanikarno počasi, vendar pa ga je njegov kolega v trgovinskem ministrstvu še prekosil. Naše osnovne šole so bile 6 tednov brez urejenega pouka, preden so pri-speli dekreti za novoimenovano učitelj-stvo iz Beograda. Ako bi bila naša osrednja vlada na Honolulu, bi bili prišli poprej. Trgovinsko ministrstvo pa še do danes ni izvršilo imenovanja za dr-žavne trgovske šole, ko imajo ali bi vsaj morale imeti te važne šole že cela dva meseca redni pouk. Oddelek tega ministrstva za Slovenijo je zaman čakal celi mesec, nato pa na nujne urgence ravnateljstev drž. trgovskih šol pokli-cal v Beograd predlagane kompetente, naj nastopijo službo, da ne bo preveč trpel pouk. To se je zgodilo pred 6 ted-ni, a nove učne moči še danes nimajo dekretov, a tudi plače ne. Od samih to-lažb in obljub pač omenjeni nameščenci ne morejo živeti, četudi so še tako vne-ti za svoj zvišeni poklic, četudi imajo najlepše ideale za državno tvorbo. Pri-čakujemo, da bo novi trgovinski mi-nister g. dr. Grisogono ukazal prebr-skati kupe neresenih aktov svojega za-nikrnega prednika, da pridejo na vrh dekreti za državne trgovske šole. Pri-zadeti prosijo še posebej našega mi-nistra g. dr. Žerjavia, da v zadevi po-sreduje, ker je tangirano poglavito tr-govsko šolstvo Slovenije.

— Velik šhod za narodno edinstvo v Splitu. Mestna Orjuna v Splitu pri-pravila na dan proslave narodnega uje-dinjenja 1. decembra velik šhod, na ka-tereja je vabljien tudi vojvoda Stepa Stepanović. Udeležbe se shoda pre-dstavniki raznih nacionalnih organizacij, voditelji jugoslovenske misli in priča-kuje se številnega prihoda ljudstva iz okolič.

— Kaj bo s stanovanjskim zako-nom? Odličen naš somišljenik nam pi-še: Zakon o stanovanjih, razglašen v Službenih Novinah št. 41 in v Uradnem listu pokrajinske uprave za Slovenijo z dne 24. marca 1922 pod št. 71, preneha koncem tekočega leta. S prvim januar-jem 1925, bi moral stopiti v veljavo no-vi zakon, ker tega ni mogoče, je treba podaljšati veljavo starega zakona. Za to podaljšanje na nedolgo čas ni tre-ba sankcije narodne skupščine, temveč zadostuje po § 17 stavek 2 navedenega zakona naredba ministrstva za social-

Bar EMONA Bar

Popoldanske čajanke s plesom

(Five o'clock tea)

Vsako nedeljo in četrtek od 17. do 20. ure pričenši z nedeljo, dne 16. novembra t. l.

Original Jazz-band

Velikomestni aranžma

Vstop prost

Cene zmerno

Vodstvo:

Jan Flala, kavarar in restavratorec

Aranžma:

Viček, dipl. prof. plesa

no politiko. (To se tudi zgodi, kakor smo že včeraj poročali. Uredništvo.) — Sicer se pritožbe gospodov hišnih posestnikov le deloma upravičene. Ori so postali brez izjeme zaradi padanja naše valute po prevratu takorekoč milijonarji, dočim so prišli vsi oni, ki so imeli denar naložen pri hranilnicah, pri posojilnicah, na hipotekah ali v državni obveznicah — o vojnih posojilih niti ne govorimo — naravnost na beraško palico. Da je dolžnost državne uprave ščititi siromake, ne potrebuje nobenega dokaza, sicer dobimo v naši državi še več subverzivnih elementov, kakor jih, žalibog, že imamo.

— Zvišane pristojbine porotnikov. Ministrstvo za pravosodje je zvišalo odškodnino za višje stroške prehrane in prenočišča za porotnike od 50 na 80 Din. Nove pristojbine veljajo izza dne 1. novembra 1924 ter se nanašajo na Slovenijo in Dalmacijo.

— Razočarani vpokojenci. Iz krogov vpokojencev nam pišejo: Bodisi, da je pomota, bodisi, da je bilo tako preračunano, delstvo je, da je dobila uboga para, takozvani zvišanci (poduradniki in služilci) 2. t. m. tako »povišanje« draginskih doklad, da so vsakemu odtrgli povprečno recel in pišt din. 60. To je takozvani »priboljšek«, za katerega že ne vemo koliko časa prosimo in katerega so nam že tako dolgo obljubljali. Hodi pa ta povišana draginska doklada toliko časa, da se je med tem obrabila, ter postala ne doklada, pač pa odtrglija. Ne smatramo za potrebno, da bi opozarjali na obupne draginske razmere in ne porast cen vsem našim življenjskim potrebščinam, saj je to pač dobro znano dejstvo, kakor tudi gospodom, ki odločajo o naši usodi. Čudno, da še ni prišel čas, da bi uporabili oni š naredbi iz leta 1921., ki govori o znižanju draginskih doklad na podlagi ugotovitve, ako paše draginja. Res čudno, ako je tako, da so gospodje ugotovili padec draginje ravno in edino za poduradnike in slugo in jim odtrgli od že itak piščo odmerjene pokojnine mesečno 60 Din, mesto da bi prejeli povišanje. »Tih ljudi«, tako nekako je bil naslov članka, ki ga je napisal pred leti g. Fr. Govekar o tistih, ki čuvajo državno in privatno imetje, ter skrbje za osebno varnost s poštrenovalnostjo, ki jih čisto stane lastno življenje. Naj nam g. Govekar opravi, da se ga hvaležno spominjamo. Med one, o katerih je on pisal, spadajo tudi zvišanci? So to pred vsem policijski stražniki. Po dnevi in ponoči, ob vsakem vremenu so v službi. Oni bde, ko drugi počivajo. Marsikdo si predstavljata stražnika kot moža iz jekla, moža brez čuta in srca in brez želodca... — Drugi taki vpokojenci so organi finančne kontrole, ki ob istih razmerah noč in dan čuvajo državne meje, državno imetje, se borijo s tihotapci ter čestokrat poplačajo varnost drugih z lastnim življenjem. Tudi tem poštrenovalnim državnim vpokojencem so je zgodila krivica, da so jim draginske doklade znižali, dočim so jih drugim zvišali. Ne zavidam onih, ki so dobili mali, za obstanek nujno potrebni priboljšek — le čemu in zakaj mi tega nismo deležni? Isto tako so prizadeti zvišanci drugih kategorij, katerih pa tu ne bomo naštevali. — Vsi zvišanci prosimo merodajne činitele in jih rotimo, naj popravijo krivico, ki jo je na nam zagrešila prejšnja vlada. Naj se nam doklade zvišajo, ne pa znižajo. Prizadeti zvišanci.

— Preganjanje trgovcev. V zadnjem času je policija začela ovajati kar v velikem naših trgovcev, češ da ne zapirajo trgovin o pravem času. Predsednik gerentskega sveta dr. Dinko Puc se je postavil na stališče, da je tolmačenje zakona od strani policijskih oblasti nepravilno in je vsled tega interveniral pri vladni policijskem ravnanju. Upati je, da se bo zadeva rešila ugodno. Kdaj se imajo zapirati trgovine, bo rešeno po predhodnem sporazumu med delodajalci in delojemalci.

— Važno za trgovce in obrtnike: Prizadeti krog se opozarja, da veljajo sedaj tako glede delavnega časa v obrtnih in trgovinskih obratih, kakor tudi glede odpiranja in zapiranja obratov izključno le naredbi ministra za socialno politiko št. 310, 312 in 312 Uradni list št. 98 z dne 25. oktobra 1924. Glasom teh naredbi sme biti v obse osebe zaposlene v obrtnih podjetjih največ 10 ur, v trgovinskih pa največ 9 ur na dan (z izjemami). In vsi obrati v obse (istotako z izjemami), smejo biti v teh mejah odprti v času ne pred 6. zjutraj in ne po 19. zvečer. Natančna ura se bo pa za Ljubljano še le določila. Po tem se bode dotičnim podjetjem ravnati.

— Desetletnica smrti srbskega socialista. Socialistična stranka proslavi jutri v nedeljo 1. t. m. 10letnico smrti voditelja

srbskih delavcev in urednika predvojnih »Radniških Novin« in »Borbe« Dimitrija Tucovića. Pokojnik je bil prvi voditelj organiziranega srbskega proletariata in je kot hraber bojevniki padel v bojih za svobodo leta 1914. Na njegovem grobu v bližini Lazarevca priredijo socialisti posebno spominsko svečanost.

— Planinski dom na Mitni gori. Za Belo Krajino se je ustanovila podružnica Slovenskega planinskega društva, ki ima poleg drugih lepih načrtov tudi namen zgraditi na Mitni gori (1048 m) pri Planini, okraj Crnomelj, železniška postaja Semič, planinski dom. Zaradi lahkega pohoda (1½ ure od Semiča, pot je markirana), prekrasnega razgleda (Ljubljana preko Novega mesta, vsa Bela Krajina, preko Karlova do Zagreba), romantične okolice, zdravilnega planinskega zraka, bujne gozdne narave bo koča postala pravo planinsko zdravilišče. Koča torej ne bo samo v zaščito prekrasne narave željnimi turistom, temveč predvsem v humanitarne namene — bolnim dati zopetnega zdravja. Ta planinski dom se gradi s pomočjo dohodka ljudi. Podpisani odbor se obrača na vse, ki so dobre volje in blagega srca, da pripomorejo vsak po svoji moči in blagodušnosti do uresničenja tega prelepega načrta. Ako vsak, ki dobi ta listek v roke, pošlje vsaj 10 Din, bo zbranega 20.000 Din. — Ta vsota, poleg že drugih zasigurnih dohodkov, bo zadostovala, da se načrt uresniči. Imena darovalcev bodo zabeležena v posebni knjigi planinskega doma, kot trajen dokaz njih dobrosrčnosti poznejšim rodovom. — Za odbor Belokranjske podružnice SPD: Ivan Zagažen, predsednik; dr. Božidar Kusel, popredsednik; Albin Cebular, tajnik; Jože Kastelic, blaginjak; dr. Ivan Serko; dr. M. Matjašič; dr. Ivan Čerček; Matija Kaki, odborniki.

— Rezervnim oficirjem sporočam enkrat za vselej: Naša organizacija je samostojna, ki je edina legalna organizacija in kdor se vpiše v kako drugo organizacijo, krši vojaško disciplino, ki mora biti vsakemu svetla! Ljubljana, 14. nov. 1924. — Milan Plut.

— Vlog v hranilnicah v Sloveniji je bilo koncem septembra 281,529.665,35 dinarjev. Pri nas se vlaganje množi, na Hrvaškem pa že od počeka leti dalje stalno pada. Pa ne da bi bila padanja krivica tudi Radićeva politika?

— Zahvala. Ravnateljstvo meščanske šole v Trzinu se vsem darovalcem in častilcem 29. oktobra najiskrenejše zahvaljuje za njihovo naklonenost rešni deci in šolarški kuhinji. Znesek 254,75 Din, dve vrečki krompirja, ena vrečka repe, 21 l žlica priča o njihovi ljubezni do najpotrebnejših, ki jim bo gotovo s hvaležnostjo povrnjena. Za revne učence je šola kupila letos 125 knjig v vrednosti 3090 Din. Velika je bila potreba, zato še enkrat hvala vsem darovalcem.

— Razglas. Dne 1. decembra 1924 bi se moral vršiti v Kranju letni sejem. Ker je pa tega dne narodni praznik, se sejem vrši prihodnji dan, to je v torek, dne 2. decembra 1924. Mestno županstvo Kranj. 380/n

— Snežnik — D'Annunzijeve hribe. V nedeljo 16. t. m. posesti Snežnik skupina italijanskih turistov. Prvi izlet na Snežnik so bili napravili Italijani 29. novembra 1920 s precej izvalitvenim namenom, ker so takrat, nekaj dni po Rupella, razohreli tam veličansko italijansko zastavo. Tudi v nedeljo hočejo nekoliko podemonstrirati z italijansko zastavo. Ti italijanski turisti zahtevajo, da dobi Snežnik ime D'Annunzijeve hribe. Tudi kočo hočejo postaviti na primernem prostoru.

— Mesto, ki gospodari s prebitkom. Pred kratkim smo poročali, da je mesto Novi Sad plačalo svoj zadnji dolg. Iz Českoslovaške pa doznajemo sedaj, da gospodari slovaško mesto Trenčín s prebitkom in sicer ga izkazuje proračun za prihodnje leto 400.000 Kč.

— Hiše za koloniste. Ministrstvo agrarne reforme je nabavilo večje število lesenih hiš iz Nemčije na račun reparacij, katere se razdele med nove koloniste v Južni Srbiji.

— Rijavec koncert v Splitu. Naš tenorist g. Josip Rijavec je imel v Splitu koncert, ki je uspel sijajno. Splitška kritika hvali z izbranimi besedami njegov glas in poudarja njegov glasovni in interpretativni razvoj.

— Poljska razstava v Beogradu. Poljski poslanik Okenski je včeraj razpravljal s prosvetnim ministrom Svetozarjem Pribevičevićem o pripravah za poljsko umetniško razstavo v Beogradu.

— Pred revizijo procesa Carliar. Kakor poročajo beogradski listi, je pričakovati revizije procesa proti kapetanu Carliaru, ki je bil radi umora trgovca Isellija obsojen na 20 let ječe. Njegov zagovornik je medtem zbral obširen dokazni material s pomočjo katerega hoče doseči revizijo procesa proti kapetanu in dokazati njegovo nedolž-

nost. Zagovornik ima na razpolago celo zbirko spisov, iz katerih je bala razvidno, da je bil Iselli umorjen od tretje osebe. Neznane je verjetno dosegel v Isellijevo sobo potom listve, ker se na oknu Isellijeve sobe poznajo sledovi, kjer je bila lestev na steno. Listi navajajo še razne kombinacije in dokaze, katerih letovitost pa je dvomljiva?

— G. Kranjski industrijski družbi. Se je razpravljalo po poročilu novinarja M. Nordio v tržaškem »Piccolu«, na konferenci v Benetkah. Družba ima v Skednju pri Trstu plavže, katere je dala v najem neki italijanski družbi. Konferenca hoče pospešiti kooperacijo obeh družb z raznimi železniškimi in carinskimi ugodnostmi. Pričakovati je tako polne vstopitve dela v Skednjskih plavžih, kar je za Trst vsakakor vesela novica.

— Dete brez rok in nog. V vasi Kamennost v Dalmaciji je neka seljakinja rodila dečka, ki je brez rok in nog. Dete je v ostalem živo in zdravo. Fenomenalno dete je bilo poslano v Split, kjer bodo zdravniki proučevali ta abnormalni človeški pojav.

— Smrtna obsodba v Splitu. V Splitu je bil na smrt obsojen Mijo Aras, ki je umoril svojega brata. Njegova mati, ki ga je nagovarjala k zločinu, je bila obsojena na 6 let ječe.

— Senzacionalen proces v Mostarju. V Mostarju se vrši prihodnje dni senzacionalna razprava proti posestniku Popoviću iz Rugova, ki je obdožen, da je državo škodoval za tri milijone Din. V četrtek je odšel sodni svet iz Mostarja v Gackovo, da tam na licu mesta zasliši dečfravdanta. Pri razpravi bo zaslišanih 97 prič, med njimi tudi bivši justični minister Leza Marković in več drugih politikov.

— Podjeten mesarček. Ivan Pančnik, 19letni mesarski pomočnik, je 12. t. m. v tovarni Mergenthaler v Mostah ukradel tri teleče in eno prašičko kožo ter jih že naslednji dan 13. t. m. ponudil istemu lastniku v nakup. Mergenthaler je dečku ponudil nekaj predplačila, rekel mu pa je, da naj pride po ostali denar naslednji dan. Pančnik je druzdan res prišel, lastnik tovarne pa ga je prijel, ker je ugotovil, da so prodane kože njegova last. Pančnik, ki je osumljen, da je izvršil v isti tovarni že lansko leto več tatvin, je bil izročen sodišču.

Iz Ljubljane.

— SOMISLENIKI! Ali ste se že prepirali, stedi v volilnem imeniku za volitve v narodno skupščino? Rok za reklamacije kmalu poteče in potem za te volitve ne bo mogoča nobena popravila volilnega imenika več. Volilni imeniki za mesto Ljubljano so vam na razpolago v tajništvi, Narodni dom (1. nadst.) vsak dan dopoldne in popoldne. Zanimajte se za svojo in svojih prijateljev volilno pravico. V podpisnem tajništvu so vam na razpolago vsa pojasnila v volilnih zadevah. — Tajništvo JDS.

— Mestni šolski svet ljubljanski, ki se ni sestel, odkar je zavladala v mestni občini klerikalno-komunistična koalicijska, ima sejo v ponedeljek 17. t. m. ob 17.

— Gremij trgovcev v Ljubljani sklicuje v ponedeljek dne 24. novembra t. l. točno ob pol 8. zvečer v gremijski zbornici, palača Ljubljanske kreditne banke, Aleksandrova cesta, 1. nadstropje, izvanredni občni zbor z dnevnim redom: 1.) Ureditev delovnega časa v trgovskih obratih. 2.) Določitev odpiranja in zapiranja trgovskih obratov. 3.) Slučajnosti. V slučaju nesklepnosti se vrši eno drugo pozneje ravnanje s istim dnevnim redom drug občni zbor, ki pa sklepa javljeno ne glede na število navzočih članov. 383/n

— Odbor Zveze industričev je imel včeraj, kakor smo že poročali, sejo. Razpravljal je o splošnem položaju industrije, o vprašanju nove carinske tarife in trgovinskih pogodb s tujiimi državami ter o davčnem vprašanju. Nadalje se je obratno razpravljalo o vprašanju kreditov pri Narodni banki. V prihodnjih dneh se skljuje nova seja, ki se bo bavila izključno le s tem za celokupno našo gospodarstvo veljavnim vprašanjem.

— Nadomestne volitve za obrtno sodišče v Ljubljani. Vsi imeniki (namestniki, poslovodje, zakupniki in obratovodje) trgovinskih in drugih obrtnih podjetij v okoliš Ljubljanskega okrajnega sodišča se opozarja na razglas oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani z dne 8. novembra 1924, objavljen v Uradnem listu z dne 11. novembra 1924, glede razpisa nadomestnih volitev za obrtno sodišče v Ljubljani, glasom katerega morajo vsi navedeni podjetniki vpsolati predstojniku občine, v katere okoliš se nahaja obratovodni podjetja, najkasneje do 29. nov. t. l. podatke, potrebne za sestavo volilnih imenikov (obrotni podjetniki v Ljubljani morajo vložiti tozadevne prijave pri mestnem magistratu in sicer v mestni posvetovalnici). Vsaka prijava mora vsebovati ime in priimek imetnika (namestnika, poslovodje, zakupnika, obratovodje) obrata, natančno stališče in vrsto obrata ter ime in priimek, starost (po letih) in poklic v obratu morebiti zaposlenih delavcev in delavk, ki

KINO „LJUBLJANSKI DVOR“ KINO

Telefon 730

Telefon 730

Danes premijera grandioznega filma „Orlocove roke“

v glavni vlogi KONRAD VEIOT

Samo za ljudi močnih živcev!

Predstave ob: 1/2 5., 1/2 8. in 9. Predstave ob: 1/2 5., 1/2 8. in 9.

Mladini neprimerno.

Pri tem filmu izredna predprijava vstopnic, in sicer od 10. do 12. ure dopoldne in od 3. ure popoldne naprej.

so nad 20 let stari (stare) in bivaljo nad leto dni v tuzemstvu. Pripominja se, da vajencev in vajenk v prijaviti, ker nimajo volilne pravice. Javne trgovske družbe, delniške družbe, pridobine in gospodarske zadruge, družbe, zavodi in društva morajo obenem imenovati izmed oseb, poklicanih za njih zastopanje in za izvrševanje volilne pravice, osebo, ki zanje odda glasovnico. Glede te osebe je prijaviti svoje ime in priimek, starost ter poklic.

— Začetek predavanj v društvu »Soča«. Kakor v pretekli sezoni, prične tudi letos društvo »Soča« s ciklusom predavanj. Prvo predavanje se vrši danes v soboto 15. t. m. v salonu pri »Levu« točno ob 1/2 21. zvečer. Ta večer predava g. profesor dr. Ivo Lah o zelo aktualni in zanimivi temi: »Mi in Italijani v avstrijskih taborih«. Na to zelo zanimivo predavanje vabimo vse člane in prijatelje društva »Soča«. Vstop vsem prost.

— Dobrim srečam! Pri trdnici Tičar v Šelenburgovi ulici so naprodaj fotografije razglednice iz doline Hrastrica pri Skofli Lohi, ki v živih slikah kažejo vso grozoto strašnega neurja v avgustu tega leta. Ker je čisti dohodek namenjen v korist poplavljenjem, prosimo občinstvo, ki je blagega srca in ni pozabilo na brate v nesreči, da pridno sega po teh razglednicah. Saj so tudi lep spomin. Cena kosu 5 dinarjev.

— Smrtna kosa. Umrl je g. Ivan Kačič, ravnatelj podružnice Ljubljanske kreditne banke v Gorici. Pokojnik je bil sin znanega narodnega notarja Ivana Kačiča v Sošanju, ki je bil na glaslo kot eden najbolj navdušenih in delavnih rodoljubov na Stajerskem. Kačičeva rodbina v Sošanju je slovela po vsi Stajerski kot vzgledna narodna hiša, kjer se je dosledno obdrževalo izključno v slovenskem jeziku, kar je bila takrat na Stajerskem velika redkost. Razumljivo je, da je pokojni notar vzgajal svojo dečo v strogo narodnem duhu. Tudi sedaj umrli Ivan je bil odločen narodnjak in nevdušen narodnjak. Bil je ljubeznjiv družabnik, pošten prijatelj, poštenjak, kakršnih je treba iskati. Zato je zival povsod najiskrenejše simpatije in spoštovanje. — V svoji stroki je bil večkrat, zato mu je tudi Kreditna banka poverila vodstvo svoje podružnice v Gorici. — Težavno svojo službo je opravljal z največjo vestnostjo, a tudi spretnostjo. Gorški Slovenci bodo vraga moza težko pogrešali. Pokojnik je bil nečak lekarnarja g. Riharda Sušnika v Ljubljani. — Bodi mu ohranjen blag spomin, njegovi cenjeni rodbini naše sožalje. — Danes ponoči je umrl po daljšem bolehanju gosp. Andrej Stuppan, hišni posestnik in bivši kavarar. Pokojnik je bil rodom Sivec in je pred desetletji otvoril v Ljubljani svojo kavarno. Bil je sicer rodom Nemec, vendar se je popolnoma prilagodil razmeram v novi svoji domovini in se ni nikdar vmešaval v politiko. Pred leti je prodal svojo kavarno in se popolnoma umaknil v privatno življenje, živeč mirno in neopaženo v svoji hiši na Jurčičevem trgu. Pogreb bo v nedeljo dne 16. t. m. ob 15. na evanđeljsko pokopališče. Bodi mu ohranjen prijazen spomin!

— I. mestna ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani sporoča, da je začela s prodajo srečk srečolova v korist CM. družbe. Cena srečki je 2 dinarja; v razprodaji so pa tudi v trafiki g. Sever v Šelenburgovi ulici. Zrebanje bo 15. decembra t. l. Rodoljubno občinstvo se uljudno vabi, da z ozirom na namen prireditve prav pridno kupuje srečke. Med glavnimi dobroti, ki bodo razpoloženi občinstvu v vpogled prve dni decembra v izloženem oknu v Prešernovi ulici, se nahaja pohištvo za sobo, kolo, blago za obleke, ura itd. 388/n

— Narodno občinstvo, zlasti naša prosvetna dušva opozarjamo na današnji Nušičev proslavo, ki jo priredi Českoslov. Obec ob 20. v restavraciji Zvezda. Nadejamo se, da bo to pot udeležba z naše strani častna. Tudi naše oblasti bi naj posvečale večjo pažnjo prosvetnim prireditvam.

— Odbor Centralnega podpornega akademskoga društva v Ljubljani, izvoljeni dne 12. novembra t. l. na I. rednem obnem zboru, se je konstatiral sledeče: predsednik Kajnih Zdravko, cand. iur.; podpredsednik Snajder Ljilja, stud. mont.; tajnik Kosti Janko, stud. iur.; blaginjak Bobula Viktor, stud. mont.; načelnik bolniške blaginje Kovačević Mato, stud. mont.; zapisnikar Vujić Vilko, cand. iur.; odbornika: Cvetko Branko, stud. iur. in Tavčar Ante, stud. iur.

— Zgodovina slovanskih umetnosti. Tretje predavanje v ciklu umetnostnozgodovinskega društva se vrši v ponedeljek 17. t. m. ob 18. v univerzitetni zbornici. Predava dr. Vojislav Molč. Umetnost Dalmacije. Vstopnice pri blaginji.

— O kongresu Male ženske antante v Beogradu poroča Al. Štebičeva v ponedeljek 17. t. m. ob 17. v damski sobi »Emona«. Splošno žensko društvo vabi članice, da se vse udeležijo sestanka. 389/n

— J. A. D. Triglavi priredi nocoj v soboto ob 20. svojim novim članom v gostilni pri Mraku na Rinski cesti pozdravni večer. Starešine uljudno vabljene.

— Plesni odbor mat. Teh. sred. šole in učiteljska naznanja, da se vrši prihodnja plesna vaja v ponedeljek dne 17. t. m. 383/n

— Promenadni koncert godbe Dravske diviz. obl. v »Zvezdi« v nedeljo 16. t. m. ob 11. dop. (Kapelnik dr. Jos. Cerin). Spored: 1) Linke: Ouverture »Gospa Luna«. 2) Smetanin: Fantazija iz opere »Prodana nevesta«. 3) Meyerbeer: Slavoslovni mars iz opere »Prolet«. 4) Parmat: »Caricine amantke«, opereta. 5) Brodski: »Iz Nisa in okolice«, srbski pesmi.

— Martinov večer »Ljubljanskega Zvon« v soboto dne 15. novembra t. l. v Narodnem domu. Vstop prost. Prostovolni prispevki v korist društvenemu fondu za izdajo novih skladb. Na sporedu orkestralne točke, nastopi mešanega zbora, ples. — Na to lepo zabavno prireditev vabi vse prijatelje in petja in zabava pevski zbor »Ljubljanskega Zvona«. 387/n

— Brezplačni pouk srbohrvaščine se vrši vsak torek in četrtek od pol 19. do pol 20. ure v šoli na Grabnu (II. mestna deška ljudska šola na Cvoji cesti). Vpisovanje za I. in II. letnik bo v torek 18. t. m.

— Domače kolone danes, v soboto in nedeljo v restavraciji »Zvezda«. — Pojedina klobasi! 386/n

— Martinov večer, ki sta ga prireditelj čimpterski CM podružnici v Ljubljani, je uspel sijajno. Družbena blaginja je prejela čisti dohodek istega v znesku Din 8.034,55. Vodstvo izreka javno zahvalo poštrenovalnim odborom moške in ženske čimpterske podružnice, katere delujeta tako plodonosno v korist našega območnega kolstva. — Ženska CM podružnica v Rušah je nakazala Din 100, katere je podaril g. F. Gerželi, posestnik v Rušah, mesto venca na grob g. Vollmeierja, pos. in župana v Ruščem bregu pri Breznem. — Iskrena hvala! 382/n

— Na mednarodnem kongresu za štedenje v Milani, o katerem smo že kratko poročali, je prišlo do bistvenega nesoglasja v več vprašanjih. Tako so ameriški delegati zahtevali, da morajo vloze izselencev ostati v njihovi deželi, evropski delegati pa so zastopali mnenje, da se morajo s takimi prihranki v prvi vrsti okoristiti materinske dežele izselencev. Našo državo je zastopalo na kongresu šest odličnih predstavnikov našega novčarstva. Kongres ni dosegel svoje svrhe, ker ni prišlo do konkretnih in praktičnih zaključkov v mnogih stvareh, vršili pa se bodo moreče ob priliki novi sestanki.

— Brez vstopnine se lahko imenitno zabavate danes zvečer v hotelu Tivoli na »Slavčevem Martinovem večeru«. Pridi točno ob osmi uri! 378/n

— Plinska kurjava. Omejeno število pečic s plinsko kurjavo odda mestna plinarja proti mesečni najemščini 10.— Din brez zimo. — Ravnateljstvo plinarne. 379/n

— V gostilni pri »Palmotru« se toči izborna dolenska portugalka. 381/n

— Plinska kurja. Danes popoldne ob 16. se vrši v kuhinji gospodinske šole »Mladika« predavanje gđe. Zemeljanove, »Kako kuham kosilo za pet oseb na plinu za 1,60 Dina«.

NIBELUNGI!!!

— Plinska kurja. V svrhu poduka o pravih in stedijskem kuhanju bo redno vsaki 14 dni mestna plinarja prirejala poskusne kuhe na plinu. V soboto dne 14. t. m. ob 4. popoldne se vrši prvo predavanje gđe. Zemljanove v kuhinji gospodinske šole v Mladiki pod naslovom: »Kako kuham na plinu kosilo za pet oseb za 1,60 Din?« Pritožbe o previsokem plinskem računu bodo prenehale, ako se vsaka gospodinja sezna s pravilno in zato stedijsko kuho. — Ravnateljstvo plinarne. 368/n

— Poskusen planinar. Sinoči okoli 19. so opazili pasanti na Cankarjevem obrežju nekega moškega, ki je visel na drevesu. — Eden mimoidočih je takoj priskočil in naglo prerezal vrvi, na kateri je neznanec visel. Neznanec je bil se pri življenju, naker je bil prepejan na policijo, kjer je izjavil, da je hotel v smrt radi bede. Piše se Rudolf P. in se je po poklicu železovlavar. Prišel je dne 8. t. m. iz Maribora, kjer je izgubil svoje službeno mesto in iskal tu v Ljubljani službo. Ni je našel in zatorej je sklenil, da gre prostovoljno v smrt. Fortuna mu je bila naklonjena in tako so ga v zadnjem hipu rešili gotove smrti.

— Na sladkorni bolezni trpeč pijejo le Radensko vodo! 87/n

— Specialist za ženske bolezni in porodništvo dr. Benjamin Ipavc v Mariboru. Gosposka 46, zoper ordinira od 9.—11. in 15.—16. 346/n

— Pri zaprtem telesu, motenju prebave, se vzame na tešče zjutraj kozarec naravne Franz-Josef-grenice. 3623

— Na »Dinarski dan« se je nabralo v Gornji Radgoni 812 Din. — Najcenejše in najnovije obleke se dobe samo Šelenburgova ulica št. 3 pri Gričarju & Mejača.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 20. zvečer.

Nedelja, 16. nov.: ob 11. dop. Sienkiewiczzeva proslava Izven, ob 8. zveč. Paglavka Izven.

Ponedeljek, 17. nov.: zaprti (general. vaja) Torek, 18. nov.: Sumljiva oseba, slavnostna predstava ob 60 letnici rojstva književnika Branislava Nušića Izven.

Sreda, 19. nov.: zaprti. Četrtek, 20. nov.: Zora, dan, noč Red E. Petek, 21. nov.: Pri Hrasovih Red A.

Sobota, 22. nov.: Sestero oseb išče avtorja Red C. Nedelja, 23. nov.: Sumljiva oseba Izven.

Ponedeljek, 24. nov.: Paglavka Red B.

OPERA.

Začetek ob 20. zvečer.

Nedelja, 16. nov.: Majška noč, ljudska predstava pri znižanih cenah. Začetek ob 4. popoldne. Izven.

Ponedeljek, 17. nov.: zaprti. Torek, 18. nov.: zaprti. Sreda, 19. nov.: Rigoletto Red B.

Četrtek, 20. nov.: Cavalleria rusticana, V vodnjaku Red D.

Petek, 21. nov.: Trubadur. Gostovanje teoretista Jana Mesteka iz Plz. Red F.

Sobota, 22. nov.: Rusalka Red E.

Nedelja, 23. nov.: Prodana nevesta, gostovanje teoretista Jana Mesteka iz Plz. Izven.

Ponedeljek, 24. nov.: zaprti.

„Spodobni ljudje.“

Kakor omenja založništvo uvodoma, so »Spodobni ljudje« enotna skupina četvero komedije-enojank, ki se vrše pred svetovno vojno, in enodejanskega epiloga, v katerem nastopajo osebe iz prejšnjih komedij po svetovni vojni. Namen, ki ga je imel avtor, ko je pisal te komedije, nam odkriva sam čisto jasno s citatom iz Natana, ki ga je postavil svojim proizvodom na čelo in ki se glasi: »Ni trup, temveč zdravilo, kar ti dajem«. Namen je torej dober, pisatelj hoče vzbuditi, kakor se da, posneci iz tega citata, stud nad početjem svojih junakov in junakinj, stud nad grehom. Če pa je zdravilo pravo, ki nam ga nudi pisatelj, je — težko reči! To se pravi: studi se nam gotovo vse to, kar se godi v teh enodejankah, saj obstoji vse delanje teh komedij iz samega preuščevanja — toliko je torej pisatelj svoj namen vsakogar dosegel... Čitatelj gotovo obsoja početje teh junakov in junakinj, dvomim pa, da bi bil dosežen s tem tudi kar pozitiven uspeh — poboljšale, moralno dvignile, mislim, te enodejanke ne bodo nikogar, ker so nekoliko premalo — satire. Sicer pa nam je postal gospod pisatelj v svojih enodejankah bolj epizoda, slike iz življenja kot prave drame. Pravega završetka ni v nobeni izmed teh iger. Spočetka sem mislil, da so vse enodejanke v kakšni tesnejši zvezi, za prejšnji sem se, da sem se v tem pogledu motil. Vseeno je, katero izmed teh enodejank čitaš prej, katero

*) L. Lipovec: Spodobni ljudje. Četvero pretiranih komedije-enojank z enakim epilogom. V Ljubljani 1924. Naštila in založila »Zvezna tiskarna in knjigarna«.

pozneje, da, celo zadnja je navzile tem, da nastopijo v njej osebe iz prejšnjih iger, zasnovana in prirejena tako, da se vprizori lahko kar sama zase.

Prva izmed komedij »Čisto rodoljubje«, obdelava star predmet, ki ga je moštersko obdelal že Cankar v svoji komediji »Za narodni blagor«. Dasi naš pisatelj Cankarja ne dosega, je pa le razkril nekaj novih strani tistega proslulega rodoljublja in podal nekoliko karakternih potezic, ki so pristne in nedvomno posnete po življenju. Takih dr. Vidicev, ki prepevajo ob vsaki priliki »Naprej zastava Slave«, a govorijo s svojimi ženicami izključno nemško, je žal še vedno dovolj med nami! —

Druga komedija »Roka roko...« je zgrajena po mojem mnenju na napačnih predpostavkah. Odlikovanje Rakarja se nikakor ni moglo izvršiti docela preko okrajnega glavarja Birole, kakor misli pisatelj, pa če je bilo tudi morda odlikovanje predlagano od druge strani, ker je veljalo svojčas pravilo, da se ima v takih stvarih vedno zaslišati politično oblastvo. Potemtakem ima okrajni glavar Birola vendar le tudi nekaj zasluga na Rakarjevem odlikovanju. No, kdor vsega tega ne ve, ali kdor se za take malenkosti ne menil, se bo ob vlogi okrajnega glavarja Birole gotovo prav dobro zabaval. Da se je dobil senterija tudi kak tak okrajni glavar, kot nam ga riše v svojem Birole gospod pisatelj, kdo bi o tem dvomil? V obče pa so v tej igrici ženski značaj preciznejše podani nego moški. Zlasti z Rakarjem igralec ne govedel, kaj na začne. Iz naslova igrice: »Roka roko« bi se dalo sklepati, da si je Rakar naslov cesarskega svetnika enostavno kupil, a iz ust dvornega svetnika Gradnika, ki je eden izmed redkih poštenjakov, ki jih srečujemo v teh enodejankah in ki mu gre torej vsakogar vera, izvemmo naenkrat, da ima Rakar vendarle svoje zasluge in da je bil le zaradi teh zaslug odlikovan.

Na ta način je gospod pisatelj kajpada sam oslabil učinek te svoje komedije! V tretji komediji »Živetli« nas seznanja pisatelj z dvema skrajno nespodobnima osebam. Eno teh oseb je Egon dell'Egon, človek z baš tako temno preteklostjo kot sedanostjo, nekak izsiljevalec najzrše vrste, druga taka oseba pa je Beata, ki ni čisto nič drugega kot navadna vlačuga. Kajti ženska, ki gre vedno s tistim, ki ji več ponudi, gotovo zasluži to ime, na naj vrši svoj gahni posel v večernem mraku na cesti, ali pa ob svitu električne žarnice na gladkem parketu! Delanje je živahno in verjetno je, da bi imela igrice na odru prav lep uspeh.

Četrta enodejanka »Iskrena linhezen« je bolj resnega značaja. Sicer je videti kakor bi bil gospod pisatelj i tu stremil za komiko, toda to se mu ni posrečilo. Snov je prej tragična kot komična, a pisatelj je nekako običal med tema dvema ekstremoma in zato dvomim, da bi igra imela oni učinek, ki ga je pisatelj nameraval.

Zakaj imenuje pisatelj svojo peto enodejanko »Prekvašeni svet« in zakaj se mora vršiti delanje tega »Epiloga« baš po svetovni vojni, mi ni prav jasno. Gotovo je vojna človeštvo temeljito prekvašala, ali bolj določno povedano, pokvarila, toda na junaki, ki nastopajo v komedijah, o katerih je tu govor, ni mogla tudi vojna ničesar več pokvariti. Vsi so že z vsega spo-

četila egoisti, pohlepneži in pohotneži in kot taki se nam kažejo tudi v zaključni igrici. Značaj junakov in junakinj so ostali isti, a tudi zunanje razmere se niso izpremenile toliko, da bi se smelo trditi: to je samo vojna povzročila! Da je Rakarjeva zdaj še malo bolj bogata kot je bila prej, in da se v zadnji enodejanki baranta nekoliko tudi z lirami, je precej postranska stvar! Zakaj torej »Prekvašeni svet«?

V obče se mora priznati, da ima gospod pisatelj dramatično žilo. Poseči zna z večšo roko v življenje in odbrati iz njega one dogodke, ki služijo njegovemu namenu. Prizori sledijo naravno drug drugemu in dejanje se vrši neprislusno. Napaka pa je po mojem mnenju ta, da osebe, ki nastopajo v teh enodejankah, po svojih nelepah lastnostih tako zelo sledijo drugi drugi. Stvar postaja zaradi tega pri čitanju nekoliko monotona. Mogoče pa, da se na odru ta nedostatek ne bo čutil, ker tam pada pač vsak igralec kolikor toliko samega sebe, vsled česar nastanejo same od sebe razlike.

H koncertu „Ljubljanskega Zvona“.

Program je obsegal četvero Lajovičevih zborov, dva mešana in dva ženska, oziroma otroška s klavirjem, troje Premierovh, po ena Ravnikova, Binčičkega in Mokranca ter petero mojnih. Prvenstvo v umetniškem oziru gre Lajovičevem »Lanu« prekrasno oklepajočem se globoko otožnega Domjančevega besedila. Zelo originalna je istega skladatelja šegava otroška »Dete jездi na kolenu« s končnim sopranskim solom, skoraj nedoseže burleskne komike. Ravnikova »Jenčica« je vsled neobičajne harmonične in trdih intervalnih postopov za nerutillirane pevce težavna skladba in je res pravo čudo, da je je pel Zvon na pamet »u« di nekoliko hladno, ne kaj izrazito. Sploh se je začel zborom poznala plahost in neveselje. Čemur pa se ne čulim, kaj pevec niš krlj ne ubija, ki cel vrste prijetnih sploh. Premierova »Zakaj« je menda skladateljeva iskrenejša občutena pesem. Sam takorekoč sin zasedenega ozemlja je žarko, domovinske ljubezni prekipelavočje besedilo Fontane glasbeno najverneje občutil. Menj mi je ugajala »Večerna«, ki kaže mesto sladke mirnosti nekako bolestnost, »Polček« pa je srčkana pesmica, ki so jo morali ponavljati. Dovolj blede je Binčičkega »Čini, ne čini...«, polnokrvna, vzorno vokalno pisana pa je Mokrančeva 10. rukovet s prekrasnim Dvočakovskim stavkom »Pušči me«. Mojih petero stvari, dvojje mešanih zborov in troje mladinskih deloma starejšega datuma je Zvon izvajal prav čedno in sem bil kar močno zadovoljen. Pri klavirju je sedel g. N. Stoitof, ki se je temperamentno zlival z zborom v homogeno celoto. Zbor razpolaga z zdravim glasovnim blagom, šteje med člani lepe solistične faktorje, zlasti so med sopranl in alti pevke velikih sposobnosti. Pevovodja g. Prelovec se je oddal Zvonu vsega. Brez njega bi Zvon morda že davno odklenkal, z njim je postal danes koncertni zbor, ki je znan po celi naši domovini in h kateremu pripadati je danes čast. Priporočal bi Zvonu, da se loti obsežnejših del, kajti izgleda, da mala oblika ne vleče več tako, kot nekdanj. Včerajšnji koncert zamore Zvon šteti med svoje najboljše nastope. Ako bi bil materialni uspeh tak, kakršen je bil moralen, pa bi Zvon dosegel vse, kar si je želel. —ž.

— Za Nušičevo 60 letnico, ki bo 18. tm., igra Ljubljanska drama prvokrat jubilatovo veseligr »Sumljiva oseba«, ki presega, kar se humorja in dotipov tiče, najbrž vsa dela priljubljenega humorista. V tej veseli obliki pa se skriva seveda tudi ostra satira. Igro režira g. Rogoz, igrajo pa g. Medvedova, Rogozova, Cesar, Danilo, Kralj, Levor, Ostipović, Plut, Putjata, Rogoz, Sest.

— Zbavni večer v dramskem gledališču bo v nedeljo, dne 16. tm. Igra se kratkočasna in snehapoina francoska veseligr »Paglavka«. V glavnih vlogah nastopita ga Nablocka in g. Putjata, ki obenem režira. Začetek ob 8. zvečer.

— »Srbi, Plinija in Ptolemeja« je naslov pravkar tiskani knjigi dr. Niko Zupaniča, katero je izdala Državna Stamparija v Beogradu kot ponatis iz Zbornika radova, posvečen Jovanu Cvijiću povodom tridesetpetogodišnjice naučnog rada od prijatelja i saradnika. V tej knjigi rešuje avtor vprašanje prve pojave Srbov na svetovnem pozorišču s historičnega, geografskega in etnološkega stališča, v glavnem na podlagi staroklasičnih virov, predvsem Plinija in Ptolemeja. Avtor postavi v knjigi dokaj podprto tezo, da so Srbi in Čehi živeli pred naselitvijo v Srednji Evropi na meji med evropsko in azijsko Sarmatijo, to je, v sedanjih Kavkazih. Delo je zelo stvarno in pomeni, če morda še ne končno veljavne rešitve problema pa vsaj precejšen korak naprej, vsekakor pa ima velik iniciativen pomen.

— Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo dne 16. t. m. ob 10. dop. v zbornih dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o naslednji temi: »Državna organizacija«. Predava g. univ. prof. dr. L. Pittamio.

— Miklavž prihaja, trije prizorčki. Spisal dr. Ivan L. h. Uglasbil P. J. Izšlo v knjži. »Šolski odel«. Naroča se v Učiteljski tiskarni v Ljubljani. Cena 6 Din. Glasbeni del posebe 4 Din. Igrica je zelo primerna, posebno sedaj za Miklavža za šolske odre in sokolska društva. Vsa društva, ki priredijo nastop Miklavža, opozarjamo, da naj posežejo po knjižici. Vprizoritev ni težka in ne zahteva mnogo priprave. Igrica je bila že na večjih krajih vprizorjena in je zelo efektno učinkovala, posebno z glasbo skupno.

— Predavanje o italijanski kulturi v Pragi. Dr. Bindo Chiario, profesor na Karlovi univerzi v Pragi je dne 11. t. m. predaval o italijanski moderni literaturi.

— Igor Stravinski o modernih glasbi in svojih kompozicijah. Znameniti ruski skladatelj, dirigent in pianist, ki se mudi te dni v Pragi, je v pogovoru z novinarji pojasnil svoje stališče napram modernim strujam na glasbenem polju. »Moje stališče«, je izjavil med drugim, »napram modernim strujam v sedanjih glasbi je negativno. V prvi vrsti sem komponist, ki gre za svojim ciljem in vidi ter slisi svoje kompozicije. Sicer pa tudi nimam mnogo časa, da sledim v polni meri evropskemu glasbenemu življenju, ker me preveč absorbirajo lastne kompozicije in njihova javna interpretacija. Če mi dovolite, da se na splošno izrazim o svojem stališču napram delu drugih sodobnih lirikov, bi omenil samo to, da jih neprimerno bolj kritiziram, nego občudujem. Zato moram pravično soditi samo o glasbenikih iz preteklosti, nikakor pa ne o sedanjih skladateljih. Da ne soglašam s svojimi glasbenimi sodobniki, lahko sklepate že iz mojega položaja v sodobnem glasbenem svetu. Naj omenim samo en slučaj: Schönberga. V njem vidim velikega izumitelja, harmoni-

Da je imel Adam v raju

svinčnik »PENKALA«, ne bi bil sprejel bolka od Eve, ne da bi bil odklonil odgovornost za usodopolne posledice, kajti svinčnik »PENKALA« je vedno pripravljen za pisanje; elastičen je kot pero in piše, ne da bi se ga moralo ostrižiti. — Dobiva se ga v vsaki papirni trgovini za Din 13.—. — Tamkaj se dobi tudi izvrstno zlato nalivpero »PENKALA«.

zatorja in pionirja novih harmoničnih principov. Respektiram njegove zmagave v sodobni glasbi, dasi se gibljejo v smeri, ki mi nasprotuje. Neznosna pa se mi zdi Schönbergova mentaliteta in njegovi estetični principi. V moderni glasbi spominja neke vrste Oskara Wilde ali nekega romantičnega Nemca. Schönberg stoji zelo blizu razvoja nemške glasbe. Name napravi vtis nekega preoblečenega Brahmsa. — Glede svojih del je izjavil, da ne dvomi glede zmage. »Ljudje pravilo, da sem futurist. Jaz to odklanjam. Sem samo človek, ki tenzivno živi življenje nove dobe. Ta doba je rodila nove ideje, nove probleme, ki zahtevajo iskreni odgovor in novo rešitev. V svojih kompozicijah se skušam prilagoditi novim razmeram. Smatram se za avtorja novih vrednot, toda če govorim o svojih umetnostih, ne mislim niti na zmago, niti na poraz, nego pravim čisto odkritosrečno: moja dela mi ugajajo. Niti najmanj ne dvomim, da ustvarijo oni, ki bodo hodili za mano po svojih poteh, neprimerno večja in popolnejša dela. Jaz ostanem pionir in vem, da ne bo občutil od mojih posnemalcev nihče one ustvarjalke radosti v delu, ki sem jo našel v novih smericah glasbe. Moje zadnje, javnosti še neznane delo, je klavirska sonata, ki sem jo napisal letos in ki se njima izdelane partituro. Začetkom letošnjega leta sem dovršil svoj koncert za klavir s spremljevanjem orkestra, ki sem ga že dvakrat izvajal v Parizu, Kodanju, Lipskem, Berlinu in drugih mestih. Moja zadnja operna kompozicija je bila »Mavra« po Puškinovem besedilu, ki je nastala l. 1921 in bila vprizorjena na veliki operi v Parizu. To delo sem interpretiral letos tudi na koncertu v Bruslju. Zda nimam časa za nove kompozicije. Po koncertni turneji v Evropi odpuštam na veliko turnejo v Ameriko, tako da bi se spomladni mogel šele lotiti novih skladb. V Moskvo se ne vrnem, dasi so me vabilili že iz Pariza. Ostanem bržkone v zapadni Evropi, kjer sem deloval zadnja leta in kjer nameravam nadaljevati svoje delo.

Neprekosljivi so le
EXCELLA
Slovalni stroji
Oglejte si jih pred nakupom.
J. GOREC, Ljubljana, palača Ljubla kreditno bank

112-1

Na plesni uri.

On: Gospodična, smem Vam ponuditi čašo limonade?
Ona: Hvala: Jaz pijem samo »FINKEL«, ki me osveti in draml.

15 letno jamstvo

najpopolnejši STOEWER šivalni stroji s pogreznjivim transporterjem (urabljajo) z enostavnim premikom je pripravljen za štopanje, vezanje ali šivanje

LUD. BARAGA
LJUBLJANA
Seleburgova ulica 6/a. 116T

Ribje olje

medicinsko norveško, sveže v zalogi

Drogerija Anton Kanc, sinova, Židovska 1.

6789

Gričar & Mejač
gumi plašči
Din 330.
Seleburgova ul. 3

Lisičje kože

sprejema v črno, alaska, križasto, skunks barvne in stroleje — PRVA JUGOSLOVENSKA BARVARJA, KRZNAARSTVO IN STROJA STVO / ELEKTRICNIM OBRATOM. Delo se sprejema: LJUBLJANA, KRIZEVNISKA 7. 13119

Čreva 106 T

vseh vrst, kakor vsako leto, po najugodnejši ceni vedno na zalogi. Ravnotam se kinuje surovi in topleni loj in se plača po najvišji dnevni ceni.

Jos. Bergman,
Ljubljana, Poljanska cesta 85.
!! 25. leto obstoja tvrde !!

Pisemski papir
priporoča
Narodna knjigarna.

Danes ponoči je preminul po dolgem trpljenju gospod

Ivan Kačič

ravnatelj podružnice Ljublj. kreditne banke v Gorici v 40. letu starosti.

V blagopokojnem smo izgubili dolgoletnega zvestega sotrudnika, dobrega prijatelja in priljubljenega tovariša, katerega bomo ohranili trajno v najboljšem spominu.

LJUBLJANA, dne 15. novembra 1924.

Uprava in uradništvo Ljubljanske kreditne banke.

ČEŠKA INDUSTRIJALNA IN GOSPODARSKA BANKA

Telefon številka 104
Dolniska glavna in rezerva con
Kš 290.000.000.—

podružnica v Ljubljani, Marljna trg štov. 5.
Centrala v Pragi, na Prikopč 35.
67 podružnic v vseh večjih krajih Češkoslovaške republike

Brzjavni naslov: Industbanka
Nranilno vlogo na knjižico in tekoči račun
Kš 2,170.000.000.—

Sprejema vloge na knjižico in račune ter prava vse bančne in borzne transakcije kar najkvalitetneje.

6231

Svetovni pomen angleških volitev.

Pod tem naslovom priobčuje Steklov v "Izvestijah" zanimivo sodbo o izidu angleških volitev, v kateri pravi: »Dan za dnem se bolj utrjuje domneva, da segajo angleške volitve daleč preko okvira čisto nacionalnega dogodka in dobivajo značaj dogodka svetovnega pomena. Četudi je nekoliko pretirana sodba nekega latinskega lista, da »pomenijo te volitve poraz evropske demokracije«, vendar ni dvoma, da se rezultati teh volitev že kažejo in da se bodo kazali na vseh koncih in krajih zemlje. In to ni nič čudnega. Saj je bila doslej in ostane tudi v bodoče Angleška poleg Severne Amerike največja kapitalistična država na svetu. Politika, ki jo vodi ta država, vpliva nedvomno na politiko drugih držav, odvisnih deloma od nje, deloma pa tesno zvezanih z njo. In niso se še prav pokazali politični in gospodarski rezultati angleških volitev, ko se je že pojavil njihov moralni vpliv v mnogih drugih državah.

Svetovna reakcija je z navdušenjem sprejela vest o padcu Macdonaldove vlade in o veliki zmagi konservativne stranke. Samo delstvo te volitve zmage že presoja mednarodni tisk kot poraz ne le socializma, nego tudi demokracije, tj. poraz ne le proletarijata, nego tudi malo buržuaznih slojev. V zmagi angleških konservativcev vidijo njihovi somišljeniki v drugih državah konec demokracije in pacifične dobe in obnovo dobe bojevitosti imperijalizma. Zelo močno je, da angleška konservativna stranka sama ne ceni tako visoko svoje zmage, da si ne bo upala tako energično okreniti krmila državne ladije in otvoriti dobo skrajne reakcije. Vendar pa moramo računati, da reakcionarji vsega sveta ne bodo trumirali tako zmagi in da se ne veselijo te zmage kar tja v en dan. V prvi vrsti trumirajo sovražniki sovjetske Rusije. Ti predvidevajo poslabšanje angleško-sovjetskih odnosov in že vnaprej računajo z dobičkom, ki bi ga mogli kovati iz tega poslabšanja. V tem oziru je značilno navdušenje poljskega, finskega in sploh vsega buržuaznega tiska. Zelo značilno je, da skušajo naši sovražniki spraviti dozdnevno poslabšanje položaja sovjetske Rusije v zvezo z nevarnostjo, ki preti ne le svetovnemu delavskemu pokretu, nego tudi buržuazni demokraciji. Zgodovina zadnjih let je že pokazala in zgodovina prihodnjih let kaže še bolj, da predstavlja sovjetska Rusija, celo neodvisno od svoje volje, čisto pod pritiskom realnih razmer poslednjo oporo vseh oblik demokracije, ki so nastale po prvi svetovni vojni, kakšno stališče zavzame sama napram buržuazni demokraciji. Vsako poslabšanje našega mednarodnega položaja ima za naravno posledico naraščanje socialno-politične reakcije, kar pomeni, da svetovna demokracija izgublja na terenu. Gospodje socialni demokracije in buržuazni demokracije bodo kmalu začutili to resnico na svoji koži.

Zdaj stoji ta buržuazna demokracija s pomočjo zmernih socialistov na krmilu v drugi veliki evropski državi, v Franciji. Toda pogledite, kakšen vtis so napravili rezultati angleških volitev v tej državi! Ne vem si, dali je radikalni kabinet začutil, da se mu v zvezi z Macdonaldovim porazom in konservativno zmago majojo tla pod nogami, toda nedvomno je francoska reakcija dvignila svojo glavo. Reakcionarne stranke, ki tvorijo nacionalni blok, oznanjajo zmago, kakor da so pri prvih francoskih volitvah že same zmagale. Herriotov položaj smatrajo za omarjen in že vnaprej si minejo roke; v mislih si že dele portfelje v bodočem reakcionarjem francoskem kabinetu. V vseh evropskih državah praznuje reakcija zmago angleških konservativcev kot

svojo lastno. Na Češkoslovaškem triumfirajo vsi reakcionarni elementi, kakor narodni demokracije, klerikalci, semljoradniki itd. Ne upajo si tega odkrito priznati, ker se za enkrat še preveč odvisni od Francije, toda v duši si žele vsi, da bi Herriotov kabinet padel, ter računajo, da se kmalu vrne na vlado reakcija na čelu s Polcarejem ali Millerandom. V zvezi s tem skušajo zadržati obnovitev normalnih diplomatskih odnosov med Češkoslovaško in sovjetsko Rusijo.

Nič manj glasno ne triumfirajo reakcija tudi v Jugoslaviji. Pašićeva monarhistična stranka praznuje zmago, obenem pa je demokracija Radičeva stranka prisiljena, da se umika. Vpliv angleških volitev se je pokazal v tej državi s tem, da so demokracijski elementi začeli izgubljati na terenu, dočim postajajo reakcionarji čimdalje agilitnejši. Tudi rešitev vladne krize v prid konservativizmu je nedvomno posledica angleških volitev.

Isto velja za Romunijo, kjer je zmaga angleških konservativcev utrdila pozicije Brătianove vlade in vsaj začasno oslabilo opozicijo, zlasti kmetijsko stranko. Ta predvideva politične posledice zmage angleških konservativcev za Romunijo in poziva v svojem glasilu »Aurora« delovno ljudstvo vsega sveta, naj se združi v enotno falango za borbo s svetovno reakcijo.

Isti pojav vidimo na Madžarskem, kjer se je po angleških volitvah položaj Bethlenove vlade utrdil obenem naraščajoči pritisk skrajne monarhistične reakcije, dočim je opozicija potisnjena v ozadje. Tudi tu računajo reakcionarni elementi s poslabšanjem odnosov med Anglijo in sovjetsko Rusijo in zahtevajo, naj se madžarska politika napram Rusiji spremeni. Celo v Nemčiji, ki menda ne more pričakovati nikakega dobička od konservativne zmage na Angleškem, ne morejo reakcionarji skriti svoje zmagoslavja. Tudi v Nemčiji se pričena že sedaj volilna kampanja in tudi tu skušajo skrajne desne stranke izrabiti rezultate angleških volitev v svoje korist. Če že nemški reakcionarji tako triumfirajo povodom zmage angleških konservativcev, tedaj je jasno, da reakcionarna internacionala ni navadna fraza.

Tudi za oceanom, v daljini Ameriki, računajo z zmago angleških konservativcev kot s svetovnim triumfom reakcionarjev in porazom svetovne demokracije. Ameriška plutodemokracija hoče kovati iz zmage angleških konservativcev svoj profit. Od nje pričakuje polom vse evropske demokracije, zlasti pa Herriotove vlade, ki ji obeta v kratkem Macdonaldovo usodo. V prvi vrsti pa skuša seveda izrabiti angleško zmago doma. Neposredna posledica angleških volitev je tudi zmaga Coolidgea in njega izvolitev za novega predsednika. Konservativna zmaga na Angleškem je prizadela moralni udarec ne le evropski, nego tudi ameriški demokraciji.

V kratkem moramo računati s splošnim pritiskom reakcionarnih in konservativnih sil, s poslabšanjem splošnega mednarodnega položaja in notranjega položaja večine buržuaznih držav. Za bližnjo dobo ostane Angleška nekako moralno središče svetovne reakcije, svetovne agresivnosti kapitala. Da-li se bo znal mednarodni proletarijat energično upreti temu splošnemu nastopu buržuazne reakcije in kakšno vlogo bo igrala pri tem buržuazna demokracija v posamičnih državah, to nam pove bližnja bodočnost. Mi pa moramo biti skrajno oprezní in sprejeti eventualni naval svetovne reakcije tako, da nas ne preseneti in da bi se ji mogli dostojno upreti.

v Zenevi pa 22 švicarskih frankov, napram 82,75 francoskih in 22,55 švicarskih frankov 30. oktobra.

Turška lira je nekoliko poskočila napram vsem valutam. 6. novembra je notirala v Carigradu 0,55 dolarjev in 2,64 švicarskih frankov, napram 0,54 dol. in 2,80 švicarskih frankov 30. oktobra. V Carigradu se ustanavljajo nove banke, med katerimi zavzema prvo mesto banka bivšega egiptovskega kadija.

Nemška marka je nekoliko padla. 100 mark je notiralo 9. novembra v Zenevi 123,10 švicarskih frankov, napram 124,30. oktobra. V Pragi je notiralo 100 rentnih mark 6. novembra 811,25 Kč, napram 813 Kč 30. oktobra. S povečanjem rezerve nemške emisijske banke kot posledico posojila po Dawesovem načrtu, je omejitev v trgovini s tujimi valutami in devizami odstranjena. Sladkorna produkcija znaša v letošnji kampanji 1.489.850 ton, napram 1.146.891 ton lanskega leta. Število brezposelnih (519161) začetkom oktobra znaša 1 petinko do 1 šestinko števila začetkom letošnjega leta.

Avstrilska krona je ohranila svoj tečaj napram dolarju, dočim je napram francoskemu franku nekoliko poskočila, napram angleškemu funtu pa padla. V Zenevi je nekoliko padla. 6. novembra je notiralo 1.000.000 Ka 73,15, napram 73,35 švic. fr. 30. oktobra.

Grška dramma je nekoliko padla napram angleškemu funtu. 6. novembra je notiral angleški funt v Londonu 257,50 drahem, napram 259 drahem 30. oktobra. Prejšnji teden je odgovorila angleška vlada Grški, da prevzame reorganizacijo njene mornarice.

Češkoslovaška krona je obdržala svoj stabilni tečaj. V Zenevi notira 100 Kč 15,50 švicarskih frankov. V Pragi se tečaj dolarja ni spremenil, angleški funt je nekoliko poskočil, francoski frank pa padel. 6. nov. je notiral dolar 34,10 Kč, angleški funt 155,75, 100 francoskih frankov pa 178,12 Kč, napram 34,10, 153,62 in 79,25 Kč 30. oktobra. V češkoslovaškem tisku se naglašajo kot ugodno okolnost to, da je ukinitvena prepoved uvoza tekstilnih izdelkov na Madžarskem. S tem je omogočen češkoslovaški tekstilni industriji večji razmah.

Romunski lej je nekoliko poskočil na pariški borzi, kjer je notiralo 100 lejev 6. novembra 10,90 francoskih frankov, napram 10,75 fr. 30. oktobra. V Bukarešti dolar nekoliko pada, dočim je angleški funt nekoliko poskočil. 6. novembra je notiral dolar 179,50 lejev, angleški funt pa 812 lejev, napram 178,50 in 803,30. okt.

Naš dinar je prejšnji teden še vedno rasel v Zenevi, kjer je notiralo 100 Din 6. novembra 7,525 švicarskih frankov, napram 7,5125 švic. frankov 30. okt. V Pragi je notiralo 100 Din 30. oktobra 49,20 Kč. 6. nov. pa 49,45 Kč.

Bolgarski lev je ohranil stabilni tečaj v Zenevi in na Dunaju, dočim je v Pragi nekoliko poskočil. 6. nov. je notiralo 100 levov v Zenevi 3,7375 švic. frankov, v Pragi pa 24,95 Kč, napram 3,7375 švic. fr. in 24,92 Kč 30. okt. Na Dunaju notira lev 515 avstrijskih kron. Zadnje čase je opažati velik dotok tujih deviz v bolgarsko narodno banko.

Naša trgovina z Belgijo.

Če opazujemo statistiko trgovinskih odnosov naše kraljevine do raznih drugih držav, pridemo na to, da so naše zveze z Belgijo zelo minimalne in nikakor ne odgovarjajo dejanskemu dejanskemu stanju.

To je tem bolj obžalovanja vredno, kajti, če posmatramo stvar iz čisto gospodarskega stališča, vidimo, da predstavljata obe deželi zelo ugodne pogoje za upostavitve jakih in stalnih trgovinskih odnosov, ki bi bili v obojestranskem interesu in tvorili najboljšo garancijo za zdravo in trajno trgovanje.

Ce more na eni strani Belgija smatrati jugoslovnski trg za važnega odjemalca večine proizvodov njene industrije, lahko najde na drugi strani kraljevina SLS v Belgiji ugodna tla za prodajo večine njenih naravnih proizvodov, žita, sadja, mesa, rude itd. Uradne statistike nam pa kažejo, da je kljub temu ugodnemu obojestranskemu položaju izmenjava produktov med obema državama zelo malenkostna.

Belgijski uvoz je znašal 1. 1912 v Srbiji 0,86% celokupnega srbskega uvoza, a 1. 1922 je znašal za petkrat večje ozemlje naše države s štirikrat večjim prebivalstvom samo 0,62% (40 milijonov Din) in 1. 1923 pa je celo padel na 0,39% (33.255.000 Din).

Iz Belgije je Jugoslavija uvaževala to, kar iz drugih industrijskih držav: na prvem mestu bombaževе tkanine, potem kovinske proizvode, volnene tkanine, stroje in aparate, kolonijske pridelke, mineralna olja, premog, usnje, rastlinska olja itd.

Skupaj se je uvozilo 1. 1922 — 4.284.501 kg blaga v vrednosti 40.036.114 Din in 1. 1923 — 3.973.781 kg blaga v vrednosti 33.255.316 Din.

Obратно pa je jugoslovnski uvoz v Belgijo znašal minimalno odstotno mere 0,16% 1. 1922 in 0,15% 1. 1923.

5847

Kot kažejo statistične beležke, ugajajo belgijski proizvodi v Jugoslaviji in bi se tu lahko v velikih množinah prodajali, obratno so bili belgijski kupci z jugoslovnskim blagom prav zadovoljni. Zato bi morala trgovinska politika obeh držav in inicijativa vodilnih trgovskih krogov skrbeti za to, da se medsebojni trgovinski odnosi okrepijo tako, kot to zahtevajo obojestranski interesi.

Na žalost so danes belgijski trgovski krogi vse premalo poučeni o gospodarski vrednosti Jugoslavije, med tem ko nimajo naši trgovci zadosti jasnih pojmov o industrijski moči Belgije in raznolikosti njenih tovarniških izdelkov.

Trgovci nesrbskega dela naše kraljevine so bili že pred vojno navajeni kupovati v gotovi izmeri belgijske proizvode, vendar so pa imeli navado, jih naročevati pri dunajskih trgovcih in se še danes niso odvadili tej vrsti trgovanja, ki je na škodo belgijskemu in jugoslovnskemu trgovcu, a na korist dunajskemu posredovalcu.

Na drugi strani pa so nerodne zemlje in morske prometne zveze ovirale do zadnjega časa trgovanje med Belgijo in Jugoslavijo.

Bolj ugodne rezultate potom pomorskega prometa lahko pričakujemo po otvoritvi našega svobodnega pasa v solunski luki.

Omeniti je tudi treba, da vlada v belgijskih trgovcih in industrijskih krogih gotovo nezaupanje napram Jugoslaviji, ki je pa le preupravičeno vsled obžalovanja vrednih sporov med raznimi belgijskimi družbami in našo upravo, in slabimi skušnjami, katere so imeli Belgijci z gotovo vrsto naših novo pečenih trgovcev, ki so spravili na slab glas tudi resne jugoslovnske trgovske firme.

—g Novosodska blagovna borza 14. novembra. — Na produktih borzi notirajo: Pšenica, baška, 5 vag., 370—375; banatska, 30 vag., 380; oves, baški, 1 vag., 275; sremški, 1 vag., 280; koruza, baška, 5 vag., 170; sušena, 7 vag., 277,50; sromska, sušena, 235; moka »0« s, 545—550; »0«, 1 vag., 540; »5«, 2 1/2 vag., 375—380. — Tendence neizpremenljive.

—g Praški vzorčni velesejem. Spomladanski praški velesejem se bo vršil od 22. do 29. marca 1925. Velesejmi v Pragi so mednarodni in sme na velesejmu učestvovati vsak producent in trgovec, ki se bavi z eksportom. Za poglavitve gospodarskih stikov med nami in Češkoslovaško bi bilo želeli, da se semnja udeležijo vse one naše tvrdke, ki bi mogle z uspehom uvažati svoje produkte v češkoslovaško republiko.

—g Dobrodoči od državne trošarine v septembru 1. 1924 znašajo skupno 38.527.530 Din 47 para. Proračun predvideva za september 50.166.666 Din 66 para. Za prvo polletje proračunskega leta 1924/25 je bilo predvideno 301.000.000 Din, od katerih je prejela državna blagajna 299.458.346 Din 81 para. Primanjkljaj znaša torej 11.541.653 Din 49 para.

—g Ažija na uvozno carino se bo po naredbi finančnega ministrstva od 1. dec. dalje plačevala 1000%. Na živino, ki se carini po vrednosti, se ne plača ažija. Za takšno na luksuzno blago ostane v veljavi naredba od 20. avg. tl.

—g Tarifa za izvoz sladkorja. Ministrstvo zaobaračaja je odredilo, da se za izvoz sladkorja kamorkoli računa vozarina po vrsti A rednega prevažanja. To velja za transporte za najmanj 10.000 kg.

—g Železniški tarifni za promet z žadranskim pristaniščem. 18. t. m. se vrši konferenca zastopnikov italijanskih, jugoslovnskih, madžarskih, avstrijskih in češkoslovaških železniških uprav, ki ima namen definitivno določiti žadranske tarife. Razpravljalo se bo zlasti o problemu, dali naj se ustanovi skupna tarifna zveza, obsegaajoča tarife železnice vseh omenjenih držav na temelju posamičnih tarifnih določb, ali pa bi kazalo določiti tarife za posamezne prometne oblasti, kakor je bilo doslej, t. j. češkoslovaško-jadranski, avstrijsko-jadranski itd. Od sklepa te konference bo odvisno, kako bo izvoljena vodilna uprava za žadransko tarifno zvezo kot celota, ali pa več vodilnih uprav za posamezne prometne oblasti. Poleg tega problema je na dnevnem redu konference še predlog češkoslovaških

drž. železnice glede predelave in razširjenja zdaj veljavnega češkoslovaško-jadranskega tarifa z ozirom na številne prošnje in zahteve češkoslovaških zastopnikov trgovine in industrije. Pri tem se bo oziralo na prometne stike med vzhodnim delom Slovaške in Podkarpatske Rusije z ene in Reko z druge strani.

—g Zanamljanje za bosanske šume in lesno industrijo. V Sarajevu so prispeli gg. Claude de Seze, ravnatelj Banque de Pays de l'Europe Centrale, N. Doreg in Mr. Kelly, industrijskega iz Pariza in Londona, da se informirajo o bosanskih šumah in o lesni industriji. Omenjene gospode spremlja eden ravnateljev Slovenske banke, ki je, kakor smo že poročali, stopila v tesne poslovne stike z navedeno pariško banko.

—g Izredna seja Udruženja bank v Beogradu se je vršila v sredo. Debatirano se je o predlogu Narodne banke, po katerem ne smejo banke, ki imajo pri njej kredit, svojim komitentom za kredite zaračunavati več nego 18% obresti, in na hranilne vloge ne smejo dajati nad 10% dobička. Izrekle so se težkoše za dosego sporazuma med bankami in Narodno banko. Pri tem gre tudi za dvigovanje dinarja. Ako se dvigne dinar, se zmanjšajo režijski stroški bank, potrebe kredita postanejo manjše in krediti sami potem cenejši.

—g Uvoz lesa v Švico je zabranjen v toliko, da treba za nadaljni uvoz dobiti posebno dovoljenje od sekcije za uvoz in izvoz federalnega departementa za javno ekonomijo. Doslej je bilo preveč zvoza iz dežel z nizko valutno.

—g Uporaba vetrove sile z motorji. Iz Frankfurta poročajo, da se je tam osnoval konzorcijski projekt izrabljanja nove pozornosti vzbujačoče iznajdbe ing. Antona Flettnerja, s katero se uporabi vetrova sila z motorji: izdelovali in uporabljali se bodo novi stroji, nekaka kolosa na veter, ki se postavijo na primernih prostorih. Poročila pravijo, da se bavijo s Flettnerjevo iznajdbo tudi že industrijski in banke.

—g Naredba za prevoz jale in mesa. Ministrstvo zaobaračaja je izdalo ukaz, da se imajo pošiljati jale, svežega mesa, mleka in drugih življenjskih potrebščin takoj odpravljati v promet brez vsakega zadržavanja, da se ne skvarijo in da ne pridejo tako do škode naročitelji blaga, kakor tudi država, ki bi morala privatnikom plačevati odškodnino za pokvarjeno blago.

—g Izvoz lesa v Italijo. Generalno ravnateljstvo italijanskih železnic v Trstu se je pritožilo, da prihajajo pogostoma vagoni s pošiljavatve lesa iz naše dežele z manjšo količino, kakor je na vagonu napisano. Odslej se morajo vse vagonne pošiljave lesa in drv v Italijo pretehtati na državni obojni tehnici.

—g Z nemškega kovinskega trga. Kupčija na kovinskem trgu v Nemčiji po raznih njenih najvažnejših mestih je bila dalje časa neznatna. Te dni je nastopilo zboljšanje. Primanjkuje svinca in svinčena industrija išče vedno večjo nabavo, naletava pa na spekulacije te relativno cene kovine. Tudi povpraševanje po aluminiju je večkrat večje nego ponudba, kar priča o dobrem poslovanju aluminijske industrije. Letošnji izvoz aluminija je v Nemčiji precej zaostal napram lanskemu. Znašal je tekotom prvih 9 mesecev tekočega leta 3587 ton, dočim je bilo lani v isti dobi uvoza 4409 ton. Največ ga dobiva iz Švice. Izvoz aluminijevih polfabrikatov je znašal doslej 2410 ton. Svinca se je letos poleg cina uvažalo več kakor lani izmed vseh kovin. Bakra se je uvozilo v Nemčiji v prvih 9 mesecih tekočega leta 64.277 ton, lani pa v isti dobi 69.584 ton. Nemške kovinske cene so se zadnje dni soglasno z Newyorkom in Londonom precej napele, kakor tudi so angleške volitve na tržišču železa in jekla učinkovale oživljajoče in napolnile industrijo z optimizmom. Zopetna izvolitev Coolidgea je enako ojačila trdno temeljno razpoloženje na newyorskem kovinskem trgu.

—g Iz madžarskega gospodarstva. Razne omejitve v madžarski zunanji trgovini, ki so se porabljale od vojne dalje, so precej odpravljene in tako se Madžarska pogaja s celo vrsto držav za sklepanje trgovskih pogodb. V prvih osmih mesecih tekočega leta je znašal izvoz 315,8 mil. zlatih kron, uvoz 411,7 mil. zlatih kron napram lanskemu istodobnemu izvozu 194,4 mil. zlatih kron in uvozu 295,9 mil. zlatih kron. Pasivni saldo se je torej nekoliko znižal. Po uradnih poročilih je bilo v mesecu avgustu izvoza 34,5 mil. zlatih kron, uvoza pa 54,5 mil. torej pasiva 19,6 mil. zlatih kron. Število nezaposlenih je znašalo koncem septembra 26.020, koncem avgusta 30.401.

Gospodarstvo.

Valutni pregled.

Pretekli teden so bile volitve novega predsednika v Ameriki. Po rezultatih in razmerju političnih sil so zelo podobne volitvam v angleški parlament. Z izvolitvijo kandidata republikansko-konservativne stranke Coolidgea je podrtana tradicija v ameriški politični zgodovini, da se namreč ponovno voli oni prezident, pod čigar upravo je velika republika realizirala dobre politične in gospodarske uspehe in dosegla visoko stopnjo splošnega blagostanja. In res, visoke cene poljedelskih pridelkov, ki so se ustanovile v Ameriki lani in letos, so imeli za posledico velik napredek in zboljšanje gospodarskega življenja v Ameriki, ker je državo potom izvoza živil zelo dvignila svojo trgovinsko bilanco. V septembru je znašal izvoz Zedinjenih držav 427 milijonov, uvoz pa 272 milijonov dolarjev, napram 331 milijonov izvoza in 255 milijonov uvoza v avgustu in 381 milijonov izvoza odnosno 254 milijonov uvoza v septembru 1923. V tem gospodarskem in političnem razvoju Amerike je zapaden element stabilizacije in napredka v svetovnem gospodarskem življenju, posebno v Evropi, kar je razvidno tudi iz položaja na valutnem trgu.

Angleški funt je zopet poskočil napram dolarju. 6. nov. je notiral v Londonu 4,5637 ameriški odnosno kanadski dolarjev, napram 4,5212 dol. 30. oktobra. To zboljšanje angleške valute pripisujejo vsi gospodarski krogi izidu angleških volitev in finančnemu programu nove angleške vlade, ki predvideva redno in izdatneje izplačevanje državnih dolgov. To zboljšanje angleške valute pa vpliva tudi na evropske kontinentalne valute. Holandski gldinar je ohranil stabilni tečaj samo napram angleškemu funtu. 6. novembra je

notiral funt še vedno 11,475 goldinarjev, kakor pred enim tednom.

Francoski frank je nekoliko poskočil napram angleškemu funtu. 6. novembra je notiral funt v Parizu 87,37 frankov, napram 86,28 frankov 30. oktobra. Dolar je notiral 6. nov. 19,13, 100 švic. frankov pa 369 francoskih frankov, napram 19,095 odnosno 3,6675 — 30. oktobra. Skakanje francoskega franka je v glavnem posledica spekulacije v Ameriki, ki smatra, da so se začele razmere v Evropi konsolidirati. Glavno vlogo igrajo pri tem francosko-nemška pogajanja. V tem oziru se pripravljata popolni gospodarski sporazum med obema državama, od katerega pričakujejo, da se življenje poceni in da nastopi za obe državi doba trajnega miru. V Franciji je razpisano notranje likvidacijsko posojilo pod zelo ugodnimi pogoji. Tudi vraščanje uradniških plač in voljaških pokojnin je povoljno rešeno. Pogajanja o posojilu v Ameriki se nadaljujejo. Od notranjega 10letnega posojila pričakuje država, da bo mogla kriti v prvi vrsti deficit v letošnjem proračunu v znesku 4 milijard frankov, ki so namenjeni za obnovo opustošenih pokrajin.

Belgijski frank je nekoliko padel napram francoskemu. 6. novembra je notiralo 100 belgijskih frankov v Parizu 91,70 francoskih, napram 91,775 franc. fr. 30. okt.

Švicarski frank je nekoliko poskočil napram dolarju in francoskemu franku, padel pa napram angleškemu funtu. 6. novembra je notiral dolar v Zenevi 5,19, angleški funt 23,71 in 100 francoskih frankov 27,05 švicarskih frankov, napram 5,2025, 23,48 in 27,30 švic. frankov 30. okt.

Italijanska lira je nekoliko padla napram švicarskemu franku in poskočila napram francoskemu. 6. novembra je notiralo 100 lir v Parizu 82,85 franc.

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservat za Opalograph dobite edino le pri L. Baraga, Selenburgova ulica šte. 6.

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Gleichenberški
Emma in Konstantinov vrelec

Alfonz Breznik
Mestni trg 3 (pri magistrali).

Največja in najstarejša trgovina klavirjev, pianinov in harmonijev ter vsega glasbenega orodja in strun. — Oglejte si to najpopolnejše podjetje Jugoslavije!

Na drobno! **KOZUHOVINA** Na debelo!

Velika izbira kož in kozuhovinskih izdelkov. Sprejemamo v popravila in prenovitve. Specialni oddelki za strojenje in barvanje vseh vrst kož v vseh mogočih barvah.

PRVA JUGOSLOVANSKA KRZMARSKO-BARVARSKA TVORNIKA

Peter Semko, Ljubljana
Tvornica: Glince-Viš št. 5 — Trgovina: Krležova ul. 7
Kupuje vse vrste kož divjačine! 6924

Najboljši šivalni stroji so edino le

JOSIP PETELINCA znamka
Gritzner in Adler
za rodbinsko in obrtno rabo
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika

Večletna garancija — Ponk v voženju brezplačen

Na prodaju

tvornica nameštaja

koja se nahaja v centru Vojvodine (Novi Sad) uređena sa najmodernijim mašinama i celokupnim potrebnim uredajem i gotovom gradjevinskom robom.

Tvornica se nalazi u blizini željezničke stanice a leži na površini od 1650 kvadratnih hvat.

Prodajna cena 1.000.000 dinara uz povoljne plaćne uslove.

Pozblište upite uputiti pod šifrom „Tvornica nameštaja“ na oglasni zavod „REKLAM“ Novi Sad, Jevrejska 6.

Naznanilo.

Sl. občinstvu vjudno naznanim, da sem preselil svojo klobučarsko delavnico v Sp. Šiški, Jernejeva ul. 58 v bivši perutninski zavod, objekt 2

vhod pri mestni mitnici, Slovenka cesta. Ker sem si delavnico po naj-novejšem sistemu preuredil, zagotavljam sl. občinstvu, da bodem mojstersko izvrševal vsakovrstna naročila. Se priporočam z odličnim spoštovanjem

FRANC BERNIK klobučar.

Ali hočete biti

GIHTA in **REVMATIZMA**

temeljito rešeni?

Revmatizem je strašna in zelo razširjena bolezen, pred katero ni varni niti stari niti bogati, kajti ona išče svoje žrtve v kočah in palačah. Polovi kako se b. ležen kaže so zelo različni, ter mnoge bolezi, ki jih označujemo drugače, niso drugače kot revmatizem. Tako povzroča revmatizem bolečine v kosteh in členkih, oteklina na udih, poškodbe roke in noge, trganje in zbadanje v raznih delih telesa, kakor tudi oslabljenost oči niso drugače kakor posledica gihta in revmatizma. Kot se bolezen v raznih h oblikah pojavlja, tako so tudi mnogovrstna vsa mogoča in nemogoča ublažila sredstva, katera se človeštvu priporočajo, kot medikamenti, miksature, mazila i. t. d. Večina teh sredstev pa ni sposobna prinesiti popolno ozdravljene ampak samo olajšanje za kratko dobo. Kar priporočamo mi, je pa nekaj naravnega.

Prinesemo vam sigurno pomoč. — Naše zdravljenje je izvrstno in hitro učinkovito.

Da si pridobimo še nadaljnjih privržencev, smo se odločili, da vsakemu ki nam piše, pošljemo v polzku našo nad vse zanimivo in poučno razpravo popolno brezplačno.

Torej koga mučijo bolečine in se hoče svojih bolečin hitro, temeljito in brez opasnosti osvoboditi, naj piše še danes:

AUGUST MARZKE, BERLIN - WILMERSDORF, BRUCHSALERSTRASSE 5. ART. 307.

Strešno lepenko lesni cement

dobavlja najceneje v vsaki množini
Jos. R. Puh, Ljubljana
Gradaška ul. 22. Telefon 513

Kdor želi informacije za emigracijo v Kanado naj se obrne na:

Stenovic, Corso 11-II, Trst.

Fizol

propellirni, rudični in druge vrste kupimo v vsaki množini. — Ponudbe z vzorci na:

Fr. Gorjanc & Cie., Kranj. 6895

Škornje

vse vrste čevljev izdeluje po meri

A. ZALOKAR Kolodvorska 18

Kupita se

2 voza - nosilnost cca 3000 kg. Istotam se vzameta v reje 1-2 konja brez zimo. Naslov se poizve pri Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Električni kuhinjski obroč

NOVO! Vsek lonce električni skuhali v šest minutah! Samoprodaja: Elektro-Kompany, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

ČREVA.

linam v zalogi vseh vrst čreva po različnih najnižjih cenah. Prvo domačo podjetje v Ljubljani se priporoča vsem mesarjem in gostilničarjem.

Franc Zupan, črevar 6804
Mestna klavnicar.

„ELEKTRIT“ plošče za brušenje žag in a. a. a. mazalnice, pile, Asbest, Klingerit, transmissije, jermene za pogon strojev. Vse tehnič. potrebščine

MALI OGLASI

Za oglaševanje uprave naj se prikaže 1. dnevno. Plačilo se vnema.

Službe

Rutinizirani čelist trazi namestitev (tr. i. s. lonski orkester). Stupiti može odmah. — Ponudbe pod „Čelist“ na uradu „Slov. Narod“.

Sprejme se deček, priden in poseten, v trgovino z mešanim blagom v Zgornji Šiški — brez hrane in stanovanja. — Naslov pove uprva „Sl. Narod“.

Stanovanja

Regal, nov, 4 m dolg, 70 cm širok — se ugodno proda. — Matek, Ljubljana, Dalmatinova ulica 13. 136/T

Pozor! — Razprodaja pohištva radi opustitve trgovine po najnižji ceni: 1 klub garnitura, 1 pisarniška oprema, več spalnic — do 25. novembra t. l. — Jos. Andlovic, Ljubljana, Komenskega ulica 28 (poleg gostilne Brezovški). 6895

Knjigovodkinja-bilancistka.

samostojna moč, z večletno prakso, perfektna slovenska in nemška korespondentinja, želi premeniti mesto. — Ponudbe so prositi pod „Januar 1925/6838“ na upravo „Sl. Narod“.

Kuharica.

starejša, namaka ali vdoma brez otrok, se išče za kuhinjo do 35 oseb za zdravilišče na nekem otoku v severnem Jadranu. Stanovanje in oskrba v hiši. — Ponudbe s priporočili in zahtevno gled. plašč do najpozneje 25. t. m. na upravo „Slovenskega Naroda“ pod naslovom „Jadran/6891“.

Prodam

Pletilni stroj napredaj za 3500 Din. — Spodnja Šiška, Kmetijska ulica št. 125. 6880

Zimska suknja.

dobro ohranjena — se proda. — Cesta na Gorjensko železnico 7, spodaj, levo. 6887

Ceno se proda dobrodošč avto

znamke „Chewrolet“, 35 HP. Naslov pove uprva „Slov. Narod“. 6872

Damski plašč.

črn, za 500 Din napredaj. Plašč za osam let staro deklico istotako napredaj. — Gledališka ulica št. 4, III. nadstr. 6909

Hiša

Proda se pod jako ugodnimi pogoji novozgrajena hiša na Ljubljanskem polju. — Naslov pove uprva „Slov. Narod“. 6873

Hiša

s staroznamo gostilno in dobro vpetljano specijalsko trgovino, z lepim gostilniškim vrtom, krasnim stanovanjem, obstoječim iz sedmih sob s pritlikami — se z vsem gostilniškim in prodajalničkim inventarjem ter odstopom gostilniške koncesije — ugodno proda. — Vse se kaže v Gospodarski pisarni Tribuč, Ljubljana, Glince.

Meblovano sobo

(1 ali 2 postelji) z električno razsvetljavo in posebnim vhom — takoj oddam. — Naslov pove uprva „Sl. Narod“. 6925

Odda se soba

z dvema posteljami — v Strelški ulici št. 18, I. nadstropje. — Ogleda se lahko vsak dan od 12. do 2. popoldne. 6904

Prazno sobo s kuhinjo

išče fina in solidna gospodinja s. l. decembrom. — Ponudbe s pogoji pod „F. 124/6903“ na upravo „Slov. Narod“.

Naslove

oddajalec in odjemalec stanovanj, trgovskih in obrtnih lokalov, posojil, kreditov ter prodajalcev in kupcev hiš, posestev in premoženja — dobite proti mali oddajniški pri „PO. SREDOVALCU“, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23. 125/T

Ponk

želi poduka v italijanski, in sicer samo v govorni. — Ponudbe na upravo „Slov. Narod“ pod „333 Ljubljana/6922“.

Ne remičnine

Prodajalci nepremičnin! Gotov uspeh pri prodaji vašega posestva dosežete le, ako oglasite istega z obširnim popisom v „reklamnem listu“ „PO. SEST“, ki ga razpošilja vsem javnim lokalom širom Slovenije in države ter v inozemstvu, dalje vsem kupcem redno in brezplačno „Posest“, Reklamna pisarna, d. o. z., v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 24. 120/T

Prodeje se dvo-nadstropna hiša

na Sušaku na Lujzinski cesti, tloris 18/8 m. Pri zemlji je pripravno za večjo obrt, garažo ali sla. hišo. Dvorišče, vodovod, elektrika. Prizemlje z malim stanovanjem je prazno. — Naslov pove uprva „Sl. Narod“. 6920

Kroje

po največji mod, po ljubne za dame in gospode — razpošilja: Knafel Alajzi, strokovni učitelj krojaštva za Slovenijo, Krizevniška ulica št. 2, Ljubljana. — Tečaj brezplačni; plačate samo risane potrebščine. Informacije zastoj! 6917

Trstje za strope

se dobi najceneje pri Anton Steinerju, Ljubljana, Jeranova ul. 13. 53/T

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf Hugo Hübner, Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7. 50/T

Perje,

kokoške, račje in gosje, puh, oddaja vsako množino po zmerjeni ceni — tvrdka E. Vajda, Čakovec 52/T

Zdravniški zavod

Vila dr. Pečnik, penzija z zdravnikom, Sečovo, pošta Rogaska Slatina. — Za notranje in zunanje pljučne bolezni (Liegehalles, Diät, Liege, Mastkuren). Celo leto odprto. — Zdravnik dr. Pečnik. — Prospekti. 6384

Vinotoč

„Grajka Met“ v Ljubljani, Mestni trg št. 13 — naznanja, da se točijo pravkar došla vina, kakor: silvanec, rizling, traminec, črnina. Cez ulico liter Din 1. — ceneje. — Priporoča se za obilni obisk tudi z dežele. 6918

Pozor!

Plačati bolje kakor vsakdo drugi za stare obleke čevlje in pohištvo. Donosnica zadostuje, da priden na dom. — Martin Dramč, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 29. 6926

Kolesarji pozor!

Pošljite stara dvokolesa v popolno prenovo, emaliranje z ognjem in polniklante. — Na željo se dvokolesa tudi shranijo čez zimo. „TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 114/T

Trboveljski premog

drva, koks angleški premog šlezjske briket dobavlja ILIRIJA, Kralja Petra trg št. 2. Tel. 220. — Plačilo tudi na obroke. 70/T

Zanesljivo eksistenco

Vam nudijo vsak mesec 1. in 15. pričenjajo se glavni tečaji za prikolovanje, pomerjanje, preskuševanje, izdelovanje, šivanje vseh moških, damskih, otroških oblek, vsega perilega in domačega šivanja. Temeljita teoretična in praktična izobrazba vse oblačilne umetnosti po edinem oblastveno zaščitnem sistemu novega časa. Zunanji učencem preskrbimo stanovanje in hrano event. znižano železniško vožnjo, spretnim absolventom službe. Prijave vsak dan, prospekt in učni rod potom ravnatelstva Wien 1, Bäckersstr. 9 ali Klagenfurt, Friedrichsplatz 18. 64/T

Pohištvo!

Kdor si želi nabaviti krasno in trpežno pohištvo po ugodnih cenah — naj si ogleda pri tvrdki — Matija Andlovic, zaloga pohištva, Ljubljana, Vidovdanska cesta 6. 6928

Franc Erjavec

„Pri zlati lopatici“ trgovina z železnico — Ljubljana, Valvazorjev trg 7. 70/T

Kože — polhove in lisice

ter od druge divjačine — kupuje za inozemstvo v vsaki množini. — Zdravniška trgovina usnja, Ljubljana, Sv. Florijana ulica št. 9. 90/T

Otomane,

žimnice, posteljne vzmeti in razno blazinasto pohištvo ima v zalogi po najnižjih cenah Rudolf Radovana, tapetnik, Kerkov trg 7. — Popravila točno in solidno. 71/T

Modni salon Ivanka Stegnar,

Ljubljana, Rimska cesta št. 10. — Priporoča svojo zalogo najmodernejših damskih klobukov. — Popravila najceneje. 89/T

Pohištvo!

Kdor si želi nabaviti krasno in trpežno pohištvo po zelo ugodnih cenah — prodaja isto Matija Andlovic, Vidovdanska cesta št. 6 (nasproti hiralnici). 93/T

Mehanično umetno vezenje

perila, zastorov, toalet, obhajanje vložkov, motovov in čipk, prediskanje najmodernejših vzorcev za ročna dela. — Matek & Schein, Ljubljana (poleg hotela Strukelj). 117/T

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarov Bösendorfer, Czapka, Ehrbar, Hübl, Schweighofer, Original Stengl itd. — Tudi na obroke! — Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hüblerjeva ulica 5. 30

„Gon“

nov preizkušen in edino siguran lek proti kapavici (tripet) ter zastorovemu (kroničnemu) triperju ter vnetju mehura. Za popolno ozdravljeno treba šest dni. Vsak lonček z navodilom stane 45 Din. — Proizvajala in po pošti razpošilja tudi na zdravniški predpis lekarna Penić, Zagreb, Hrvatska. 99/T

Za Miklavža in Božič!

Mamice, razveselite otroke in kupite igračne vozičke in mala dvokolesa, trilekline, holenderje, stališča, zložljive tudi za mizice, silvanec stroje itd. najceneje „TRIBUNA“ F. B. L. Tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 126/T

Kuverte

priporoča Narodna tiskarna

Kje bi kupil za Miklavža?

Vsekakor v trgovini DOLENC, Sv. Petra c. 8 v Ljubljani

kjer je na razpolago raznih igrač, moških strel, kravati, volne in parimov; vse po zmerjeni ceni.

Polem tere! tja!

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob prebriski izgubi naše soproge, mamice, stare matere in sestre, gospe

Cecilije Tejkal

soproge žel. nadrevidenta v pok., izkazali svoje sočutje in nam bili s tolažbo ob strani, se tem potom uspešneje zahvaljujemo.

Istotako se zahvaljujemo profesorovemu zboru tehnične srednje šole in vsem, ki so blago pokojnico spetili na njeno zadnji poč.

Ljubljana, dne 14. novembra 1924.

Zaljubljeni ostali.

Preoblikovalnica

damskih in moških klobukov

Barborič - Završan
Ljubljana, Mestni trg št. 7. 3913

PREOBLIKOVANJE PO NAJNOVEJŠIM MODELIM.

Točna postrežba. Cene nizke.

Marija Mali Stuppan roj. Starni naznanja

v imenu vseh sorodnikov tužno vest, da je danes zjutraj ob pol 2. umrl njen srčnoljubljeni soprog

Andreas Stuppan

hišni posestnik in bivši kavarner.

Pogreb predragega bo v nedeljo dne 16. t. m. ob treh popoldne z Jurčevega tga 3 na evangelijsko pokopališče.

V Ljubljani, dne 15. novembra 1924.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Andrejev sejem v Kočevju

se valod praznika vrši

29. novembra 1924

Župan mestne občine Kočevje: dr. Sajovic I. r.

Novosti

za gospode dobite po konkurenčnih cenah pri

A. Šinkovec nasl.**K. SOSS**

Ljubljana, Mestni trg št. 19.

Telef. 31. 3 **Larnice Osram** Telef. 31. 3

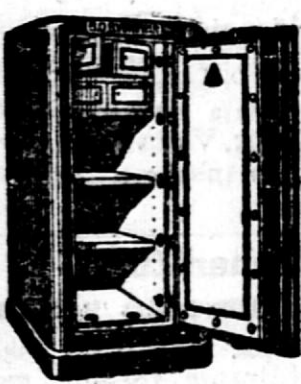
kupite najceneje pri

IVAN BOGATAJ, koncesionarno**LJUBLJANA,** Kongresni trg 19, poleg Nunske cerkve

Trgovina in zaloga instalacijskega materiala, telefonskih aparatov, modernih lesencev in svetilk ter modernih stalnih naprav proti vlomom.

Najnovejši pat. izum.

Izvrstna novost.

B. O. B. tvornica beten. blagaja

— d. a. Vukovar —

Brazovjke: Bob, Vukovar — Tel. št. 28

Proizvodnja in odprava vseh vrstnih

blagajen iz jeklene, bakrene

in drugih materialov, ter

vse vrste ključev in

zapiranih vrat itd. itd.

Glavno zastopstvo in samoprodaja za

celo Jugoslavijo: **Armin Goldstein,**

agentura in komisijalna trgovina

Vukovar

Zastopstvo in depot: **Matador, Zagreb**

Ilica št. 6.

Brezprijazna sigurnost proti ognju.

Najveća sigurnost proti vlomom.

Kje se najbolje kupi, je že brez dvoma znano!

„Pri nizki ceni“**Ignacij Žargi, Ljubljana, Sv. Petra c. 3.**

Nudi ceni, odjemalcem veliko izbiri za krojače in šivilje. Velika izbira rokavic, nogavic in površnih ženskih volnenih jop. Razno moško, damsko in otroško perilo, ter raznih zimskih potrebščin in vsake vrste kravate itd. po priznanih nizkih cenah.

Na debelo!

Na drobno!

Med dobrimi najboljši so:

„PFAFF“ šivalni stroji

za rodbino, obrt in industrijo.

Solidne cene in ugodni plačilni pogoji.

Veščino jamstvo! — Posk v vseh vrstah

IGN. VOK, Ljubljana

NOVOMESTO, Sodna ulica 7.

Glavni trg. Kralja Petra c. 33.

Traži se

vredni i vešta gospoda, kao putnici, za prodaju sanitet-skog materijala, bezuvjetno moraju struku dobro poznati, kao i srpski i njemački perfektno govornici. Pismene ponude imaju se staviti na Balcan International Commerce Comp. Novisad, Palata Srpska Zadužna banka d. d.

6857

Centralna Banka za trgovinu, obrt i industriju d. d.

Jelačičev trg 4. ZAGREB (vlastita palača)

Dionička glavica Din 80.000.000—

Brzjavi: CENTROBANKA

2694

TELEFON: Devizni odio; 3-07, 10-78, 13-33, noćna služba: 7-78. — MENJALNICA: 5-56, kućna centrala: 2-85, 7-13, 7-96, 11-94 i 12-23. PO-DRUŽNICA: Brod n/S., Djakovo, Ivanec, Karlovac, Klanjec, Krapina, Koprivnica, Maribor, Novi Sad, Požega, Ruma, Varaždin i Vel. Trgovište. — APLIRANI ZAVODI u svim većim trgovačkim središtima Jugoslavije. — IZRAVNE VEZE sa prvo-razrednim bankama u cijeloj Europi i Americi.

Stara M. FRANZL & SIN 1888

Ustanovljena 1888

Ljubljana, Prilaz 10. — Poštini predel 44.

M. KRISTOFIĆ - BUČAR, Ljubljana, Stari trg 9

Damska in otroška konfekcija — priporočila ravno doše

krasno: jope tudi za deklice, toaletne, oblačne in druge pletenice

bluze, jumperje, krila, oblačne in druge konfekcije

OTROŠKE OBLEKICE, PLAŠČKE velika izbira.

112-T

Klavirje

uglašuje in popravlja solidno in

točno ter gre tudi na deželo.

Ljubljana

Felix Povše

Tržaška c. 45

61 T

Najstarejša slovenska

plesarska in tatarska

delavnica

Ivan Brisco, Družnaka c. 19,

se priporoča. Izvršitev točna. cene

smerna. 1798

Obleka obdelala iz

gleda kakor nova

ako je kemično čiščena in po-

barvana v 88 T/1

I. komizal Zlatičev in barvarji

JOS. REICH tovarna

Poljski aspi 4.

Podružnica: Selenburgova 3

Teod. Korn, Ljubljana

Poljska c. 3.

Izpos. stebel, gumiranih in stebel

klap. instalacije vodovod.

Izpos. stebel. Izpos. in ključavnice

Izdelovanje posod iz pločevine za

firnež, darvo, lak in med vsake

velikosti kakor tudi posod (škatle)

za konzerve. 3245

Drva

trboveljski

premog

H. Petrič

Ljubljana

Gospodarska c. 8

Telefon 343

T. 57

Edino prave „Götsche“ čevlje

in vsake čevlje dobite le v

novo urejeni trgovini in delavnici

J. Brajer

Ljubljana

Turjaški trg (Breg) 1.

Istotam se izdelujejo vse vrste

čevljev po meri in vse vrste tržnih

čevljev. — Trgovni posrednik

Cene solidne! Posrednik točno!

40 elektro motorjev

najboljši fabrikat s 40 %

popustom! Vse električni

materijal globoko pod dnevnimi

cenami. **Elektro****Company, Ljubljana,**

Sv. Petra c. 23. 120-T

Kožuhovina vseh vrst

na izbiro pri

L. ROT, Ljubljana, Gradišče 7.

Strojnja, barvanja, izdelava kožuhovine. 74 T

Sanatorium Dr. R. Szegő

za odrasle i djece. — Abbazia (Italija).

Dietno liječenje za debijanje i krepiljenje. Prvorazredni zavod

za bolesne na srcu, na ovsnjenju žila. — Promjene (Stoff-

wechsel) za ženske i živčane bolesti. Djeca od 7 godina

primaju se i bez pratnje. 69 T

Najboljše

Najtrpežnejše

žepne baterije

Izdeluje in razpošilja

HYDRA D. D.

Izdelava za galvanične elemente

in elektrotehniko

Ljubljana

Miklošičeva 17

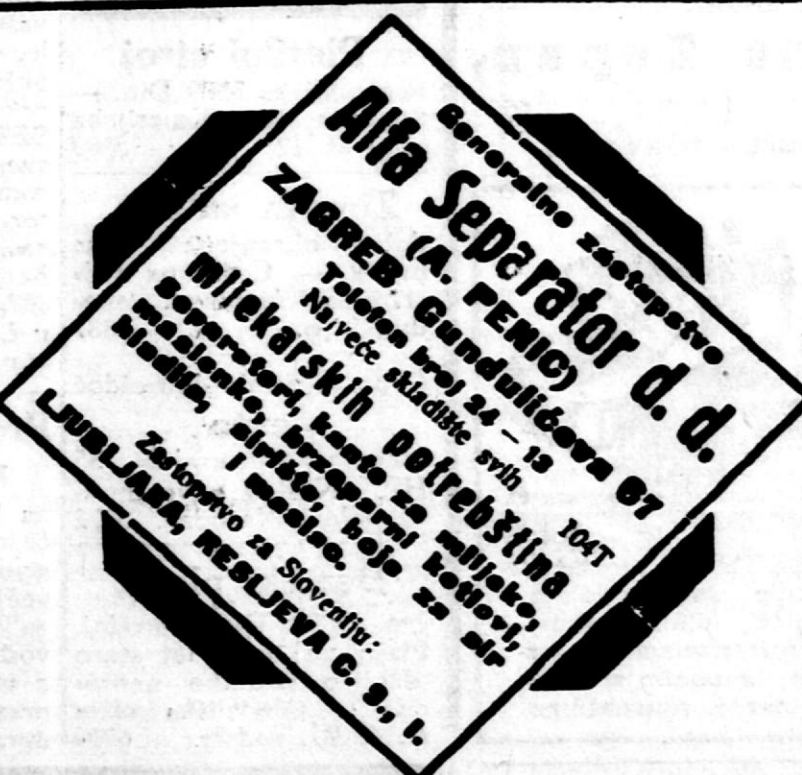
Telefon Ljubljana II/714.

Sve vrstešarafa, matica, nitove,
naročito šarafa za ši-
nje, Loschenschrauben

Izrađuje uz povoljne cijene

**Osiječka ljevaonica
željeza i tvornica
strojeva d. d. Osijek**

123 T

Alfa Separator d. d.

ZAGREB (A. PENJO)

Telefon broj 24-13

Navede skladu s 104 T

Mlečarskih potreština

separatori, kante za mlijeko,

mlečarske, sirovačke, mliječne,

i mliječne, kane za mlijeko,

i mliječne, kane za mlijeko,

i mliječne, kane za mlijeko,

i mliječne, kane za mlijeko,

i mliječne, kane za mlijeko,

i mliječne, kane za mlijeko,

i mliječne, kane za mlijeko,

Poskusite! Konkurenčne cene! Ne bo Vam žal!

Zaloga vseh

vrst sira,

konzervira-

nih rib,

čokolade,

čaja,

kikerjev,

vin v

steklenicah,

šampanja,

ruma

in

konjaka

Vse vrste mesnih izdelkov, kompotov, marmelad,

konzerviranega sočivja i. t. d.

na drobno in na debelo

nudi

trgovina na Vođnikovem trgu, tej nasproti sto-

ječi paviljon in paviljon na križišču Rimske

in Tržaške ceste.

Antonija Pibernik**Izdelki domače tovarne „Glo bus“ na Vrhniki!**

„Delta“, trgovina željeznim robom d. d. Zagreb,

Maršićeva ulica 8. — Skladišče: Cernomerec (lastna zgradba)

Telefon: 10-88, 16-17, 19-45. — Brzjavni naslov: Gradetta.

Priporoča: železniške in tramvajске potreštine za

državne, industrijske, poštne in cestne željeznice, železne in plo-

čevine, žice, cevi.

Reprezentant v Ljubljani: **A. LAMPRET, Krekov trg 10.****OMEGA**

To je ura za

vse življenje!

T. 115

Tovarna vijakov

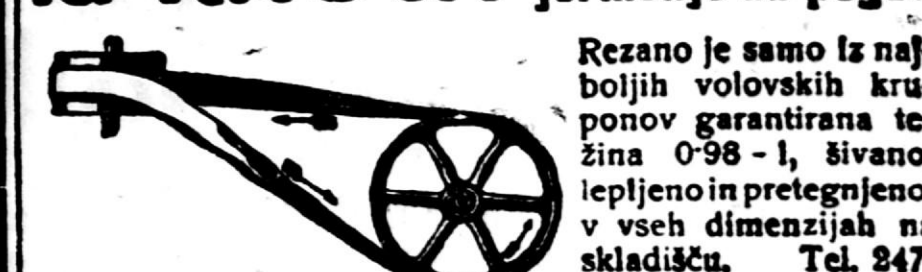
Splošne stavbene družbe

Maribor, Aleksandrova cesta 12.

Vijaki za les vsake vrste in vsake

velikosti, zakovice za pločevino iz žele-

za, bakra, medenine in aluminija.

la KNOCH jermenje za pogon

Rezano je samo iz naj-

boljih volovskih kru-

ponov garantirana te-

žina 0-98 - 1, sivano,

lepljeno in pretegnjeno,

v vseh dimenzijah na

skladišču. Tel. 247.

A. LAMPRET, LJUBLJANA, Krekov trg 10

Tovarniško skladišče: ZAGREB, Ilica 44

dvoršte (Hotel Royal) 100-T

Telefon 20-54

Najnovejše klobuke

iz volle, klobučevine, barvana kakor vse

potrebščine za modistinske priporoča

modni salon 14006

Stuchly-Maške

LJUBLJANA — Zidovska ulica št. 8.

Cene naindže. Dobro blago.

Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani

prodaja 75 T

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah

premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi

za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno pro-

vratni čelkaskovski in angleški koks za litarne in do-

mačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briketa

Naslov: Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 13/II.

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška pošta parobrodna linija — Generalno zastopstvo za kra-

jevino S. H. S. Zagreb, Trg. I. št. 17. 2655

Redoviti potniški promet:

Hamburg-Cherbourg-Southampton v**New York in Kanado****Cherbourg-Liverpool-Southampton v****Južno Ameriko.**

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo. —

Održava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.

Kabina tretjega razreda z dvema in štirimi posteljami.

Podzastopstva:

Beograd, Karagjorgjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Veliki Bečkerek, Kralja Aleksandra u. 4. — Bitoli, Bulevard Aleksandra 163.

Brzjavni naslov za gori navedena podzastopstva „Royalmail“.

Za Beono, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogoro:

Srpska Prometna banka u Sarajevu in Gracu.

Brzjavni naslov: „Prometna banka“.

Dopisovanje u vseh jezicima.

Zdravstvo.

Primarij dr. Fr. Minař:

Pomen ortopedije v modernem zdravstvu.

ORTOPEDIČNO ZDRAVLJENJE TUBERKULOZE.

Z ozirom na dejstvo, da je radikalno kirurško zdravljenje počasnih ali kroničnih tuberkuloznih obolenj sklepov in hrbtenice beležilo relativno majhen uspeh in se je stajalo pri večini operiranih celo poslabšalo, je pripadel velik kontingent kostne tuberkuloze ortopediji, ki je dosegla s počasnim in konservativnim zdravljenjem teh slučajev zelo dobre rezultate.

Vsed tega se mi zdi potrebno, da med drugimi posvetim en članek tudi temu poglavju ter informiram javnost o poteku in uspehu tega zdravljenja pri raznih tuberkuloznih obolenjih skeleta, ki spadajo v to vrsto, namreč:

1. Spondylitis — ali tuberkulozno obolenje posameznih hrbteničnih vretenec, ki je znano tudi pod imenom »grba« (gibbus, Buckel).

2. Coxitis — ali obolenje Molkovega sklepa.

3. Fungus raznih sklepov.

Da se more nuditi širši javnosti jasen pogled v to vrsto tuberkuloznih obolenj, in da se jo postavi na popolnoma modern vidik tega vprašanja, je potrebno podrobno proučiti vsako izmed navedenih bolezni z ozirom na najmodernejše zdravljenje. Kakor vsaka stvar napreduje, tako tudi zdravljenje in v prvi vrsti ravno zdravljenje tuberkuloze. V medicini ne odločuje starost, temveč napredek in zato so dancs nekatere stare, popularne medicinske knjige, kot n. pr. »Die Frau als Hausarzt«, brezpomembne, ker nudijo popolnoma zastarele metode zdravljenja, ki se pri današnji vedi ne morejo uporabljati. Jako dobro se je nekoč izrazil stari češki žurnalist in pesnik Karel Havliček Borovský, ko je rekel: »Če bi odločevala v življenju starost, bi moral biti jaz najmodernejši odrezek stoletnega drevesa!« To velja tudi o starih medicinskih knjigah na polju ortopedične tuberkuloze in ker starost in nekdanost ne moreta nikjer tekmovali z modernostjo, se moramo tudi tukaj ravnati po zadnji.

Spondylitis ali grba (gibbus) je dolgotrajno obolenje enega ali več vretenec v hrbtenici, kar je znano tudi pod imenom »Mal de Pott« po angleškem zdravniku Pottu, ki jo je prvi spoznal kot tuberkulozo hrbtenice. Ta bolezen se pojavlja med vsemi sloji in v vsaki starosti, ter ne prizanaša ne revnim in ne bogatim. Seveda je na razumljivo, da so odločilni faktorji v tem oziru slabe socialne razmere. Veliko vlogo igra pri tej bolezni tudi disproporcija, ali prirojeno nagnenje k tuberkulozi po starših, oziroma disponiranih članih obitelji ali sorodstva. Napada pa v svoji zahrbtnosti tudi dobro negovane in rejene otroke, pri katerih starši ne morejo niti misliti na kako tuberkulozo. Otroci v slabih razmerah in revščini pa so naravno stalni objekti napadov ter zavratne hudočelne.

V splošnem moramo kot glavne krivce in povzročitelje spondylitide vpoštevati sledeče okoliščine:

1. Rodbinska disproporcija;
2. vlažno, brezsolno stanovanje;
3. slaba prehrana;
4. slabo podnebje;
5. aklimatizacija, t. j.: osebe, ki so rojene v ugodnejšem podnebju, pridejo v megleno, vlažno kraje in se ne morejo tem novim razmeram privaditi ali aklimatizirati;
6. razne poškodbe koščenega aparata pri disponiranih osebah.

Začetek spondylitide je silno počasen in nejasen, kar je njena najslabša in najusodnejša lastnost. Otrok hira, nima slasti do jedi, ne more hoditi in če se ga premakne, joka, ne da bi znal povedati, kje ga boli. Starši navadno opazijo, da otrok težko hodi in si tolažijo za vzrok šihke nočice, ki ne morejo nositi teže telesa, ali pa obdolžujejo slabo vreme itd. Seč, ko otrok nenadoma popolnoma obledeli, se ga navadno prinese k zdravniku, ki v nemalo začudenje staršev konstatira grbo na hrbtenici in jim pojasni, da oslabele noge niso posledica kakega prehlajenja ali »gibta«, ampak da je to težka in dolgotrajna bolezen na hrbtenici, v obliki kakega tuberkuloznega vretenca. Ta svojstva ima »krinkanje« začetek spondylitide pri malih otrocih.

Popolnoma drugače pa se začena analogni bolezen pri rastočih ali starejših osebah, ki navadno pridejo še pravočasno k

zdravniku, ker jih do tega prisilijo bolečine. Grba se sedaj še ne pojavi, pač pa prizadete mučijo takozv. »neuragične bolečine« v hrbtu, oziroma med rebri. Te ga prisilijo, da se obrne do zdravnika za pojasnilo nerazumljivih znakov, ki so pa zdravniku na prvi pogled jasni.

Če pogleda čitalec v kako popularno knjigo o medicini, gotovo najde kako anatomsko sliko, ki predstavlja natančno zgradbo in obliko hrbtenice. Če se stvar pogleda od blizu, predstavlja vsako vretenec samo svojo anatomsko obliko, ki sestoji iz spodnjega dela, imenovanega »stelo vretenca«, ki nosi tudi dva stranska nastavka, na katere sta priraščeni rebri in zadnjega dela, ki ga zovemo »loke«. Vsako vretenec je enako drugemu kot oko očesu in vsi skupaj predstavljajo simetrični hrbtenični stolp, ki drži takorekto celo telo kvišku. Izjemo delata samo zgornji dve vretenici pri lobanji in pa spodaj takozv. križeva kost (Kreuzbein). Med posameznimi vretenici in rebri pa imajo izhod iz morza napeljeni žilci. Vsaka abnormalnost v tej razdelitvi, zlasti glede prostranosti lahko povzroči pritisk na kak živec in vsled tega se pojavijo bolečine, zvane »neuragične«.

To pa je ravno pri začnjenju se spondylitidi. Tuberkulozni proces se začena popolnoma tajno in brez znakov v telesu vretenca. Tekom več tednov se vsled uničujočega delovanja Kochovih bacilov spremeni koščena tkovina vretenčevega telesa v gnoj in ta pritiska na izhajajoče živce ter povzroča bolečine. Ta pojav je najčistejša edina, ki vede bolnika k zdravniku, kateri more pravočasno dognati začnjenju se bolezen. Kakšna pomena je za bolnika, če pravočasno zve za bolezen, je nepopisno. Seveda je strašno, skoro obupno zanj spoznanje, kako težko bolezen ima in kako dolgotrajno zdravljenje ga čaka, a vendar je lahko še srečen vsak, ki je imel priliko informirati se pravočasno o bistvu bolezni. Mnogo takih nesrečnikov pa je še tako brezmišelnih, da ne verujejo zdravnikovi diagnozi, ampak nasedejo bedastim nasvetom raznih mazačev in padarjev, ki jim preganjajo ta trdovratni »revmatizem« z raznimi »rožami«, »fluidi« in drugimi »čudotvornimi« zdravilnimi sredstvi ter s tem dajejo bolezni časa, da se razvija dalje in dalje. Kaj zagrešijo taki nesposabneži — da ne rečem več — ker se nočejo podvreči takojšnjemu pravilnemu zdravljenju — ne morejo niti od daleč presoditi. Zamenjane bolezen gre kljub vsem »čudotvornim mazilom« vedno dalje, prime se sosednih vretenec in razjeda kostno tkovino, vsled česar se začne ponovno simetrični hrbtenični stolp kriviti. Gnoj ne more iztekati in se nabira poleg hrbtenice v celih gnojnih meščinah, kar silno slabo vpliva na organizem; bolnik ima redno vročino od 37 do 38°, trpi vsled bolečin, nima nikakega teka, kar vse povzroča takozv. toksini, to so strupi, ki jih izločajo tuberkulozni bacili.

To traja dva do tri mesece ali tudi več. Količina gnoja je vedno večja in išče poti na zunaj ali pa v hrbtenični kanal, oziroma leze poleg hrbteničnih mišic v medenico in se pokaže ali v dimljah ali na trebušni steni ali poleg hrbtenice kot »shrela« ali abscess. Medicinsko se zovejo ti abscessi — »mrzli abscessi«, da se razlikujejo od drugih, ki imajo druge vzroke in tudi popolnoma drug pomen.

Če se pojavi tak abscess zraven hrbtenice ali v dimljah, je za bolnika še precej ugodno, ker lahko hodi in se drži pokonci. V tem času se pokaže gibbus ali grba, ker je pritisk gnoja ponchal in razjedeni vretenec zlezejo skupaj ter povzročajo grbo. Naravnost fatalno pa je za bolnika, če se predere abscess v hrbtenični kanal. Posledice tega so nepregledne in strašne za prizadete, ker mu odtrpejo spodnje okončine in mišice sečnega mehurja, iz česar sledi zapiranje vode. To pa bolezen brezdvomno izvanredno komplicira.

Jasno je torej, da se bo pameten človek brez odlašanja podvrnil pravilnemu in temeljitemu zdravljenju, ki je mogoče le z ortopedijo. Spondylitido se zdravi najbolje s fiksiranjem hrbtenice v mavčevi obvezi, da se bolni vretenec popolnoma razbremeni. V ta namen se napravi Calotov steznik, ki se opira na robove črevesne kosti in

v obeh pazduhah. V slučaju, da je bolno kako višje vretenec, n. pr. v lumbu, je treba napraviti mavčev ovratnik, oziroma kombinirati steznik in ovratnik v eno samo opornostno obvezo.

V slučaju, da se je že pojavil kak abscess, ni priporočljivo ga prerezati, ampak je bolje, da se gnoj z debelo iglo izsrka (punkтира) iz njega, a v votlino se vbrizga kake zdravilne tekočine, n. pr. raztopino jodoforma v glicerinu, razne chlorove raztopine itd.

Hrbtenica mora ostati fiksirana v mavcu dva do tri mesece, nato pa se revidira. Navadno ne zadostuje ena sama obveza in je treba fiksirati dotični del hrbtenice za nove tri mesece. Prigodi se celo, da je bolezen tako trdovratna, da se mora zdravljenje nadaljevati eno ali dve leti; najdejo se celo slučajji, ki zahtevajo triletno zdravljenje.

Ko se je stanje nekoliko zboljšalo in so bolečine ponchale, lahko nadomestimo mavčev steznik z usnjanim, ki ima to prednost, da se ponoči lahko odvzame in se bolnik lahko masira, kopelje in elektrizira, kar je z ozirom na atrofirane mišice neobhodno potrebno. Vendar pa se mora zdravljenje vršiti vsaj pol leta z mavčev obvezo, ker se edino s to da temeljito zdraviti in obenem preprečiti grbo, ki je brezdvomno zelo neprijetna in neestetična napaka. Neobhodno je tudi potrebno, da se bolnik zdravi tudi notranje, a to je zadeva zdravnika. Le pri težkih slučajjih so izjemne metode v zdravljenju, toda te je nepotrebno opisovati v tem popularnem članku.

Kar se tiče statistike, je treba podčrtati sledeče:

Spondylitis se pojavlja najpogosteje pri moškem spolu, in sicer največ med 2—5 letom, potem med 16.—20. in končno med 31.—50. etom. Pri deklicah pa se pojavlja v dobi puberteti med 11. in 15. letom in pozneje med 20. in 30. letom, zlasti v času nosečnosti.

Drugi veliki kontingent ortopedične tuberkuloze zavzemajo kronična tuberkulozna vnetja raznih sklepov, ki ne prizanašajo nobenemu udu, a predvsem rada napadajo kolke in kolenski sklep v obliki takozvanih koksitid in fungusov (goba). Ta oblika tuberkuloznega obolenja je tako razširjena, da obsega najmanj 6 do 10 % vsega kirurškega materialja. Iz zadnje statistike splošne bolnice v Ljubljani je razvidno, da ta bolezen tudi Slovencem ne prizanaša, ker je bilo med 5000 bolniki na kirurškem oddelku 332 takih, ki so imeli sklepno tuberkulozo, kar znači 6 %.

Tuberkulozno obolenje kolka in kolena je zlasti pri otrocih v tako ozki vzročni zvezi in z razven simptomatiko tako podobno, da ni mogoče ne prve, ne druge bolezni popisati ločeno. Začetek je zelo počasen in nejasen, ker otrok in tudi odrasli čuti gotove bolečine v kolenu, oziroma kolku, pa jih ne zna pojasniti. Tudi šepati začne dotičnik vsled bolečin v kolku, katere pa redno spremljajo tudi bolečine v kolenu, ki je pravzaprav še popolnoma zdravo. Te bolečine, ki so glavni znak koksitide, imenujemo »vžarajoče bolečine«. Seveda te vedno naraščajo, vsled česar se otrok boji prehati vneti kolik in obrača nogo na notri, da si s tem poišče lego, v kateri je sklep najmanj občutljiv. Umevno je sicer, da na podlagi začasnih pojavov vsakdo smatra bolezen za navadni revmatizem v sklepu, toda lahko se reče, da je tako obolenje kolka pri otrocih zelo redko in če bolečine ne ponehajo tekom štirih tednov, je treba misliti na tuberkulozno koksitido.

Uspeh zdravljenja je odvisen največ od pravočasnega začetka. Proces tega pa je isti kot sploh pri vseh tovrstnih boleznih, nam-

reč, takojšnja razbremenitev bolnega sklepa in držanje okončine v normalni legi s pomočjo mavčevih hlač. Mavčeva obveza se v svrhu kontrole bolezni menja na vsake dva do tri mesece. Bolezen sama pa traja do pet do šest mesecev. Tekom te, sicer dolge dobe, se bolezen vendar ustavi, vnetje poncha in razjede površina sklepa, oziroma glavice zopet zaraste, pri čemur navadno ne stane sklep za vedno trd in okončina kolikor toliko krajša. Le v izjemnih slučajih, kjer se je bolezen vsled pravočasnega zdravljenja že v prvem začetku zadušila, doseže sklep nekdanjo gibčnost, a to je zelo redko.

Koksitis je bolezen male dece in razvijajoče se, slabokrvne in nezadostno hranjene mladine, ki živi v slabih socialnih razmerah. Roko v roki z njo pa hodi nekronična bolezen kolena, ki je najmanj štirikrat tako pogosta kot prejšnja. Njen začetek je popolnoma podoben revmatičnemu procesu v sklepih in pokaže svoj tuberkulozni značaj komaj v svojem poznejšem poteku. Često pride k zdravniku bolnik in toži o že večtedenskem revmatizmu v kakem poedinem sklepu, ki je ves zatečen, vroč in napolnjen s tekočino. Brezdvomno moramo tu sklepati o tuberkuloznem vnetju in če punktiramo tekočino iz obolenega sklepa, vidimo, da je rumenkaste barve kakor muskatovo vino, a včasih tudi nekoliko krvava.

V mnogih slučajih je vnetja poleg sklepa tudi obdajajoča ga tkovina. Zanimivo je pogledati, kako je tak sklep razjeden ter tkovina zatekla in trda, vsled česar ima bolezen tudi karakteristično ime »fungus« (goba). Kot posledica tega se začne noga kriviti, mišice se krčijo in atrofirajo, koleno, oziroma dotični sklep pa je silno boleč, kar onemogočuje vsako gibanje in hojo.

Kakor pri prejšnji bolezni, ima tudi tukaj največji uspeh takojšnja zdravniška pomoč. Zdravljenje obstoji v tem, da se izsrka (punkтира) voda iz kolena in na njeno mesto vbrizga raztopina jodoforma v glicerinu, ali raztopina bakrenega sulfata. Seveda se mora okončina tudi fiksirati v mavčevi obvezi, iz katere se izreže nad bolnim mestom luknja. Skozi to se potem vrši zdravljenje z raznimi modernimi pripomočki, kot mazanje z jodovimi preparati, obsevanje z »X« žarki in ultravijolnimi žarki na višinskem in naravnim solncem. Če je potrebna punkcija vode, se menja obveza vsak mesec, sicer pa vsaka dva meseca.

Normalno tako zdravljenje traja v povprečju 3—5 mesecev, a v vlažnem pomladanskem in jesenskem vremenu, zlasti v deželah z mokrim in meglenim podnebjem tudi 10—12 mesecev. S tem se bolezen zdravi, toda dotični sklep ostane deloma ali tudi popolnoma trd. Končno pa je že to zelo velik uspeh, da se bolezen v relativno tako kratki dobi tako temeljito pozdravi, medtem ko ima ista bolezen v drugih organih, zlasti v pljučih, mnogo slabše in počasnejše uspehe. Upam, da bom v prihodnjem članku imel priliko natančneje razmotrivati in oceniti zdravljenje ravno te vrste sklepne tuberkuloze.

Z nekoliko besedami hočem opozoriti javnost tudi na neko slično obolenje v kolku, ki je tuberkulozni koksitis zelo podobno, vendar pa ima povsem drug potek in se pozdravi do popolne normalne gibčnosti sklepa. Je to doslej zelo malo znana bolezen »osteocondritis deformans coxae juvenilis«, ki je bila popisana od treh zdravnikov, katerih ime nosi, namreč: »Legg — Calvé — Perthesova bolezen«. Bila je zanimiv predmet vseh zadnjih kirurških in ortopedičnih kongresov; konstatirani pa sem jo mogel tudi jaz v desetih slučajih med kirurškim materialom lanskega leta. Pojavlja se navadno pri otrocih okrog desetega leta; je popolnoma brez bolečin, da otrok lahko ska-

če, teka in stoji na bolni nogi ter ne čuti in ne vidi drugega znaka kot šepanje.

Vzrok te bolezni je popolnoma drug kot pri tuberkuloznem vnetju, ker se gre samo za motenje rasti pod hrustancem stegenične glavice, pri čemur dobi glavica mesto normalne geometrične polkrogle, ploščato obliko, kakor kak kolač. Bolezen traja približno 2—3 leta in se zazdravi tako temeljito da deluje sklep popolnoma normalno.

Tako sem torej dovolj opisal te težke bolezni, seveda kolikor je mogoče v teh kratkih člankih! Vsaka od njih že sama kriči po takojšnjem, pravočasnem zdravljenju in dolžnost prizadetega je, da brez odlašanja sledi tej upravičeni zahtevi, gre k zdravniku in se tudi brezpozorno podvže njegovim odredbam. Te usodne bolezni niso zobobol, ki vsled prevročega zajtrka nastane, pri preobitem gizenju kosila doseže svoj višek in zvečer v postelji zopet mine, — ampak bolezni, ki že pri takoj začetem zdravljenju zahtevajo mesece in mesece — a zastarani in ukoreninjeni slučajji so brez primerno težji in dolgotrajnejši. Tu ni pomoči v »zagovarjanju«, »hokus-pokusih« in padarskih rožah, kadilih in mazilih, ampak edino le v globoko namišljeni in preštudirani moderni ortopediji. Kdor ne sledi tej, si sam z lastno roko uničuje življenje.

Ze prej sem omenil, da megleno in vlažno podnebje ovira zdravljenje opisanih bolezni in da je obligatno zdravljenje s mavčevimi obvezami nujno potrebno pri koksitu na pomoč tudi z drugimi pripomočki. »Illum desiderium« ostanejo za naše kraje naprave, ki jih imajo v ta namen bogata Amerika in Anglija ter dobro opremljena Francija in Italija. Te države razpoložajo z nekaterimi morskimi stacijami za zdravljenje tovrstnih tuberkuloznih bolezni, ki so opremljene z vsemi modernimi sredstvi, tako da lahko zdravilo na tisoče tuberkuloznih otrok ne samo poleti, ampak tudi pozimi. Ob svojem obisku v Franciji sem imel priliko ogledati si veliki morskí sanatorij Barck pri Calaisu pod vodstvom znanega prof. Calota. Ogromno pešeno nabrežje je polno tuberkuloznih otrok, ki ležijo na posebnih klobeh, oziroma iz mavca konstruiranih posteljah ter uživajo ves dan blagodejni morskí zrak. Tudi ob slabem včemeru ne zapuščajo ti naši bolniki morske obali, ampak se vataleajo pod šotore in napol pokrijejo, na morje odpre verande. Oni, ki se ne morejo sami gibati, se vozijo na malih, s konji vpreženih vozčkih, katere vodijo rekonvalescenti sami. Drugi od teh vozijo tudi na dvokolnicah svoje manj srečne tovariše v morskó konjeli. Ta sanatorij ima na razpolago tudi mobilne sanatorije na ladijah, ki vozijo tuberkulozne otroke na morje, kjer ostanejo po več ur na slanim, morskem zraku.

Da je morje, slani zrak in morskí pesek, ki vsebuje mnogo chloratov, izvrsten pripomoček za zdravljenje tuberkuloze je nedvomno. Kako pa bi ne ozdravel tak tuberkulozni otrok, ki ima poleg vseh naravnih danih prirode in morja — tudi izvrstno hranilo in ki ima zagotoveno bivanje v takem morskem raju za eno, dve ali celo tri leta? Tudi najtežja bolezen se mora proti črti vrsti svojih najljubših sovražnikov umakati in v tem položaju je res lahek in tudi uspešen boj proti tuberkulozi!

A pri nas? Škoda je besed o tej stvari, ker vse to ostane za nas le krasna pravljica o »zazaranem gradu« in medenih rekah v Koromandiji! Tuberkulozo naših otrok pa si bomo, kot doslej, lahko, zdravili na vse večne čase s prozaičnim ribjim oljem, blagodišeč in tečno ljubljansko meglo ter doživnim podnebjem naših dežel! Uspeh je zagotovljen v bergljah, a za kašelj imamo »aspirine!« Čemu torej drage in neumne novotarije, ko je toliko prostora — za lunó?

Bujni, svilasti lasje,

po rednem umivanju glave s

„Elida“ Shampooom!

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“.

Drugi dan je Tarzan obiskal opico. Svojemu sinu, dasi ga je ihteče prosil, tega ni dovolil. Pri obisku se je Tarzan sestel tudi s stariim lastnikom opice, ki je imel sicer ves obraz razguban in v brazde razjeden, vendar pa v njem ni mogel spoznati svojega neizprosneza sovražnika in pomočnika Rokova, Pavloviča. Na prošnjo opice je Tarzan starcu predlagal, da mu opico proda. Toda Pavlovič je to ponudbo z vso odločnostjo odklonil in ni hotel o tem slišati niti besede.

Doma je Jack nestrpno in drhteče čakal, da izve podrobnosti obiska pri Akutu. Predlagal je očetu, da opico odkupi in jo vzame na dom. Lady Greystoke se je zdržnila pri tej zamisli, toda si je trdovratno vztrajal. Tarzan je pojasnjeval, da je že imel namen opico odkupiti in jo odpustiti v njeno rodno džunglo; mati je v to že privolila. Jack je pričel roditelje nadlegovati s prošnjo, da bi smel iti opico obiskat. Toda tudi to mu je bilo odločno odklonjeno. Prebrisani Jack pa si je znal pomagati. Preskrbel si je iz očetove listnice naslov, katerega mu je dal Akutu kotilec. Čez dva dni se je izmuzal od doma — vkljub strogemu nadzoru novega učitelja — in je po dolgem iskanju

in blodenju v zapuščenem londonskem predmestju končno našel stanovanje Akutovega dreserja. Stari dreser je sedel v tesnem in zadušnem stanovanju.

Stari možakar mu je sam odprl vrata in ko je zaznal, da je Jack prišel obiskat Ajaksa, ga je odpeljal v malo sobico, v kateri je bival Ajaks, Pavlovič je bil pred desetimi leti izbirčen in je ljubil snaznost in čistost. Toda deset let poniževalnega in ogabnega življenja med afriškimi ludožrci je izbrisalo zadnji sled teh prejšnjih lastnosti. Roke je imel zamazane, lasje razmršene, obleka je nosila madež pri madežu, obraz neumit in pokrit z debelo nesnago. Njegova soba je bila podobna smetišču najrazličnejših cunj in odpadkov. Ko je deček vstopil v sobo, je opica skrenó čepela na postelji, pokriti z razcefrano in zamazano odejo. Ko je opazila gosta, je urno skočila s postelje in po vseh štirih poskakovala proti njemu. Stari mož, ki Jacka ni spoznal, se je prestrašil in opici, v mnenju, da ima zlobne namene, zaskočil pot in ji pokazal nazaj na posteljo.

»O, saj mi ne bo ničesar storila,« je vzkliknil deček. »Mi smo si že prijatelji, ona in moj oče pa sta si to že zdavna. Spoznala sta se daleč odotd, v Ajaksovi domovini. Morda ste že kaj slišali o mojem očetu. Moj oče je lord Greystoke. Razume se, da ne ve, da sem na obisku pri njegovem prijatelju. Mati mi je to strogo prepovedala, toda jaz sem ga hotel videti in rad vam pla-

čam, da mi dovolite, da sem prihajam pogosteje in se z njim poigravam.«

Pri tem ugotavljanju dečkove istovetnosti je šinilo svetlo iz Pavlovičevih oči. Od trenutka, ko je po dolgem času izza kulis v gledališču zopet ugledal Tarzana, se je v njegovih otopenih in lenih možganih porodil načrt, da se nad Tarzanom maščuje. Slabi in zločinski ljudje imajo v sebi značilno potezo, da za svoje trpljenje in muke krivijo druge ljudi, mesto lastno slabost in pokvarjenost. Tako je bilo tudi z Aleksom Pavlovičem. Polagoma se je uživil v podrobnosti boja, ki sta ga vodila on in Rokov s Tarzanom, katerega sta hotela oropati in umoriti. Ko se to ni posrečilo, je živel v prepričanju, da je vsemu njegovemu strašnemu življenju med afriškimi ludožrci kriv edinole lord Greystoke.

Od začetka se mu načrt ni hotel razplesti. Maščevanje je hotel izvršiti posredno na sinu, ne da bi sam prišel v življenjsko nevarnost. Čutil je, da bi Tarzana z maščevanjem na sinu najobčutnejše in najbolešneje zadel. Odločil se je, da si osvoji najprej popolno sinovo zaupanje, ki bi je v ugodnem trenutku izkoristil. Pritril je, da pozna očetovo preteklost. Sin mu je pripovedoval, da mu je oče življenje v džungli šele pred kratkim opisoval, dolgo let o tem ni ničesar vedel. Oče in sploh starši, da so mu branili obiskovati celo zoologični vrt. Da se je moral poslužiti nasilja nad

svojim učiteljem, ako je hotel priti v gledališče in videti Ajaksa. Vse to pripovedovanje je v Pavloviču utrdilo prepričanje, da imajo Jackovi starši največjo in najresnejšo bojazen, da bi v sinu ne vzplamtel in dozorela misel živeti življenje v džungli, kakor ga je živel njegov oče.

Pavlovič se je dečku prilizoval in ga vzpodbujal, naj ga le pogosto obiskuje. Pri vsakem obisku mu je pripovedoval neizmerno zanimive dogodivljaje iz prostega, romantičnega življenja sredi med divjimi plemeni v Afriki. Saj je Pavlovič to življenje temeljito poznal.

Pogosto ga je puščal z Ajakso samega v upanju, da ga opica v trenutku napada, katerim so podvrženi zlasti samci, pograbi in raztrga. Toda na svoje žalostno začudenje je ugotavljal, da opica in deček živita v najlepši slogi in razumevanju in da se je deček tudi že privadil marsikateremu zvoku iz primitivnega opičinega jezika.

V tem obdobju je tudi Tarzan sam večkrat obiskal Pavloviča. Zdelo se je, da ima odločen namen za vsako ceno odkupiti Ajaksa. Izdal je Pavloviču, da ga k temu sili ne le želja, vrniti Ajaksu svobodo in ga vrniti rodni džungli, ampak tudi bojazen njegove žene, da bi njen sin ne znal za bivališče Ajaksa in njegovega lastnika ter da bi ga pod vplivom opice ne pograbilo hrepenenje oditi v Afriko in tam živeti tako, kakor je, nekdan življenja njegov oče.

To in ono.

Selitev ptic.

Znamo že, da se selitve ptic izjemno zgodijo. Mnogo selitev se izide pri nas, in to na različne načine. Pa kaj bi tudi počeli pri nas? Znamo, da im primarnike hrane in bi gotovo pogosto, če bi se se preselile v toplejše kraje, kjer se poznajo sime in sraga. Ko na prebije ludo zimo se povrnuje, svede pri nas in kar je drobnih vrst, nam tudi mnogo koristilo z uničevanjem škodljivih žuželk. Zanimivo je, kako zna mati sarava vsako bitje prirodi in mu dati potrebna sredstva za obstanek in za borbo proti vsem silam, bodisi naravnim, kakor nevarje, viharji, lakota, zima itd. ali pa proti močnejšim bitjem.

Ptice selitve delimo v dve skupini in sicer v take, ki nas zapuščajo redno vsako leto in pa v one, ki prilete k nam le v hudih zimah. Prve se hranijo z žuželkami, druge pa po večini z rastlinsko hrano (seme rastlin, drevesni plovci itd.). Najbolj znane selitve so pri nas lastavice in kukavice. Poleg teh pa imamo še nebroj drugih. Zanimivo je, da imajo te ptice v svoji potniški opremljeni tudi priložnostno hrano, ki jo dobijo na poti. Tako imajo lastavice v svoji opremljeni tudi priložnostno hrano, ki jo dobijo na poti. Tako imajo lastavice v svoji opremljeni tudi priložnostno hrano, ki jo dobijo na poti.

To je selitev večjih ptic, ki se selijo tesni s severa na jug ali pa nasprotno. Ako opazijo luč, se ji približajo in večkrat im svetlobo zmede pot, tako da dolgo krožijo nad razsvetljenimi mesti. V jati večjih ptic selitve so zbrane različne ptice, po največ razne vrste divjih rac, ki gnezdi na severu. Lovci pazorno pazijo na selitve, kajti le po en dan je dana prilika, da odstrele nekaj selitve, ki brez dan kaj rade poživajo tudi pri nas. Posebno ljubljanski barje je večkrat poživljeno selitve. Največjo pozornost pa posvečajo lovci selitvi ključavčev. Prvi ključavci se navadno pojavijo pri nas začetkom oktobra, glavna selitev je pa od 24. do konca omenjenega meseca. Letos je bila glavna selitev precej zgodnja; 18. — 22. oktobra je bilo pri nas največ goštev. Angleži, najbolj navdušeni lovski športniki, vsako leto na ladjah zasledujejo selitve ključavčev. Približno vedo, kje se ustavljajo selitve in jim dolgo sledijo od otoka do otoka, od ene pokrajine do druge. Selitve ptic se ne vrši vedno po istem potu; večkrat smerijo pri nas svojo pot po Savski, drugič pa gre glavna selitev po Dravski ali tudi po Soški dolini. Selitve spremljajo navadno razne ujede. Ne frče z njimi, pač pa polagoma poletavajo od kraja do kraja in posedajo, kjer pričakujejo, da bodo poživale selitve. Tu jim seve ni težko loviti plen. Prijatelji opazovalci narave imajo posebno pri jesenski selitvi najlepšo priliko za opazovanje.

Da se pa more polet in selitev še točneje opazovati in spoznavati tajnosti narave, so se združili naravoslovci in sklenili znanomavati ptice. Razne ornitološke p-taje različnih kulturnih držav so se pričele baviti s takozvanim obročanjem ptic. Mladi ptici, ki so vzame iz gnezda, ali tu di dorasli ptici, ako je nepoškodovana se pripne na nogi poseben obroček s številko. Tako obročki so različne kakovosti v rabi je pet različnih obročkov, ki se dobe pri polnoškem zavodu kjer se stekajo tudi poročila o vseh pticah, ki so jih obročili in tudi pošiljajo na pticah najdeni obročki. Največji uspeh se se doseže z obročanjem onih ptic, ki jih lovci najbolj zasledujejo. Tako na pr. ključavci, divjih rac, vran in raznih ujed. Pa tudi manjše ptčke, kakor slavčice pence. Te se zaznamuje z manjšimi obročki. Ornitološke obročevalnice še precej dolgo obstojajo in dosegle smo že prav povolj-

ne in zanimive uspehe pri nas v Sloveniji. Pred svetov. vojno l. 1913 so obročili z obročki, izdani od ornitološke post. v Solnogradu. 368 ptic pripadajočih 61 različ. vrstam. Od te obročene so vsled malomarnosti lovcev prešli dva obročka, in sicer enega krehelca, to je divjo raco manjše vrste, in eno črno vranco. Prvega je nataknil obroček kot mladica 5. julija 1913. došel poslanec grof Menadorff v Hotelu na Češkem. Ustrelil ga je 22. oktobra 1913. iz. Welter 5 km od mesta, kjer je bil izpuščen. Vsled njegovega kratkega življenja svede ne moremo govoriti o kakem posebnem uspehu. Dognali so pa vsaj to, da se drže mladi krehelci dolgo v bližini gnezda. Tudi črna vranca je prehitro došla smrt. Zasledovana je bila 15. maja 1913. v Solnogradu, 8. avgusta pa je jo v bližini Solnograda ustrelil neki Olsar.

Med vojno svede ni bilo časa za taka opazovanja, pač pa so pričeli zadnje leta sopo ornitološka opazovanja in tudi obročanje. Dokaj zanimivejši kot navedena sta čaja bo letošnj. Koslerjev lovec je na Ljubljanskem barju ustrelil 6. oktobra lepega rjavega luna; to je precej velika ujeta, ki je nosila na nogi obroček solnogradske ornitološke postaje. Obroček je poslal naš slovenski ornitolog, finančni nadzornik dr. Plošček v Solnograd in bomo, ko prejme odgovor poročali o tem tudi v našem listu. Pri tej priliki opozarjamo lovce in tudi ostale ljubitelje narave, naj biogovito v interesu splošnega opazovanja obrniti glede poljanil o obročanju ali pa v slučaju če bi doznali kje za kak obroček, snet s ptičje noge, na SLD ali pa na dr. Ploščka.

Poleg omenjene velike selitve pa imamo še drugo selitev. Pri prvi se preselijo ptice navadno daleč čez morje; mnogi naših ptic prezimi v južni Italiji, v Grški, mnogo v Egiptu, razne vrste pa polete celo v notranjost Afrike. Pri mali selitvi se preselijo nekatere ptice k nam iz severa, in sicer le v posebno hudih zimah. Med te spada severni kalin, severni krivokljun, severni lešnikar in po lepoti perja znani pegam. ki nas je v zadnjih letih obiskal precej pogosto.

Olajšanje gospodinjstva.

Po ogromnem gospodarskem prevratu, ki je nastal v zadnjem stoletju, se je znatno razširil tudi obseg gospodinskih dolžnosti. Mnoga srednja gospodinjstva so bila prisiljena odpuštili iz službe pomožne sile, ker so kuharice, služkinje in sobarice danes večinoma predragi sport. Ta okolnost je imela za posledico, da si pomagajo v onih državah, ki so vedno prednjačile v splošnem napredku, pri gospodinjstvu z mnogimi izumi, ki domača opravila znatno olajšajo in poenostavijo. Treba pa je priznati, da se uveljavljajo v tem oziru samo načrti, ki so obstojali že prej, kakor nam dokazuje na pr. Julij Bernhard v Rohr, ki je že v XVII. stol. zahteval, naj pomaga gospodinjstvom v kuhinji fizika, naj se tehnika zavzame za zgradbo modernih kuhinj, mehanika pa za praktično konstrukcijo pomožnih aparatov za kuho.

Če naj bo stanovanje urejeno tako, da odgovarja sedanjim socialnim in higijskim zahtevam, mora imeti tudi temu primerno kuhinjo. V predstobi in kuhinji sami morajo biti omare tako postavljene, da bi bilo v predstobi dovolj prostora, v kuhinji pa za gospodinjstvo dovolj časa, da si ni treba skakati po vseh kotlih in iskati različnih pripomočkov za kuho. V modernih kuhinjah ni več zastarele navade, ko je gospodinja obvelala del svoje posode po stenah in policah. V novih hišah je navadno pred kuhinjo balkon, kar je zelo praktično, ker ima gospodinja primeren prostor, da lahko čisti posodo, pere kuhinjsko perilo in opravlja druge posle, ki iz zdravstvenih in praktičnih ozirov ne spadajo v kuhinjo ali predstobo.

V drugih državah imajo že marsikaj novega kar pomaga gospodinjstvom pri njihovem napornem delu in kar bi lahko z uspehom posnemali tudi mi. V Ameriki, Švici in drugih državah gospodinjstvom ni treba opravljanja težkega posla, kakor pranja perila, iztepanja preprog in obleke, čiščenja parketov itd. Za vsa ta dela so na razpolago delavke, ki jih pošilja v ta namen ustanovljeni zavod za minimalno odškodnino po hišah. Vsa težja opravila se vrše s pomočjo modernih naprav, tako da človeški trud skoraj ne pride v poštev. V mnogih večjih mestih imajo moderne hišalnice, ki razmeroma zelo poceni odvajajo gospodinjstvom glavno skrb — čiščenje in popraviljanje starega perila. To je zlasti praktično za one gospodinjke, ki imajo veliko gospodinjstvo ali pa ki so stier zaposlene izven doma. Če je gospodinja tako srečna, da nima opraviti niti s prvo, niti s drugo možnostjo, lahko ta čas očisti sebi ali otrokom kaj novega, mesto da bi se ukvarjala s starim perilom ali obliko.

Imajo veliko gospodinjstvo ali pa ki so stier zaposlene izven doma. Če je gospodinja tako srečna, da nima opraviti niti s prvo, niti s drugo možnostjo, lahko ta čas očisti sebi ali otrokom kaj novega, mesto da bi se ukvarjala s starim perilom ali obliko.

Pa tudi pri nas se je v gospodinjstvu že marsikaj spremenilo. Včasih so se sedle mamice in hčerke na cele dneve in večere nad šivanjem, klekanjem, vezanjem in drugo tako ropotijo. Kvarile so si oči, zamarjale druga važnejša opravila in si niso privošile niti časa za čitanje. Sobe, redko kuhinje, kjer so čepale, so bile podnevi temne, ker je bilo na oknih vse polno rož, na stenah pa slik in preprog. Dandanes je kuhinja, zlasti če služi še za kakšno drugo delo poleg kuhe, svetla, s lahimi sastori in čim manj ropotije na oknu. Najbolj praktična je, če je kuhinja pobarvana s olnatno barvo. V taki kuhinji je prijetno sedeti. Biti pa mora sveda čista in opremljena z majhnimi stolički in mizico. Po nekod so zelo razširjeni stolički ali prtičke, pritrjene h kredenci ali mizi, tako da se lahko po potrebi zlože. Taki stolički zavzemajo zelo malo prostora. Čimboli se gospodinja izogiba neracionalnega dela in potrate časa, tem večjo možnost ima, da vodi gospodinjstvo dobro in smoteno.

Izbera Miklavževih daril!

Kravate samovence, vratnike, gumbje za manšete, naramnice, fino perilo za gospode, robce, čepice za otroke. Vse priznajo najmoderneje in kar je glavno, najcenejše nudi vedno le tridke.

Drago Schwab, Ljubljana.

Fellah in barbari.

(Sudanska pravljica.)

Fellah je imel osla, kravo in dve meri zemlje. Kravo je molzel in obdeloval z njeno pomočjo zemljo, z oslom je spravljaj svoje pridelke na bližnji trg. In zgodilo se je, da mu je krava zbolela. Fellah je začel moliti, da bi ozdravela. Ali krava ni hotela ozdraviti, bilo ji je čedalje slabše. Fellah je molil še z večjo vnemo in iskrenostjo. Slednjič je videl, da mu molitev nič ne pomaga in da bo krava poginila. Goreče je prošil Boga: »Bože! Krava je moje bogastvo, moje veselje. Če me hočeš potolažiti vzemi mi osla in kravo mi pustite!«

Bog ni hotel usluhati Fellahove molitve in krava je poginila. »Ni močnega, si je mislil Fellah, »da Bog ni sluhal moje molitve. Ni močnega, da bi me ne usluhal, če je čul mojo prošnjo. Saj ne zaslužim tako težkega udarca. Bog se je zmotil. In Fellah je šel iskati ljudi, da bi mu pomagali vleči kravo v Nil. V vasi je zagledal barbare, kako so gredli mejo.

»Barbari, barbari! Pojdite z menoj! Poginil mi je osel, pomagajte mi ga vleči v Nil!« In barbari so šli z njim. Pogledali so in videli ležati mrtvo kravo. Pa so mu rekli: »Saj to ni osel, to je krava! Vidimo, dragi Fellah, da nas hočeš potegniti za nos in plačati nam mesto za kravo samo za osla. Nočemo je vleči v Nil!« In barbari so odšli.

Tedaj je Fellah dvignil roke k nebu in zaklical na ves glas: »O Allah! Bedasti barbari! Znaljo razločevati osla od krave, ti pa tega nisi znali!«

Junaški čin žene.

V kraju San Bernardino v Kaliforniji se je dogodila dne 19. oktobra težka avtomobilska nesreča, ki je zahtevala tudi več človeških žrtev. Ameriški listi poročajo o dogodku:

Dne 19. oktobra sta se peljala zakonca Kelly s svojo petletno nečakinjo v smeri proti San Bernardinu. Med potjo pa je avtomobil zdrknil in se prevrnil preko strme pečine v 300 čevljev globok jarek. Tri dni je ležala težko ranjena Miss Kelly s svojo nečakinjo v globino, ne da bi se mogla rešiti. Gledati je morala s krvavečim srcem, kako je njen mož polnih 12 ur umiral, ne da bi mogla pomagati. Miss Kelly je imela težke poškodbe po životu in na glavi, dočim je imela petletna njena nečakinja zlomljeno desno roko. Na vse obupne krike na pomoč pa se ni odzval nihče. Ključ stare žene so ostali glas vpijočega v puščavi.

Nečakinji in starki je grozila grozna smrt — smrt vsled lakote in žeje. In sedel je Miss Kelly, ki je bila kljub svoji starosti 58 let, se pri zavesti, dočim je deklacija že skoraj umirala, pokazala, da ji bile v prsih junaške srce. Prerezala si je žilo na zapetju, da je mogla deklacija srkati življajočo kri. Strgala je s sebe obleko ter v

njo zavila svojo drobno nečakinjo. Herolzem brez primere!

Tretji dan po nesreči je našel pomoč srečence sin ubitega moža in junaške žene. Toda pomoč je našel Miss Kelly je bila že prepozna, dočim bo deklacija okrevala. Miss Kelly je dne 29. oktobra podlegla poškodbam, ki jih je zadobila pri avtomobilski nesreči. Kakor javljajo, je trgovska zbornica v Santa Monici brzojavila lokalni trgovski zbornici v San Bernardinu, da se zbira za sklad, s katerim hočejo postaviti junaški ženi, ki je s svojim brezprimernim junaštvom in s lastno krvjo rešila življenje svojih nečakinji, veličasten spomenik, ki naj se poznim rodovom priča o heroizmu 58-letne starke.

Strah čuvaja na morskem svetilniku.

Iz Dubrovnika poročajo o dogodku, o katerem je tri dni govorilo vse mesto.

V noči 8. tm. je divjal in tulil »široko« Strahoviti vihar je na široko bičal valove in jih butal k obrežju. Nebo je bilo temno-oblačno, dušljivo, težak zrak je napolnjeval obzore.

Polagoma se je zdanilo. Vihar je naraščal čedalje bolj in divje se je vpenjalo razburkan morje. Ubogi ribiči, ki so zanašali...

Tekom dopoldneva je prispeel potniški parnik. Mnogi, zbrani ob pomolu, je postalo lažje pri srcu, čim je zagledala prihajajočo ladjo, ki je zavila v luko. Kapitan je dal z ladje znamenje, nakar se je z obrežja oddaljil čolnič. V pristanu vihar ne divja. Čolnič se je vrnil in kakor blisk se je razširil vest: Svetilnik je daljal znamenja na pomoč. S trikrat prekanjeno zastavo, kar pomeni, da je sila pripelja do viška.

Povsod stoje razburjene gruče. Kaj se je zgodilo? Gotovo je bila v nevarnosti se nahajajoča ladja opažena s svetilnika. Čemu ni parnik nudi pomoči? Ker stoji svetilnik ob strmem skalnatem obrežju, je bilo parniku nemogoče pristati ali odposlati čolnič na pomoč, kajti divjal je silovit vihar. Samo vest o signalih je prinesel parnik v luko.

Poveljnik pristanišča leta od ladje do ladje, ali nihče si ne upa na morje. Motorni čolni so odpevedali pokorščino. Male ladje odrinejo na morje. Zaman je ves napor, na pol poti se morajo vrniti. Tako minejo ure. Ubogi čuvaj svetilnika! Bog zna kaj se je vse primerilo!

Vihar razsaja dalje. Na obrežju postaja živahnije, nevolja narašča. Ljudje mrmrajo, zabavljajo in zmerjajo vse vprek ali nihče si ne upa na razburkan morje. Vse čaka kaj ukrene pristaniški poveljnik.

Na pomoč se pozove vojaštvo, ki se mora hočeš, nočeš slepo pokoriti povelju. Šest mož, ki jim načeluje podčastnik skoči v malo ladjo. Sledi kratko povelje, mišičaste roke se oklenejo vesel, ki režejo vodo. Kmalu je čolnič izginil. Vrnejo li se?

Po več urah se vračajo. Daljnogledi so usmerjeni tja, odkoder prihaja čolnič v katerem je osem oseb. Pripeljali so torej enega seboj, zakaj odveslalo jih je samo sedem. Vedno več ljudi se zbira na obrežju. Vse je nestrpno. V čolnu so spoznali čuvaja morskega svetilnika.

Čolnič je pristal. Izmučeni in premočeni do kože iztopajo junaški rešitelji. Vse hiti k čuvaju, ki pa ne odgovarja. Prijeljejo ga k poveljniku, za njim tišče ostali, ki jih žene radovednost.

Tedaj prihitel nekdo in razjarjen pripoveduje: »Nič se ni zgodilo. Čuvaja je bilo strah in je zato daljal znamenja na pomoč. To je torej vse? Razočaranje je nepopisno. Vsakdo je pričakoval katastrofe. Čujejo se kletvine in psovke, ki veljajo čuvaju. Radi take bedarije se je stavilo sedem človeških življenj na kocko! Figar... Razočarani in razjarjeni obrežniki se polagoma izgubljajo.

Čuvaj morskega svetilnika je bil odpuščen. In se je govorilo o tem v Dubrovniku še tri dni.

O. S. Marden:

Znaki prodajanja značaja.

Prevedel dr. F. S.

- 1.) Ako vas nizknotost več ne vznemirja.
- 2.) Ako ste zadovoljni s povprečno mero.
- 3.) Ako začnete misliti, da je vaša stara oče nerodnej.
- 4.) Ako morete brez odpora poslušati nedostojne pogovore.

5.) Ako ste zadovoljni z izvršitvijo stvari vsakega za trenotek: ter jo nameravate pogosto popraviti.

6.) Ako ni več vaša mati vaša zaupnica kakor nekdanj, in ako občutite tesnobo, kadar se nahajate v njeni družbi.

7.) Ako morete nemoteno delati sredi šuma in hruma, ter nareda, ki bi ga lahko odstirali.

8.) Ako ne čutite nezadovoljnosti nad slabim vsakdanjim delom in ako vas slaba trgovina ne vspodbuja več tako kakor poprej.

9.) Ako se začneja vaša častitljivost ohajati in ako ne dobočuje več za sebe merila izbornoosti kakor nekdanj.

10.) Ako začnete sklepati prijateljstvo z ljudmi, glede katerih vam nikoli ne pride niti na um, da bi jih vedli na svoj dom in glede katerih bi si ne želeli, da bi šli na vaše redbine vedeli, da jih poznate.

* Del bivšega nemškega Kameruna na dražbi. Od 24. do 26. t. m. pride na dražbo 20.000 ha zemljišča v Kamerunu. To še po odredbi Macdonaldove vlade. V pokrajini je mnogo lesa in kavčuka. Tako si lahko Nemci pridobijo nazaj kos Kameruna.

* Prepovedi moštve holandskim učiteljem. Holandski minister za javni pouk je pred kratkim odredil, da se imajo vpokojiti in odpuštili vse poročene učitelice. Ta vest je razburila vse omožene učitelice, imele so na zborovanja in ugibale so kaj naj stori. Slednjič so se dale sodniške ločiti ali živelo so še naprej skupno s svojimi možmi. Prej so bile učiteljice v zadregi, po njihovem pretkanem koraku... bil nekaj časa v zadregi minister ali končno se je opogumil od novega sklepa, da se imajo ločene učiteljice odpuštili iz službe.

* Vpokojen nemški kanonik. Papeška kurija v Rimu je vpokojila nemškega kanonika Grimensteina v Olomuču. Nemški listi pravijo, da je po sedmih stoletjih to prvi slučaj, da je bil kanonik razrešen svoje službe. Kriče svede, da je bil vpokojen zato, ker je Nemec. Resnica pa je drugačnja. Grimenstein je bil v Stari Avstriji v olomuški nadškofiji najvišjeje cerkveni dostojanstvenik. On je imel stike z dvorom in je vedel za razne visoke tajnosti. Po prevratu je šel v Avstrijo in živel tam prav komodno na stroške olomuškega kapitla. Sedaj je Rim napravil konec njegovemu neslužbovanju in mu odmeril penzijo 10.000 lir na leto, kar pomeni za visokega gospoda pravo malenkost. Grimenstein se je oddaljil radi te zadeve v Rim.

ZA
JESEN
IN
ZIMO
SO VSER NOVOSTI

KAMGARNA
SUKNA
DOUBL
LODEN
COUVERCOUT
PALMERSTON

ZA MOSKE OBLEKE IN SUKNE

LFAUS
SUKNO
TRAVERS
KASAN
KAMGARN

ZA DAMSKE KOSTUME IN SUKNE

PLIŠ
KRIMER
BARŽUN
ASTRAHAN
DEFTIN

ZA DAMSKE PLASCE IN JOPE

v bogati izbiri ter najdvršnejših kakovosti došle.

Oglejte si zalogo in izločite, preprčani bodete da se kvalitativno najbolje kupi pri

LENASI & GERKMAN

LJUBLJANA

Tista, ki poje.

Gospod!

Odišil sem se, da Vam pišem, ker v resnici ne morem več zdržati Tri mesece stanujem v našem stanovanju, ki se nahaja ravno nad Vašim; — tri mesece, vsako jutro točno ob devetih uri, sede nekdo oseba Vašega področja iz klavirju in prične peti. Ako rečem »petje, me morate razumeti prav, ker to niso pesmi, temveč skale... Ni mi do tega, da bi sedaj kritikoval te glasove, povdariti hočem samo tole:

Jaz ležem pozno k počitku, kajti mi poklic pesnika in kronika me zadržuje zvečer v različnih restavrantih in pivnicah: jutraj bi zato rad spal... Toda vsako jutro me zbudi to petje — kaj pravim! Se samo pričakovanje tega petja me razburja in vrže iz postelje... Česa se naj potem lotim? Dala? Kako naj delam pri teh Al! Al! Al! Al!... ki prihajajo iz nestrastnega grla dve uri nepretrgoma? ... Gospod, hišnik mi je rekel, da ste poštenjak, zato upam, da boste vnočevali moje živce, ki so že čisto pri kraju. Progažite dotično osebo, naj poje polpodne od pete ure dalje, ali zvečer ko me ni doma. Zanašajoč se na Vaš slovekolubni čut in dobrohotno naklonjenost, beležim s spoštovanjem trpeti

Evgen Mouclark.

Gospod!

Potrijum prejem Vaše cenjene prošnje, kateri pa žal ne morem ustreči. Dotična oseba je moja hči in ona si more vzeti glas samo ob urah ko jo Vi slušate. Moja hči sicer ne zahaja zvečer v restavrant in pivnice, hodi pa polpodne v spremstvu svoje matere od doma. Dobro vzgojena, muzikalna in zgodnja, bo torej le nadalje petla od devete do enajste ure, ne da bi bile pri tem krajsane pravice najmlajših. Pri pomnim, da so bili slaviti pesniki, kakor na pr. Viktor Hugo, ki so hodili zvečer spajdat spaj, jutraj pa rano vstajali. Kadar boste Vi drugi Viktor Hugo, se lahko pomeneva kaj več o tej stvari. V tem pričakovanju, sprejmite gospod, izraz mojega spoštovanja

Edvard Espagnol.

Gospod!

Ali Vi ne veste, kaj je guševni delavec? Ne pomislite torej, da mi to petje povzroča trpljenje, kakor da mi vrta svadbo med najbolj občutljiva živčna omrežja ter me tako tira do najvišjega stadija nervoznosti... In ker se ne morem iselstili, Vas je enkrat nujno prošim, da sporočite moje prošnje Vaši gospodini hčeri... Ali želite, da se s sam vržem pred nogo? ... Upam, da se me ona usmili.

Evgen Mouclark.

Gospod!

Brezkristnost je nadaljevati to dopisovanje. Prav dobro vem, da je Vaš živčni sistem podoben tolkum »umetnikom (I)«, sedanjega časa, pokvarjen vsled Vašega nerednega življenja. Zato Vam jaz ne morem pomagati in tudi ne priznam vrtajočega svedra, ki ga omenjate. Kar se pa tiče moje hčere, se bo ona ravnala vedno po ukazih svojega očeta, pozneje, ako si ustanovi svojo družino in svoje ognjišče, pa po moževih.

Edvard Espagnol.

Gospod!

Čast mi je prositi za roko Vaše hčere. Z odličnim spoštovanjem

Evgen Mouclark.

Gospod!

Imam dve hčeri. Katera mislite? Sprejmite moje najlepše pozdrave

Edvard Espagnol

Gospod!

Tista, ki poje. Vam nudim E. M. Gospod!

Dovolim si povabiti Vas jutri ob peti uri na čaj. Vas prijateljsko pozdravlja Vaš E. E. — Saj nič ne riskiram, si je mislil Evgen. To življenje samca mi je prišlo predegl... In ta Espagnol se mi zdi precej bogat... Sploh pa... ako mi dekle ne bo

Evgen Mouclark.

Evgen Mouclark.

Evgen Mouclark.